

BELEIDSPLAN Veiligheid & Gezondheid

Het bonte Huis
Locatie Haarlem

Versie 20 oktober 2023

Het bonte Huis Haarlem, Donkere Spaarne 16, 2011 JG Haarlem

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Missie en Visie.....	4
3. Implementeren, evalueren en actualiseren	7
4. Fysieke veiligheid	9
5. Gezondheid	13
5.1 Ziektekiemen	13
5.2 Gezond binnenmilieu	18
6. Veiligheid en gezondheid in de buitenruimte.....	22
7. Buiten de kinderopvang	24
8. Sociale veiligheid	26
8.1 Vermissing	26
8.1.1 Ongevallen	27
8.2 Grensoverschrijdend gedrag	28
8.3 Kindermishandeling	29
9. Achterwacht/ EHBO / BKR-regeling / Vier-ogen-principe.....	30
9.1 Achterwachtregeling	30
9.2 EHBO	30
Rekenregels 2023:	31
9.4 Vier-ogen-principe	31
10. Klachten en geschillencommissie	33
Bijlage 1: Protocol 'Kindermishandeling en Grensoverschrijdend gedrag'	34
Bijlage 2: Aanvullende protocollen 2. Protocol Huisdieren Haarlem.....	86
1. Protocol Huisdieren Haarlem	86
3. Protocol Handen wassen	90
Bijlage 3: Algehele schoonmaaklijst RIVM	91
Bijlage 4: Risico inventarisatie	96

1. Inleiding

In Nederland dienen kinderopvangorganisatie zich aan de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK) te houden. Een van de kwaliteitseisen die deze wet stelt is dat elke kinderopvangorganisatie over een beleid veiligheid en gezondheid moet beschikken.

Voor u ligt het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid van Het Bonte Huis. Aan de hand van dit document maken wij inzichtelijk hoe wij op onze locaties zorgdragen voor een gezonde en veilige omgeving. Hierbij vinden wij het belangrijk dat kinderen leren omgaan met kleine risico's en beschermd worden tegen grote risico's. Het document heeft tot doel de lichamelijke veiligheid en gezondheid van kinderen te waarborgen.

Waar gaat veilige kinderopvang over?

Voor het uitdragen van een veilige opvang is het belangrijk dat kinderen verblijven in een ruimte die veilig is ingericht en wordt onderhouden. Dit geldt zowel voor de binnen- als buitenruimte. Waar kinderen verblijven zijn altijd risico's. Kinderen zijn in ontwikkeling en kunnen bepaalde situaties soms niet helemaal goed inschatten. Echter om te leren moeten kinderen de ruimte krijgen. Het is een continue afweging tussen het aanbieden van ruimte om te exploreren met nieuwe ervaringen en aan de andere kant het stellen van duidelijke grenzen. Dat is een verantwoordelijke taak die wij graag met grote aandacht uitvoeren. Ook de kinderen en ouders die Het Bonte Huis bezoeken dragen bij aan een veilige opvang. Dit doen wij door duidelijke afspraken te maken met kinderen, goed na te denken over deze afspraken en telkens weer te kijken of deze afspraken nog werken en/of we ze moeten aanscherpen. Wat leggen we kinderen bijvoorbeeld uit over het spelen in de buurt van ramen? – Mogen kinderen rennen op de groep? – Wanneer laten we kinderen zelfstandig naar het toilet gaan?

Waar gaat gezonde kinderopvang over?

Gezonde kinderopvang gaat over zaken als hygiënemaatregelen. Kinderen beschikken nog niet over een volledig ontwikkeld afweersysteem en zijn daarom kwetsbaar. Eigenlijk zijn zij dubbel kwetsbaar omdat zij veelvuldig in contact komen met ziekteverwekkers. Dit vindt plaats zowel tijdens het contact met andere kinderen, als door gezamenlijk gebruik van voorwerpen, als door het verblijven in dezelfde ruimte. Om deze reden is het belangrijk dat alle betrokken partijen zich bewust zijn van gezondheidsrisico's.

Welke regels worden er bijvoorbeeld gehanteerd met betrekking tot zieke kinderen? En hoe informeren we ouders over ons ziektebeleid? Aan de andere kant, een kind kan infecties al verspreiden voordat het ziekteverschijnselen vertoont, hiervoor zijn dan weer afspraken rondom hygiëne noodzakelijk. Daarbij opgemerkt, Het Bonte Huis vindt het wel belangrijk dat kinderen een de kans krijgen om een weerstand op te bouwen. Om die reden is het niet de bedoeling dat er een volledig steriele omgeving gecreëerd wordt.

2. Missie & Visie

Gezamenlijke visie op kinderopvang

Het Bonte Huis bestaat uit twee vestigingen; een vestiging in Haarlem, gelegen aan het Donkere Spaarne 16 en een vestiging in Heemstede gelegen aan de Zandvoortselaan 61. De vestiging in Heemstede opereert aan de hand van een franchiseformule.

Dit houdt feitelijk in dat op de locaties verschillende 'houders' leidinggevend zijn. Echter wordt er op beide locaties gewerkt aan de hand van één Pedagogisch beleid en één Beleid Veiligheid en Gezondheid.

Het antroposofische gedachtengoed, de pedagogische benadering van Reggio Emilia, Emmi Pikler en natuurbeleving spelen een belangrijke rol binnen de pedagogische visie van Het Bonte Huis.

Daarnaast kenmerkt Het Bonte Huis zich door zijn kleinschaligheid. Beide vestigingen bestaan afzonderlijk uit 1 groep, waar maximaal 7 kinderen in de leeftijd van 18 maanden tot en met 4 jaar worden opgevangen. Locatie-specifieke-elementen worden, indien van toepassing, nauwkeurig beschreven in de beleidsstukken.

Onze missie

Onze missie is onze kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang te bieden. Hierbij willen we ongelukken of ziekte als gevolg van een bijvoorbeeld niet schoon of kapot speelgoed voorkomen.

Maar met 'over beschermd' zijn doe je kinderen uiteindelijk ook geen goed.

Daarom beschermen we de kinderen tegen onaanvaardbare risico's, maar een bult of een schaafwond zijn dingen die kunnen gebeuren en waar een kind van leert. Daarom aanvaarden we bij Het bonte Huis risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen, en leren ze hier op een juiste manier mee om te gaan. We doen dit door:

- kinderen af te schermen van grote risico's
- kinderen te leren omgaan met kleinere risico's
- kinderen uit te dagen en te prikkelen in hun ontwikkeling

Onze visie

Het bonte Huis staat voor kinderopvang waar gewerkt wordt vanuit passie, waarbij we het belangrijk vinden om een waardevolle bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en verzorging van kinderen. Het blijven uitdagen van kinderen en het leren omgaan met verschillende soorten situaties vormen daarbij een belangrijk onderdeel. Dit alles gebeurt vanuit de basis; een veilige en gezonde speel-, en leefomgeving.

Het doel

Vanuit de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang dienen wij een beleid te creëren ten aanzien van Veiligheid en Gezondheid waar alle medewerkers zich verantwoordelijk voor voelen. Belangrijkste aandachtspunten binnen de vormgeving van het beleid zijn:

- het bewustzijn van mogelijke risico's,
- het voeren van een goed beleid op grote risico's en
- het gesprek hierover aangaan met alle (externe) betrokkenen

Dit alles met als hoofddoel, een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Leren van risicovol spelen

Risicovol spelen

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen.

- Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet.
- Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen
- Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes.
- Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie, en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam,

In Het bonte Huis Haarlem bouwen we regelmatig een circuit op waar de kinderen onder een op een begeleiding kunnen kruipen, klimmen, klauteren, balanceren en springen. Hierdoor leren de kinderen spelenderwijs wat ze fysiek wel en (nog) niet kunnen. Het Bonte Huis draagt hiermee bij aan een beperking van grote risico's.

Gezondheid en milieu in Het bonte Huis.

We schenken aandacht aan gezondheid en milieu op de volgende manieren:

- groene stroom
- Vaste telefoon vrij van straling
- Natuurlijke, geïsoleerde Marmoleum vloeren
- Muren met natuurlijke verf afgewerkt
- Er is bewust gekozen voor speelgoed van natuurlijk materiaal zoals hout, wol, zijde..
- Luierrecycling
- Ecologische luiers zonder bleekmiddelen
- Verzorgingsmiddelen van Weleda
- We werken graag met gerecycled materiaal
- Zoveel mogelijk biologisch fruit en andere levensmiddelen
- We eten suikervrij, biologisch en vegetarisch
- (h) eerlijk eten ook voor de leidsters
- Drie maaltijden op de dag:
  - '10 - uurtje': fruit, Crackers en thee
  - lunch : vooraf een 'Voorgerechtje' met rauwkost,
  - warme lunch via cateraar 'Happy Melon'
  - '4-uurtje' : naar jaargetijde pap of yoghurt met müsli
- De kinderen eten van steengoed borden en drinken uit glazen kopjes

- In de groepsruimte is een slimme airconditioning geplaatst die verwarmt en koelt. Deze airco is tevens gecombineerd met Nano X- technologie. De lucht wordt gereinigd van virussen en bacteriën en heeft zo een reinigende en ontgeurende werking.

Groenbeleving

- Kunstzinnig bezig zijn met verf van natuurlijk pigment
- Werken met recyclede materialen
- regelmatig brood bakken met meel van de molen 'De Zandhaas', jam van aardbeien, ijs maken...
- De kinderen helpen de tafel te deken
- Veel natuurbeleving. We halen de natuur naar binnen, kikkervisjes, zaadjes planten,
- Weer of geen weer.... elke dag twee keer naar buiten
- De dieren verzorgen. We leren de kinderen hoe je met dieren om hoort te gaan.
- Buiten ontstaat een natuurlijke kringloop. Zand die we opvegen gaat in het dierenverblijf, de konijnen gaan lekker erin scharrelen en laten zo compost voor de tuin ontstaan

Leeftijd speelt een rol

Het Bonte Huis vangt kinderen op in de leeftijd van 18 maanden tot 4 jaar.

Een risico is soms niet voor elk kind een risico.

Dreumesen (tot 2 jaar) kunnen zich vaak nog maar moeilijk aan de regels houden en vertonen onvoorspelbaar gedrag. De dreumes wil alles, met al zijn zintuigen ontdekken.

Regels blijven bij deze jonge kinderen nog maar moeilijk hangen.

Bij peuters (2 tot 4 jaar) is dat vaak al anders. Zij kunnen meer dingen zelfstandig, begrijpen regels en leren met de tijd zich aan de regels te houden. Denk bijvoorbeeld aan momenten zoals 'Aan tafel zitten wij op onze billen' 'We klimmen niet op de tafel', 'Met speelgoed wordt niet gegoooid' en 'Na een toiletbezoek wassen we onze handen'.

Echter zijn peuters ook nog veel aan het ontdekken, het is belangrijk dat zij hierin enerzijds begeleid worden en anderzijds worden losgelaten.

Maar, omdat er ook jonge kinderen worden opgevangen bij Het Bonte Huis, zijn het de regels van de jongste kinderen die geldend zijn op onze groepen, dit is het meest veilig. Bijvoorbeeld als groot en klein samen spelen dan spelen we met spelmaterialen dat geschikt is voor alle kinderen. Als de dreumes slaapt en de grote kinderen zijn wakker kan er uiteraard rustig gespeeld worden met materiaal dat geschikt is voor hun leeftijd.

We leggen dan ook uit dat het materiaal niet geschikt is voor de dreumes en dat het dus weer zorgvuldig moet worden opgeborgen zodra de dreumes wakker wordt.

Leren van elkaar

De overdracht van groepsregels vindt binnen Het Bonte Huis op een speelse, geleidelijke manier plaats. Kinderen leren niet alleen van elkaar maar ook van de leidster. Dit doet de leidster in eerste instantie door de groepsregel gezamenlijk te bespreken.

Helpend hierbij is de structuur van de dag en de begeleidende liedjes voor de verschillende rituelen.

Leidsters zijn zich daarnaast bewust van hun voorbeeldrol. Kinderen in deze leeftijdsfase leren immers veel door te imiteren. Door juist gedrag te laten zien, bijvoorbeeld door

- Te helpen met opruimen
- Zorgvuldig met het materiaal omgaan
- Rustig praten
- Beleefde omgangsvormen
- zelf netjes de handen te wassen.....

zullen kinderen dit gedrag overnemen.

3. Implementeren, evalueren en actualiseren

Grote risico's

Het Bonte Huis markeert risico's met grote gevolgen voor de veiligheid en de gezondheid van een kind als grote risico's. Ten aanzien van deze grote risico's zijn duidelijke werkafspraken gemaakt met zowel medewerkers als kinderen en in sommige gevallen ook met ouders. Pedagogisch medewerkers zijn hiervan op de hoogte. In sommige gevallen moeten er maatregelen genomen worden in het pand ten aanzien van deze grote risico's. Zo is er op de locatie in Haarlem een laag raam vervangen door veiligheidsglas en zijn er rolgordijnen opgehangen zonder touwtje.

Kleine risico's

Het Bonte Huis ziet risico's met kleine gevolgen of risico's waarbij de kans op letsel nihil is als een kleine risico's. Ook voor de kleine risico's geldt dat er duidelijke (werk)afspraken zijn gemaakt met zowel medewerkers als kinderen en in sommige gevallen ook met ouders. Kinderen kunnen ongeveer vanaf hun tweede jaar omgaan met kleine risico's en afspraken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan afspraken die gelden tijdens spelsituaties of activiteiten, zoals niet gooien met spullen en samen opruimen. Ten aanzien van gezondheid leren we kinderen bijvoorbeeld handen te wassen na toiletbezoek en het houden van een hand/binnenkant elleboog voor de mond tijdens niezen of hoesten.

Werkwijze van Het Bonte Huis

Binnen Het Bonte Huis vinden wij het belangrijk dat ons beleid Veiligheid en Gezondheid up-to-date is én werkbaar. Om deze reden wordt iedereen betrokken bij de vormgeving ervan. Om te beginnen vindt er elk jaar een risico-inventarisatie plaats. De risico inventarisatielijsten bieden een duidelijk overzicht van de kleine en grote risico's waar men op de locatie mee van doen heeft. Dit gebeurt per groep en per locatie. Vervolgens gaat men met elkaar in gesprek over de grote en kleine risico's. Door als locatie/groep hier actief mee aan de slag te gaan wordt de eerste stap gezet naar een eenduidige visie op veiligheid en gezondheid. Een beleid waar iedereen achter staat en waar iedereen van op de hoogte is, zal zodoende zijn doelen eerder bereiken.

Nadat op basis van de risico- inventarisatielijsten en gesprekken met elkaar het beleid in grote lijnen is geschreven volgt er een bijeenkomst plaats met de houders waarbinnen de zogenaamde laatste puntjes op de i worden gezet. Met name ook de locatie-specifieke eigenschappen komen hier aan bod.

Het beleid is regelmatig onderwerp tijdens de teamvergadering. Binnen de teamvergadering wordt de opbouw van het beleid besproken (waar vind je wat?) en wordt er dieper op in gegaan op de inhoud van het beleid. Medewerkers hebben de tijd gekregen om zich het beleid eigen te maken, echter zullen de leidinggevenden van Het Bonte Huis blijven observeren of alle werkafspraken wel naar behoren worden uitgevoerd. Het observeren van elkaar is iets dat wel altijd zal blijven plaatsvinden. Hierbij is een open- aanspreekcultuur van

belang wat betekend dat medewerkers elkaar ook aan durven spreken bij het afwijken van het beleid.

Regelmatig zullen de medewerkers met het beleid Veiligheid en Gezondheid aan de slag gaan aan de hand van een creatieve werkvorm. Er kan bijvoorbeeld gekozen worden voor een quiz waarbij iedereen op een speelse manier vooraf bedachte vragen gezamenlijk beantwoordt. Of er kan worden gekozen voor het geven van creatieve presentaties aan de hand van een collage die de medewerkers maken over een bepaald onderdeel van het beleid.

Het Bonte Huis vindt het belangrijk dat deze gezamenlijke bijeenkomsten niet saai en geforceerd zijn, maar leuk en leerzaam zijn voor iedereen en een avond om dichterbij elkaar te komen.

Ongevallen registratie

Tijdens het ontwikkelen van dit beleidsstuk is gekeken naar gevaren en hoe gevaren kunnen worden voorkomen. Om goed op de hoogte te blijven van eventuele nieuwe gevaren en hier adequaat op in te spelen, vullen de medewerkers ongevallenregistratie formulieren in. Op dit formulier noteert met een ongeval. Er wordt genoteerd:

- wat er is gebeurd,
- hoe het is gebeurd
- en wat voor letsel er is
- En hoe dit voorkomen kan worden

Elke teamvergadering zal een korte evaluatie plaatsvinden van deze formulieren en indien nodig vinden er dan ook weer (kleine) aanpassingen plaats in het beleidsstuk.

Evaluatie

Uiteraard zullen er steeds weer dingen zijn die opvallen waardoor wij ons beleidsstuk mee aan zullen vullen/passen. Telkens zullen er weer andere zaken opvallen en/of andere wetgevingen bij komen en zal het beleid hierop aangepast worden. Soms zijn dit grote veranderingen, zoals bij een verbouwing of uitbreiding, soms kleine veranderingen, zoals een werkafspraken of stappenplan dat iets wordt uitgebreid of ingekort.

Bovendien heeft de leidinggevende zich geabonneerd op nieuws van RIVM, op die manier blijven zij op de hoogte van nieuwe wet- en regelgeving en zullen hun medewerkers op tijd voorzien van een update. Het stuk zal telkens weer worden aangepast en is daarmee organisch van aard en niet in cement gegoten. Eind van het jaar zal dan weer een uitgebreide evaluatie plaatsvinden en zullen de risico inventarisatielijsten opnieuw worden ingevuld.

Tezamen met de ongevallen-registratieformulieren zullen deze lijsten dan weer worden geëvalueerd, waarna het beleid weer zal worden aangepast.

Informereren van betrokkenen

(Nieuwe) leidsters, vrijwilligers, stagiaires en groepshulpen krijgen het beleid opgestuurd via de mail. Daarnaast zal er altijd mondeling worden gesproken over het nieuwe beleid veiligheid en gezondheid. Leidsters worden aangesproken op de naleving van het beleid. Tijdens de teambijeenkomsten zal dieper op het beleid worden ingegaan, zullen aanpassingen worden besproken en is er ruimte voor vragen. Ouders worden via de nieuwsbrieven geïnformeerd over het beleid veiligheid en gezondheid. Daarnaast staan de beleidsstukken op onze webpagina geplaatst.

4. Fysieke veiligheid

Ten aanzien van fysieke veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd

Kleine risico's

Vallen van hoogte

Kinderen kunnen lelijk vallen, helemaal als dit van grote hoogte is. Binnen de locaties hebben wij gevaarlijke klimmogelijkheden voor kinderen zoveel mogelijk beperkt.

Vallen door struikelen

Een kind of leidster kan vallen doordat de vloer bezaaid is met (teveel) speelgoed en daarmee een ander kind bezeren.

Vallen door uitglijden

Kinderen kunnen ook vallen door uitglijden. Vallen en opstaan hoort bij groeien en is in die zin niet iets waar wij ons grote zorgen om maken. Echter, om onnodige valpartijen te voorkomen gelden er een aantal afspraken.

Afspraken met leidsters (en kinderen)

1. We houden het vloeroppervlak zoveel mogelijk vrij van speelgoed en ruimen regelmatig op.
2. Op de groep mag even gerend worden, niet te lang en niet te druk (botsingen, vallen).
3. Er worden bij voorkeur anti-slipsokken gedragen.
4. Gladde sokken trekken we bij voorkeur uit, in de zomer mogen de kinderen op blote voeten lopen.
5. Dweilen gebeurt na sluitingstijd.
6. Als de vloer nat wordt door bijvoorbeeld een omgevallen beker of natte schoenen wordt de vloer zo snel mogelijk droog gemaakt.
7. Verkleedkleding dat rondslingert kan nog wel eens als een bananenschil werken. Daarom houden we dat zoveel mogelijk in de mand. Maar letten ook erop dat ander klein speelgoed niet in de Loo-ruimte blijft liggen.

Slapen

De kinderen die tussen de middag nog slapen doen dat op de daarvoor bestemde stretchers op eigen met naam gemarkeerde slaapzakken die maandelijks worden gewassen. Tussen de middag wordt de groepsruimte omgetoverd tot slaapruiimte.

Speelgoed

Het materiaal waar de kinderen bij Het Bonte Huis mee spelen wordt met grote zorg uitgekozen. Wij kiezen bewust voor niet voorgevormd speelgoed omdat hiermee de fantasie gestimuleerd wordt en vinden het belangrijk dat de materialen duurzaam zijn en veilig. Het assortiment bestaat voor een groot deel uit houten speelgoed. Het voordeel hiervan is dat het speelgoed fijn aanvoelt, lang meegaat, en zelden stuk gaat. Een enkele keer als speelgoed stuk gaat of niet veilig blijkt te zijn, wordt het speelgoed buiten bereik van kinderen gezet.

In veel gevallen kan het dan weer gemaakt worden, het liefst doen wij dit met de kinderen erbij, zodat ze zien dat dingen gerepareerd kunnen worden. Soms helpen de kinderen, bijvoorbeeld door een schroef aan te draaien of als er iets vast genaaid moet worden. Als speelgoed onveilig blijkt zal het uiteraard meteen van de groep worden verwijderd.

Begeleiding bij bezoek toilet

Wij beschikken over een eigen kinder-wc'tje. Als jonge kinderen net zindelijk zijn worden zij begeleid bij het naar de wc gaan. Voor de kleintjes hebben we een opstapje. Kinderen die al wat langer zindelijk zijn, zijn competent genoeg om zelf naar de wc te gaan, hierdoor groeit hun zelfvertrouwen.

Afspraken met de leidster:

- Kinderen melden het bij de leidster als zij naar het toilet gaan of er is een plasrondje
- De leidster houdt een oogje in het zeil.
- De leidster veegt de billen af als het kind dit zelf nog niet kan.
- De leidster ziet erop toe dat het kind zijn handen wast (en doet dit zelf ook).
- De deur van de wc mag open blijven, het kind kan zichzelf niet opsluiten.
- De leidster maakt een aantekening als er vooruitgang is met zindelijk worden

Grote risico's

Verstikking

Een kind kan stikken in eten of in materialen als plastic zakken of (te) klein speelgoed.

Afspraken met leidsters (en kinderen):

1. Geef kinderen gepast eten in kleine stukjes, stimuleer kinderen om rustig te eten.
2. Verwijder risicovol (spel) materiaal (zoals speelgoed met scherpe uiteinden) en plastic zakken van de groep en zorg ervoor dat kinderen hier niet bij kunnen.
3. Als er klein speelgoed is, laat de oudere kinderen hier alleen mee spelen als de kleintjes slapen of niet aanwezig zijn. Als grote en kleine kinderen samen spelen dan wordt er gespeeld met het materiaal voor de kleintjes. Als het spel continu begeleid is kunnen hier uitzonderingen gemaakt worden
4. Controleer de ruimte dagelijks op kleine voorwerpen.
5. Controleer spenen op scheurtjes en spreek ouders hierop aan.
6. Spreek ouders aan op het dragen van sieraden door kinderen en de gevolgen hiervan.
7. Spreek ouders aan op het meebrengen van speelgoed met kleine onderdelen en de gevolgen hiervan.

Vergiftiging

Om te voorkomen dat een kind een vergiftiging oploopt door het eten of drinken van giftige stoffen zijn er in het pand maatregelen getroffen.

Afspraken met leidsters:

1. Evt giftige spullen staan altijd hoog en in afgesloten kast.
2. Draag er zorg voor dat er geen giftige stoffen en materialen (zoals medicijnen en sigaretten) rondslingeren. Leidsters bergen hun tas (hoog / in kast) op, niet in het bereik of zicht van kinderen.
3. Bij een vergiftiging is snel handelen van groot belang. Bel bij (het vermoeden van) een vergiftiging direct 112.
4. Check buiten regelmatig of er onkruid groeit wat giftig kan zijn.

Verbranding door warmwaterkraan

Bij de kinderfontein van de kinderen is geen warmwaterkraan aanwezig.

Verbranding door thee

Verbranding door thee is een relatief veel voorkomende oorzaak van brandwonden bij kinderen.

Afspraken met leidsters:

1. We maken geen thee klaar in de buurt van kinderen.
2. Als kinderen op schoot zitten drinken we geen thee.
3. Hete thee / koffie /soep blijft in de keuken staan, buiten het bereik van kinderen.
4. Allen wanneer het lauw is mag het op de groep gedronken worden
5. Dien thee voor kinderen altijd lauw op.
6. Let ook bij bezoek hierop dat de thee / koffie niet meer heet is.

Verbranding of verwonding in de keuken of aan keukenblok

De keuken is gedeeltelijk afgeschermd van de ruimte waar de kinderen verblijven. Het Bonte Huis hanteert hiervoor duidelijke afspraken m.b.t de keuken en kinderen.

Afspraken met de leidsters:

1. Kinderen mogen niet zonder toezicht in de keuken. Zeker kinderen die nieuw zijn op de groep moet je in de gaten houden en vraagt het wat geduld tot ze deze regel volgen.
2. De waterkoker staat hoog en buiten het zicht van de kinderen, we laten het snoer nooit slingeren waar het kind bij kan.
3. Steel van de pan wijst naar achteren
4. Leer kinderen dat zij nooit aan de kookplaat mogen komen.
5. Indien kinderen helpen met afruimen mogen zij de keuken alleen betreden als er toezicht is en de kookplaat en oven uitstaan.
6. Scherp keukenmateriaal ligt hoog opgeborgen.
7. Kastjes worden meteen gesloten.

N.B. Kinderen mogen de keuken niet betreden als er wordt gekookt.

In Haarlem is geen hekje aanwezig, hier krijgen de kinderen uitleg over het gevaar in de keuken en gelden duidelijke afspraken met de kinderen over het niet betreden van de keuken.

N.B. Samen pannenkoeken bakken bij afscheid

Als een kind vier wordt en de opvang verlaat worden er soms (als het kind dat leuk vindt) samen pannenkoeken gebakken. Allereerst wordt het beslag samen met de kinderen op de groep bereid, waarna de leidster in de keuken alles gereed maakt om de pannenkoeken te bakken. Eén voor één wordt een kind de keuken in geroepen (die ze normaal niet mogen betreden). In de keuken mag het kind op een krukje met een scheplepel, onder begeleiding, het beslag in de pan doen. De leidster draait de pannenkoek een keer om waarna het kind wordt begeleid uit de keuken.

Verbranding door vuur:

Er zijn rookmelders en een brandblusser aanwezig.

Afspraken met leidsters:

1. 1 x per jaar doen we een ontruimingsoefening met de kinderen, dit wordt geregistreerd in een logboek
2. geen aanstekers /lucifers op de groep, hoog opbergen

3. kaarsjes bij verjaardagen: we vieren verjaardagen met een verjaardagsring nu niet meer met echte kaarsen. Maar met batterij kaarsen die je wel kan uitblazen
4. Verder zijn geen kaarsen op de groep maar lichtjes met batterijen

Verdrinking

Bij Het Bonte Huis zetten we met warm weer wel eens een zwembadje op in de buitenruimte.

Afspraken met de leidsters:

1. Indien er een zwembadje is op de buitenspeelplaats is ten alle tijden een medewerker aanwezig.
2. Er wordt altijd goed op de kinderen gelet als de kinderen in het zwembadje zijn en afgesproken wie verantwoordelijk is.
3. Er wordt maar weinig water ingedaan zodat het risico op verdrinken wordt uitgesloten.
4. Er wordt geen eten en drinken meegenomen in het zwembadje.
5. Wel wordt er water aangeboden zodat de kinderen niet in verleiding komen om het zwemwater te drinken
6. Kinderen die nog niet zindelijk zijn dragen een zwemluier.
7. Ouders worden gevraagd om zwemkleding en handdoek mee te geven.
8. Na afloop van de dag wordt het badje weer geleegd en netjes opgeborgen zodat er geen (regen)water in blijft staan.

5. Gezondheid

Een kinderopvang moet in alle opzichten een veilig voorziening zijn. Het is daarom ook noodzakelijk om ruimschoots aandacht te besteden aan een beleid over hygiëne en controle op naleving hiervan. Jonge kinderen komen in aanraking met ziekteverwekkers (micro-organismen) waartegen zij nog geen weerstand hebben opgebouwd. Door hygiënische maatregelen proberen we de overdracht van ziekteverwekkers te beperken.

Voedselinfecties en vergiftigingen veroorzaken jaarlijks bij veel mensen in Nederland maag-darmklachten. Hygiënisch werken is belangrijk om een voedselinfectie of vergiftiging te voorkomen. Daarnaast wordt onze gezondheid en die van kinderen sterk beïnvloed door de kwaliteit ons binnenmilieu. Het Bonte Huis besteedt zorg en aandacht aan het monitoren van alle aspecten van dit binnenmilieu.

Ten aanzien van gezondheid hebben we de volgende afspraken geformuleerd ter waarborging van een gezonde kinderopvang, onderverdeeld in:

- Ziektekiemen
- Gezond binnenmilieu

5.1 Ziektekiemen

Kleine risico's

De groepsruimte van Het Bonte Huis wordt elke dag schoongemaakt aan de hand van de algehele schoonmaaklijst van het RIVM (zie bijlage 3).

Handhygiëne van de leidsters en kinderen

Door aandacht te besteden aan een goede handhygiëne wordt de overdracht van ziektekiemen beperkt. Het is belangrijk dat werknemers zorgdragen voor een goede handhygiëne. Handen worden in principe altijd gewassen met water en (vloeibare) zeep. Als handen niet zichtbaar vuil zijn kan ook gekozen worden voor handdesinfectiemiddelen.

Afspraken met de leidsters:

Leidsters wassen hun handen met (vloeibare) zeep op de volgende momenten:

1. Voor het aanraken en bereiden van voedsel
2. Voor wondverzorging
3. Voor het aanbrengen van zalf of crème (op gezicht)
4. Na zichtbare verontreiniging van de handen
5. Na spelen in de zandbak
6. Na toiletgebruik
7. Na het verschonen van een kind, na het afvegen van de billen van een kind
8. Na contact met lichaamsvochten zoals traanvocht, speeksel, snot, braaksel, urine, ontlasting, bloed.

9. Na het dragen van handschoenen
10. Na schoonmaakwerkzaamheden,
11. Na contact met vuile was of afval.
12. Na aanraking met dieren of na het schoonmaken van het dierenverblijf
13. Na hoesten, niezen, snuiten.

Draag wegwerphandschoenen als er een kans bestaat dat je in aanraking komt met bloed, eventueel besmet lichaamsvocht of diarree. Was daarna je handen.

Zieke pedagogisch medewerkers besteden extra aandacht aan een goede handhygiëne.

Leidsters zijn ook verantwoordelijk voor de handhygiëne van kinderen.

Overdracht van ziektekiemen via de handen komt veel voor.

Kinderen worden door de leidsters gestimuleerd om op bepaalde (vaste) tijden hun handen te wassen. Het handen wassen wordt via die weg geleidelijk iets vanzelfsprekends.

Afspraken met kinderen

Pedagogisch medewerkers zien erop toe dat kinderen hun handen met (vloeibare) zeep wassen, bij het kinderfonteinje, op de volgende momenten:

1. Voor het eten
2. Na het eten
3. Na ieder toiletbezoek
4. Na het buitenspelen
5. Na aanraking met dieren.

Hoe wassen wij onze handen? (zie ook protocol)

- Draai de kraan open.
- Maak de handen nat en voorzie ze van vloeibare zeep (ook kinderen wassen met zeep).
- Verdeel de zeep over de gehele handen.
- Was de handen door over elkaar te wrijven.
- Spoel af onder stromend water, waarbij het water van de vingertoppen naar de pols stroomt.
- Droog de handen af, ook tussen de vingers en de polsen met een schone handdoek (of papier).

Persoonlijke hygiëne

Afspraken

1. Zorg voor schone en goed wasbare kleding
2. Draag bij vuile werkzaamheden een schort.
3. Zorg voor schone en verzorgde haren, draag lang haar bij voorkeur in een staart of opgestoken,
4. Kam/borstel het haar niet in ruimte waar voeding wordt behandeld
5. Houd nagels kort en schoon, gebruik geen sterk ruikende parfums of aftershave
6. Eet of rook niet tijdens de voedselbehandeling en hoest/nies niet boven bereide en onverpakte producten.
7. Draag geen sieraden tijdens de voedselbehandeling.
8. Dek wondjes aan de handen af met een waterafstotende pleister.

Bij ons zijn schorten aanwezig voor verschillende werkzaamheden: een kookschort, een schilderschort en een schort voor het verzorgen van de dieren.

Grote risico's

Zieke kinderen

Kinderen met koorts boven de 38,5 kunnen niet op Het Bonte Huis verblijven.

Dit is om een aantal redenen:

- De aandacht en zorg die een ziek kind nodig heeft kan in de opvang niet worden geboden.
- Een ziek kind herstelt het best in zijn eigen rustige huiselijke omgeving.
- De aandacht en zorg die een ziek kind nodig heeft gaat ten koste van de rest van de groep.
- Een ziek kind vormt een besmettingsgevaar voor andere kinderen.

Afspraken met de leidsters:

- Als een kind ziek wordt op de opvang zal er door Het Bonte Huis naar de ouder gebeld worden met de vraag het kind op te komen halen.

Als er twijfel bestaat zullen de belangen van het kind tegen de belangen van de groep worden afgewogen.

Wij zijn van mening dat ouders en kinderopvang beiden de verantwoordelijkheid hebben over het zoveel mogelijk beperken van infectieziekten binnen Het Bonte Huis. Wij vragen dan ook om medewerking van ouders. Dit betekent dat ouders het kind ophalen bij ziekte en het kind niet brengen als het ziek is.

Bij ziekten raadplegen wij de 'Kiddi' app. De adviezen hierin volgen wij op. Er kan eventueel een melding worden gedaan bij de GGD als er sprake is van een ziekte-uitbraak. Kinderen kunnen ook tijdelijk geweigerd worden als de gezondheid van de groep in gevaar komt.

Afspraken met de leidsters:

1. Geef zieke kinderen eigen speelgoed.
2. Reinig het speelgoed waarmee een ziek kind gespeeld heeft.
3. Contacteer de ouders van een ziek kind met de vraag om het kind op te halen.
4. Zorg dat je altijd een noodnummer hebt staan van het kind voor als ouders niet kunnen komen ophalen.
5. Leg ouders, bij geen begrip/onwetendheid de inhoud van ons ziektebeleid uit en vertel waarom het zieke kind thuis beter af is.

N.B. Kinderen met hoofdluis zijn niet welkom bij Het Bonte Huis. Kinderen met hoofdluis moeten worden opgehaald en behandeld.

Vaccineren en kinderopvang

Op grond van de huidige wetgeving wordt het vaccineren van kinderen niet verplicht gesteld. Kinderen mogen om deze reden ook niet worden geweigerd op de opvang. Echter, kinderen gaan op jonge leeftijd naar de opvang en komen hier al vroeg in aanraking met andere kinderen die mogelijk niet gevaccineerd zijn. Om deze reden is het besmettingsgevaar groot. Het Bonte Huis vindt dat de keuze over het wel of niet inenten aan de ouder is, maar pleit wel voor transparantie. Wij maken bekend aan ouders of er kinderen zijn die niet zijn ingeënt/ niet deelnemen aan het Rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast hanteert Het Bonte Huis een aantal afspraken ter bescherming van de kinderen, (zwangere) collega's en ouders.

Afspraken met de leidsters en ouders:

1. Ouders delen tijdens de intake bij Het Bonte Huis juiste informatie over het wel/niet inenten van hun kind.
2. Bij elke plaatsing wordt een zorgvuldige afweging gemaakt over de plaatsing van het kind en onder welke omstandigheden dit gebeurt.

3. Mocht er een besmettelijke kinderziekte voorkomen bij een niet-ingeënt kind of binnen hetzelfde gezin, dan kan Het Bonte Huis ervoor kiezen om gedurende de ziekteperiode/ incubatieperiode het kind en de gezinsleden te weren van de opvang.
4. In verband met de dieren hebben we wel geïnventariseerd welke kinderen wel / niet een tetanus prik hebben gehad.

Verschonen

Het Bonte Huis ziet het verschoonmoment als een moment dat men aangrijpt om even extra één op één contact met het kind te maken. Uiteraard is het belangrijk dat dit veilig en hygiënisch gebeurt.

Afspraken met de leidsters:

1. Maak zoveel mogelijk gebruik van een trap of opstapje, dit doet een kind onder begeleiding.
2. Een volle luier gooi je meteen weg, luiers met ontlasting gaan in een hiervoor bestemd zakje en ontzorg je in de schuur na het verschonen
3. Begeleid het kind van de commode af.
4. Het verschoonkussen wordt na elke verschooning gereinigd met spray en tissue.
5. Je maakt het verschoonkussen nooit schoon met een billendoekje.

N.B. Lees voor uitgebreide info het beleid verschonen in de dagoverzicht

Desinfecteren

Desinfectie is nodig wanneer sprake is van (bloederige) diarree of wanneer er op een andere wijze sprake is van bloedcontact, bijvoorbeeld een bloedneus, wondjes en andere lichaamssappen zoals braaksel.

Afspraken met de leidsters:

1. Desinfecteer alle oppervlakten die in aanraking zijn geweest met het bloed of (bloedige) diarree. Oppervlakten zoals aankleedkussen, speelgoed, thermometer schoonmaken met 70% alcohol.
2. Let op: reinig éérst met water en zeep voordat je alcohol gebruikt.
3. Voor de handen gebruik je handalcohol 70%
4. Textielgoed en speelgoed kunnen in de wasmachine op 60°C.

Thermometer en gebruik van crème

Om vast te stellen of een kind koorts heeft, kan het nodig zijn om een kind te temperen. Daarnaast is het soms, als een kind schrale billen heeft bijvoorbeeld, nodig om het in te smeren met crème. Het is van belang dat dit op een hygiënische wijze gebeurt.

Afspraken met de leidsters:

1. Indien aanwezig worden er hoesjes gebruikt voor de thermometer.
2. Indien er geen hoesjes aanwezig zijn maak je de thermometer voor gebruik eerst schoon met alcohol
3. De thermometer wordt na ieder gebruik eerst met water en zeep gereinigd, waarna met een desinfecteermiddel.
4. Crème brengen we nooit aan met onze handen maar altijd met een spatel, tissue of vingercondoom.

Medicatie

Als kinderen ziek zijn (geweest) maar koortsvrij zijn mogen zij in principe naar de opvang komen. Het komt voor dat kinderen medicatie krijgen voorgeschreven dat het gedurende de opvang dag moet krijgen toegediend. Uiteraard is het van belang dat hier met de grootste

zorgvuldigheid wordt omgegaan.

Afspraken met de leidsters

1. Ouders geven voor het toedienen van medicijnen altijd vooraf toestemming op het daarvoor bestemde formulier.
2. Om misverstanden te voorkomen vult de ouder het formulier zelf in.
3. Maak gebruik van een afvinklijst zodat wordt voorkomen dat een kind zijn medicatie dubbel krijgt toegediend
4. Paracetamol wordt alleen op doktersadvies toegediend in zeer uitzonderlijke gevallen.
5. De houdbaarheidsdatum wordt gecheckt voor het toedienen.
6. Het medicijn wordt bewaard volgens voorschrift.
7. Het medicijn wordt alleen toegediend als het thuis ook al eens is gegeven.
8. Als de medicatie niet meer gegeven hoeft te worden, verwijderen we het formulier. Dit i.v.m. privacy.

Spenen

Sommige kinderen vinden het fijn om even een speen bij zich te dragen. Echter brengen spenen een aantal risico's met zich mee. Zo kan een kind stikken in een kapotte speen. Daarnaast is een speen een bron van ziektekiemen.

Afspraken met de leidsters:

1. Vervang reserve spenen die van het Bonte Huis zijn op tijd; bij intensief gebruik om de 6 weken, anders om de 3 maanden.
2. Check spenen op scheuren en kapotte onderdelen.
3. Bewaar spenen in de daarvoor bestemde naambakjes of naambordjes.
4. Kook spenen minimaal wekelijks uit.
5. Spenen zijn bedoeld voor jongere kinderen om gebruikt te worden tijdens de slaapperiode. Bij uitzondering geven we de speen ook over dag als de wen-periode nog moeilijk is. Bij voorkeur op de bank. Als het kind weer gaat spelen wordt de speen weer opgeborgen.

Flessen

De meeste kinderen die Het Bonte Huis bezoeken drinken uit een normale drinkbeker. Echter in sommige gevallen krijgt een dreumes nog een fles in bed. Deze kinderen drinken vanzelfsprekend uit een eigen fles, deze flessen gaan aan het eind van de dag weer mee naar huis.

Afspraken met de leidsters:

1. Flessen en flessenspenen worden na elke voeding omgespoeld met koud water.
2. Waarna gereinigd met heet water, afwasmiddel
3. Na het afwassen goed omspoelen of in de vaatwasser.
4. Schone flessen worden omgekeerd bewaard op een schone, droge doek of een flessenrek.
5. Geef de flessen aan het eind van de dag weer mee aan de ouder naar huis.

5.2 Gezond binnenmilieu

Binnen een kinderopvanglocatie is het zeer belangrijk dat het binnenmilieu optimaal is. Dit milieu wordt gecreëerd door het geluid, de luchtkwaliteit en de temperatuur. Dit binnenmilieu staat in verbinding met de mate van overdracht van ziektekiemen. Ten aanzien van een gezond binnenmilieu hebben wij de volgende afspraken geformuleerd. Om het binnenmilieu goed te houden verversen wij regelmatig de lucht.

Afspraken met de leidsters:

1. Ventileren: door middel van het openzetten van de kleine ramen.
2. Luchten: door gedurende de dag een korte periode van +/- 10 minuten de lucht te verversen. Alle ramen en deuren worden wijd opengezet.

Op de volgende momenten ventileren we extra:

- tijdens (en na) een beweegactiviteit
- gedurende het slapen
- tijdens het opmaken van de bedden en het opvouwen van de was
- tijdens het stofzuiger.

CO₂melder

- Groen: 400 - 800 PPM = goede luchtkwaliteit. Geen actie vereist.
- Geel: 800 - 1200 PPM = omgeving met matige luchtkwaliteit. Enige ventilatie vereist.
- Rood: 1200 - 5000 PPM = omgeving met slechte luchtkwaliteit. Onderneem actie. Ventileer de ruimte / omgeving.

Onze vernieuwde CO₂ meter geeft een waarschuwingsalarm als de waarde boven de 1000 PPM wordt gedetecteerd. Zo weten we precies wanneer we de ruimte moeten ventileren.

Binnenklimaat

Er zijn drie factoren die aangeven hoe gezond het binnenklimaat is, te weten: de temperatuur, de luchtvochtigheid en de hoeveelheid kooldioxide.

Temperatuur:

Wat betreft de speelruimte geldt dat die niet lager mag zijn dan 17° C en niet hoger dan 25 ° C.

Wat betreft de slaapruijnte geldt dat die niet lager mag zijn dan 15° C en niet hoger dan 18 ° C. Temperatuurschommelingen worden voorkomen door op tijd actie(s) te ondernemen.

Luchtvochtigheid:

De luchtvochtigheid hoort tussen de 30% en de 70% te zijn.

Schoonmaak:

Het Bonte Huis hanteert hiervoor de door het RIVM opgestelde algehele schoonmaaklijsten, deze is opgenomen in bijlage 3.

Afspraak met de leidsters:

Er wordt geventileerd als de activiteit daarom vraagt.

Airco

In de groepsruimte is een slimme airconditioning geplaatst die verwarmt en koelt. Deze airco is tevens gecombineerd met Nano X- technologie. De lucht wordt gereinigd van virussen en bacteriën en heeft zo een reinigende en ontgeurende werking.

Grote risico's

Voedsel en drinken

Wij hebben onze werkwijzen en afspraken gebaseerd op de 'Hygiëncode voor kleine instellingen'.

Zelf bereiden van voeding

1. Was je handen voordat je begint met het bereiden van voedsel.
2. Zorg dat het keukenblok/tafel schoon is voordat je begint.
3. Houd de plek waar voedsel wordt bereid altijd gescheiden van de plek waar wordt verschoond.
4. Groentes en fruit worden vooraf gewassen waarna verwerkt.
5. Gebruik voor verschillende etenswaren verschillend bestek, voorkom over en weer besmetting van bacteriën (kruisbesmetting)
6. Controleer de houdbaarheidsdatum. (etiketteer)
7. Haal de producten zo kort mogelijk van tevoren uit de koeling

Bewaren van voeding:

- Schrijf de datum waarop iets geopend is op de verpakking.
- Bewaar voedsel in de koelkast bij <math><7^\circ\text{C}</math> of vriezer bij <math><18^\circ\text{C}</math>.
- Houd de temperatuur wekelijks bij met een thermometer welke bovenin de koelkast en vriezer is geplaatst.
- Maak de koelkast 1 x in de 2 weken schoon
- Ontdooi eenmaal per half jaar de vriezer.
- Scheid rauwe en bereide producten van elkaar.
- Zet producten met de kortste houdbaarheidsdatum vooraan
- Sluit verpakking goed en dek eten in de koelkast goed af met huishoudfolie of overdoen in koelkastdozen.
- Zet koelkast/vriezer niet te vol, laat geen eten in conservenblikjes staan
- Kaas wordt in een gesloten bak bewaard, deze bak wordt minstens één keer per week schoongemaakt.
- Producten die langer dan een half uur buiten de koeling hebben gestaan moeten binnen twee uur worden opgegeten of anders weggegooid.
- Controleer bij het aanvullen van gekoelde of diepgevroren producten eerst de werking en/of temperatuur van de koelkast en vriezer.
- Meet bij twijfel de temperatuur met een thermometer.
- Het voedsel in de koelkast wordt dagelijks gecontroleerd op houdbaarheidsdatum.
- Bewaar eieren gekoeld in de originele verpakking die is voorzien van een THT-datum.
- Zolang de verpakking dicht is, geldt de houdbaarheidsdatum.
- Na het openen van de producten gelden de vermelde bewaartijden (richtlijnen) zolang de houdbaarheidsdatum niet verstreken is.

Afruimen en afwassen

- Zet het eten dat koel bewaard moet worden in de koelkast
- Alle gebruikte materialen aan één zijde van het aanrecht neerzetten.
- Verwijder etensrestjes van de borden, voorspoelen met warm water
- Houd schone en vuile vaat strikt gescheiden,

- Stop de vaat in de vaatwasser
- Was af in heet sop met een afwasborstel, spoel goed na.
- Afdrogen met een schone droge theedoek
- Schone vaat opruimen en afwasborstel na gebruik schoonmaken en laten drogen.
- Natte theedoek gaat direct in de was.

Verhitten

De warme lunch wordt opgewarmd in een pan.

Afspraken met de leidsters:

1. Bij het verhitten van voeding zorgen we ervoor dat de maaltijd een minimale temperatuur van 75° C heeft bereikt. Dit omdat we er dan zeker van zijn dat alle micro-organismen zijn gedood.
2. We controleren de temperatuur uiteraard met een daarvoor bestemde thermometer.
3. Bij het opdienen moet de maaltijd minimaal 60° C zijn.

Afkoelen en bewaren van de warme maaltijd

Afspraken met de leidsters:

1. Laat de warme maaltijd eerst wat afkoelen (niet langer dan 2 uur buiten de koelkast).
2. Direct afkoelen kan door de bak met voeding in een andere bak te zetten met koud water.
3. Noteer altijd een datum op gekoelde producten voordat zij in de koelkast verdwijnen.
4. Voedsel niet twee keer opwarmen of koelen. Restjes gaan weg.

Ontdooien

- We gebruiken de koelkast om te ontdooien.
- Ontdooide producten vriezen we niet meer in.
- Ontdooide producten bewaren we in de koelkast nooit langer dan 2 dagen.

Fles- en moedermelk

Gezien onze doelgroep drinkt slechts een enkeling bij ons nog fles- of borstvoeding. Ouders kunnen dit zelf meegeven in een afgesloten bak(je)/ zuigelingen-voedingzakje.

Wij hanteren de volgende richtlijnen met betrekking tot het bereiden, bewaren en afleveren van deze producten.

Poedermelk

- Deze wordt in afgemeten vorm afgeleverd in een daarvoor bestemde verpakking met datum en naam van kind.
- Ook voor het bereiden van poedermelk geldt dat dit gebeurt op een plek die is afgescheiden van de verschoonruimte.
- Het water wordt 'getapt' uit een kraan waar geen handen worden gewassen en kinderen worden verschoond.
- Flesvoeding wordt binnen 1 uur geconsumeerd.
- Een grote kartonnen box met poedermelk wordt binnen 1 maand geconsumeerd.

Moedermelk

- Moedermelk wordt gekoeld in een koeltas of bevroren aangeleverd.
- Moedermelk wordt binnen 48 uur geconsumeerd.
- Ontdooide moedermelk wordt binnen 24 uur geconsumeerd.
- Moedermelk wordt met naam en datum van afkolven afgeleverd.
- Indien de melk is ingevroren wordt de datum van invriezen vermeldt, tezamen met de datum waarop het uit de vriezer is gehaald.

- Moedermelk wordt onder de 4° C bewaard.
- Moedermelk wordt op de dag dat het is meegebracht geconsumeerd.
- Ingevroren moedermelk maximaal 3 maanden bewaren
- Restjes worden weggegooid en nooit twee keer opgewarmd.
- Moedermelk wordt in de koelkast ontdooid.
- Moedermelk nooit voor een tweede keer invriezen.
- Ontdooide moedermelk wordt als het een nacht bewaard moet worden voorzien van een datum en tijdstip van ontdooien voorzien.
- Moedermelk wordt opgewarmd in een pannetje warm water.

6. Veiligheid en gezondheid in de buitenruimte

Grote risico's

Buitenspelen

Buitenspelen brengt risico's met zich mee. Om het buitenspelen zo veilig mogelijk te laten verlopen zijn hier dus ook afspraken van toepassing. Hierbij is het de bedoeling dat de kinderen zo min mogelijk worden belemmerd in hun exploratie-mogelijkheden. De belangrijkste regel is dat kinderen de buitenspeelplaats absoluut niet mogen verlaten. Het Bonte Huis waakt erover dat kinderen hiertoe niet in de gelegenheid komen.

Afspraken met de leidsters:

- Houd ten alle tijden toezicht.
- Laat kinderen nooit zonder toezicht op de buitenspeelplaats
- Sluit het hek van de buitenspeelplaats

Voordat er naar buiten wordt gegaan wordt de speelplaats gecheckt op afvalresten, gevaarlijke voorwerpen, sigaretten etc. Ook de zandtafel en zandbak worden gecontroleerd op zwerfvuil en dierenontlasting.

Kleine risico's

Buitenspeel-materiaal

- Het buitenspeel- materiaal wordt maandelijks gecheckt op mankementen
- De houten omheining van de zandbak en het dierenhok worden maandelijks gecheckt op mankementen.
- Kapot speelgoed en speelgoed met scherpe randen wordt weggegooid.
- Kinderen die moeite hebben met klimmen worden waar nodig begeleid.
- Leg kinderen uit dat de schutting geen klimrek is.

Insecten en teken

- Kinderen worden gecontroleerd op tekenbeten als zij buiten hebben gespeeld.
- Zoet eten en drinken wordt sowieso beperkt, dus ook buiten.
- Indien een kind wordt gebeten door een teek, dan wordt deze zo snel mogelijk verwijderd met een tekenpincet of tekenlepel.
- Het wondje wordt daarna gedesinfecteerd.
- De plek van de beet wordt gemarkeerd met een stift
- Datum van de beet wordt genoteerd en uiteraard aan ouders meegedeeld.

Buiten spelen in de zon

- Houd kinderen tussen 12:00 en 15:00 zoveel mogelijk uit de (directe felle) zon.
- Laat kinderen niet te lang in onderbroek lopen, maar trek een t-shirt aan.
- Petje of hoedje kan helpen om het kind te beschermen tegen zonlicht, dit is tevens rustgevend voor de ogen.
- Smeer alle kinderen een half uur voordat er naar buiten wordt gegaan in met zonnebrand factor 30 of hoger.

- Herhaal het insmeren om de twee uur. In geval van transpiratie of nat worden natuurlijk vaker.
- Vraag ouders kinderen zelf thuis alvast in te smeren.
- Biedt bij warm weer extra water aan.
- Bij warm weer wordt een parasol opgezet en het schaduwdoek opgehangen waardoor meer schaduw ontstaat.
- Bij warm weer kan een badje worden neergezet zodat de kinderen regelmatig kunnen koelen in water.
- Bij voorkeur het tijdstip voor het buitenspelen veranderen en vroeg in de ochtend naar buiten gaan en in de middag binnen blijven.

Buiten spelen in de kou

- Beperk de duur van het buitenspelen bij lage temperaturen. Bij vrieskou inspecteer je de speelplaats op gladheden voordat er naar buiten wordt gegaan.
- Zorg ervoor dat de kinderen alle buitenkleding aan hebben die zij mee hebben.
- Kinderen die met onvoldoende kleding zijn gebracht trek je extra kleding (reserve kleding)

Dieren op de buitenspeelplaats

Bij Het Bonte Huis zijn dieren aanwezig, deze zijn geplaatst op de buitenspeelplaats. Op de locatie in Haarlem betreft het twee konijnen. De werkinstructies ten aanzien van de omgang met deze dieren en hygiëne- richtlijnen zijn opgenomen in de bijlage 1.

7. Buiten de kinderopvang

Uitstapje

Kleine risico's

Soms maken we met de kinderen een uitstapje naar buiten. Er wordt bijvoorbeeld een veldje bezocht of een museum. Tijdens deze uitstapjes zijn bepaalde regels leidend.

Er gaat het mobiel mee met daarin de gegevens van alle kinderen.

- Check: Hebben alle ouders van de kinderen toestemming gegeven voor uitstapjes?

N.B. Een ongediplomeerde leidster loopt nooit zonder begeleiding van een gediplomeerd iemand.

In de tas gaat mee

- beleidsstuk 'vermissing kind'
- presentielijst
- Kind-informatie (allergieën + nummers ouders)
- EHBO-doos
- toiletpapier, plastic zakje voor luiers, doekjes en luiers.
- Luiers, luierdoekjes
  - geld voor het uitstapje
  - mobiele telefoon
  - reservekleding
  - zonnebrand (indien nodig)

Vlak voor vertrek

- Plasronde en handen wassen
- Verzamelen bij de entree met jas en schoenen.
- Leidster legt uit wat er gaat gebeuren en de daarbij behorende regels

Vertrekken

- Kinderen worden geteld
- Kinderen maken een rij 2-aan-2,
- De leidsters dragen een geel vest.
- 1 leidster voor 1 leidster achter

Grote risico's

Lopend

- Kinderen lopen in een rij 2-aan-2 .
- 1 leidster voor en 1 iemand achter (als er een tweede persoon aanwezig is).
- De weg wordt gezamenlijk overgestoken bij voorkeur bij stoplicht/zebrapad.
- De leidster geeft aan wanneer er wordt overgestoken

- Er wordt niet gerend
- kleine jonge kinderen lopen aan de hand van een leidster

Op de plek van bestemming

- Ga op de plek van bestemming op een plek staan waar je makkelijk vindbaar bent en spreek die plek af als meetingpoint.
- Tel de kinderen regelmatig
- Zorg voor voldoende eet – en drink momenten.
- Zorg ook voor plaspauzes, ga gezamenlijk naar het toilet.
- Laat kinderen alleen dingen plukken / oprapen waarvan je weet dat het niet giftig is.
- Raakt een kind kwijt dan treedt het beleid 'vermissing' in werking.

8. Sociale veiligheid

Ten aanzien van sociale veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

- Vermissing
- Grensoverschrijdend gedrag
- Kindermishandeling.

8.1 Vermissing

Grote Risico's

Vermissing tijdens de opvang of tijdens een uitstapje

Lage, ronde deur

Tussen de groepsruimte en de voordeur bevindt zich een lage muur met daarin een ronde lage deur. Deze lage ronde muur/deur fungeert als tussenschot tussen groep en voordeur. Tussen de voordeur en deze ronde lage muur/deur; tussenschot is een entree gecreëerd, waar ouders de jas en tas van hun kind aan de kapstok bevestigen. De ingang van Het Bonte Huis wordt op deze manier dubbel beveiligd. De voordeur van Het Bonte Huis Haarlem is vergrendeld met een elektronisch systeem. Kinderen mogen hier niet aankomen.

Afspraken met de leidsters:

Preventief:

- Weet hoeveel kinderen er op de groep zijn. Bijhouden a.d.h.v. het maandoverzicht (Haarlem) waar alle kinderen op staan.
- De kans dat een kind wegloopt of door een onbekende wordt meegenomen is het grootst tijdens de haal- en breng-tijden: dus let op dat de entreedeur en het ronde lage deur altijd goed dicht zijn.
- Let extra op bij openstaande deuren, zowel de voordeur als de ronde lage deur.
- Wijs ouders op het zelf (niet door het kind) sluiten van de lage ronde deur.

Wat doe je bij vermissing?

Afspraken met de leidsters:

1. Meld bij je naaste collega dat je een kind mist. Draag de zorg van de andere kinderen over aan je collega.
2. Blijf kalm denk helder na. Wanneer heb je het kind voor het laatst gezien? Wat was het kind aan het doen? Waar zou het mis kunnen zijn gegaan? Wat heeft het kind aan?
3. Bekijk eerst goed de groepsruimtes en gangen. Roep ondertussen het kind. Kijk ook op plaatsen waar kinderen zich kunnen verstoppen. Het kan voorkomen dat een kind zich verstopt heeft en in slaap is gevallen.

- Bekijk eerst goed waar je bent. Waar zijn de andere ruimtes? Waar was het kind enthousiast over? (tijdens uitstapje)
4. Schakel collega's en de achterwacht in om te helpen zoeken. Vraag ook ouders die op dat moment aanwezig zijn.
  5. Een andere collega, brenkt de directie van de kinderopvang op de hoogte.
  6. Als het kind niet in het gebouw te vinden is, ga buiten zoeken. Neem een foto van het kind en telefoon mee, zodat je bereikbaar bent, mocht een collega het kind vinden.
  7. Zoek buiten op de plekken waar het kind gevaar zou kunnen oplopen (water, drukke wegen, parkeerplaatsen etc.)
  8. Vraag aan voorbijgangers of zij een kind hebben gezien.
  9. Na 15 minuten bel je de politie: 0900 – 8844.
  10. Noteer de naam van de politieagent die je gesproken hebt.
  11. Houd contact met de locatie en werk samen met de politie.
  12. De directie zal contact opnemen met de ouder(s) wanneer het kind na 15 minuten zoeken nog niet gevonden is.
  13. Als het kind gevonden is, informeer je de politie en vervolgens alle andere betrokkenen.
  14. Ga na wat de reden voor de vermissing was, zodat herhaling voorkomen kan worden.

8.1.1 Ongevallen

Afspraken met de leidster:

Wat te doen bij calamiteiten en ernstige ongelukken?

1. Let op gevaar. Zorg dat het veilig is voor de medewerker, overige kinderen en het slachtoffer.
2. Ga na wat er is gebeurd en vraag wat het slachtoffer mankeert. Als je alleen bent, roep om assistentie.
3. Zorg ervoor dat het slachtoffer gerust is gesteld. Blijf in de directe nabijheid van het kind. Blijf rustig en zorgzaam. Voorkom paniek.
4. Zorg voor deskundige hulp. Bel de ambulancedienst via het nummer 1-1-2 of de huisarts van het kind.

Als je deskundige hulp waarschuwt via het centrale alarmnummer 1-1-2, moet je het volgende aan de meldkamer doorgeven:

- Jouw naam
- Plaats waar de hulp moet komen
- Beschrijf het ongeval; wat is er gebeurd?
- Meld dat het om een kind gaat en vermeld de leeftijd
- Beschrijf de toestand van het kind, is er sprake van beademing of reanimatie?
- Laat het gewonde kind nooit alleen.
- Ga niet met een kind dat iets ernstigs heeft zelfstandig op pad! U kunt zich dan namelijk niet concentreren op het verkeer. De toestand van het kind kan ook verslechteren tijdens de rit.
- Ben je onzeker of een arts geraadpleegd worden bel de huisartsenpost 023. 224 2526 en leg voor hoe de situatie is.

Registreer het ongeval: Vul een ongevallenregistratieformulier in.

8.2 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. In het beleid moet daarom worden beschreven hoe het risico op grensoverschrijdend gedrag door zowel aanwezige volwassenen als kinderen, zo veel mogelijk wordt beperkt.

Het gaat om het risico op grensoverschrijdend gedrag door beroepskrachten, beroepskrachten in opleiding, stagiairs, vrijwilligers, overige aanwezige volwassenen en kinderen. Onder grensoverschrijdend gedrag vallen zowel seksuele, fysieke als psychische grensoverschrijdende handelingen, maar ook pestgedrag van kinderen onderling.

Om de kans op grensoverschrijdend gedrag te verkleinen, is het vier-ogen-principe een belangrijk onderdeel. Dit houdt in dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Kennisbevordering

De kennis van pedagogisch medewerkers kan helpen om grensoverschrijdend gedrag te beperken. Door kennis te hebben kan een pedagogisch medewerker bijvoorbeeld de signalen die duiden op grensoverschrijdend gedrag herkennen bij een collega en kan er op tijd worden ingegrepen. Door kennis te hebben kan de pedagogisch medewerker ook haar eigen handelen veel kritischer bekijken.

Ook is er binnen Het Bonte Huis een **aandachtsfunctionaris aangesteld; Lucky van der Leen**. Deze heeft een centrale rol in het signaleren en handelen bij vermoedens van kindermishandeling. Ze heeft een aanvullende opleiding gevolgd over kindermishandeling. Lucky is tevens verantwoordelijk voor contact met externe partijen zoals Veilig Thuis. In ons scholingsplan is bijscholing rondom dit onderwerp opgenomen.

Open aanspreekcultuur

Er heerst een open aanspreekcultuur bij Het Bonte Huis. Door het kleinschalige karakter van de locaties is het contact persoonlijk en zijn er korte communicatielijnen. Medewerkers maar ook de leidinggevenden spreken elkaar op tijd aan als zij vinden dat bepaald gedrag of handelingen niet door de beugel kunnen. Dit gebeurt op een prettige manier vanuit een positieve sfeer. Wij vragen van onze medewerkers om elkaar aan te spreken op zaken die gewoonweg niet goed aanvoelen. Wij vinden het belangrijk dat de medewerker zich ten alle tijden vrij voelt om een niet-pluisgevoel aan te kaarten bij de collega zelf of bij de leidinggevende.

Verder zullen we de volgende maatregelen nemen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG verklaring).
- Medewerkers kennen het vier-ogen-beleid en besteden aandacht aan de naleving/optimalisering ervan.
- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vier-ogen-beleid niet goed wordt nageleefd.

- Het onderwerp grensoverschrijdend gedrag komt evenals de meldcode elke vergadering terug als vast agendapunt.
- Ook het onderwerp open-aanspreekcultuur is een onderwerp van alledag en zal regelmatig worden geëvalueerd.

8.3 Kindermishandeling

Mochten ouders of medewerkers signalen van kindermishandeling afgeven of melden dan zal er zorgvuldig volgens de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling worden gewerkt. Het stappenplan van deze meldcode hangt aan de binnenkant van de keukenkastjes op beide locaties.

Een open gesprek waarin de ouder zijn/haar verhaal doet is vaak de eerste stap. De Meldcode van het Bonte Huis is opgenomen in de bijlagen die hierna volgen.

9. Achterwacht/ EHBO / BKR-regeling / Vier-ogen-principe

9.1 Achterwachtregeling

Indien er slecht 1 pedagogisch medewerker aanwezig is dient er ten alle tijden een achterwacht beschikbaar te zijn. Dit betekent dat wanneer er een noodsituatie is, er een achterwacht beschikbaar is, die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden. Deze personen weten welke dagen ze beschikbaar moeten zijn en hun telefoonnummer staat duidelijk zichtbaar genoteerd in de agenda.

Achterwacht Het Bonte Huis Haarlem

Ronald Draaier / Suburban Records	Donkere Spaarne 14 zwart	023 - 544 52 59
Barbara Gerlach	v.d.Vinnestraat 15z	06 105 934 70

In geval van medische vragen of spoed kan er contact worden opgenomen met de huisarts van het kind. Het nummer staat actief in het dossier van de mobiele telefoon.

9.2 EHBO

Ongeacht de reden van een ongeval kan het gebeuren dat een kind soms gewond raakt. Soms is een knuffel al voldoende, maar soms is het kind echter zo gewond geraakt, dat het nodig is dat het kind verdere verzorging krijgt. Soms is snel, adequaat handelen zelfs van levensbelang. Om deze kwaliteit te kunnen waarborgen is het van noodzaak dat er iemand met een geldig certificaat Kinder-EHBO aanwezig is. Gedurende een opvang dag bij Het Bonte Huis is er altijd tenminste 1 iemand aanwezig met een geldig certificaat. Op onze locaties hebben de volgende medewerkers een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO:

Naam	instituut	Datum cursus afgelopen
Fokkelien Renkema	Oranje kruis	04-2024
Willemijn Ackermans	Oranje kruis	11-2025
Renske van Schagen	Oranje kruis	02-2024
Merel Wijnbergen	Oranje kruis	12-2025

9.3 BKR- regeling

In de kinderopvang bestaat de mogelijkheid om volgens de zogenaamde drie-uurs regeling, drie uur per dag af te wijken van het landelijk vastgestelde leidster-kindratio. Kinderopvangorganisaties moeten exact aangeven welke uren er minder pedagogisch medewerkers worden ingezet.

Echter, omdat er bij Het Bonte Huis maximaal 7 kinderen in de leeftijd van 18 maanden tot en met 4 jaar worden opgevangen maakt Het Bonte Huis geen gebruik van deze regeling. De drie-uurs-regeling is niet van toepassing bij onze visie en beleid.

Rekenregels 2023:

<input type="text" value="0"/>	0 jarigen
<input type="text" value="1"/>	1 jarigen
<input type="text" value="3"/>	2 jarigen
<input type="text" value="3"/>	3 jarigen
<input type="text" value="0"/>	4 tot 7 jarigen
<input type="text" value="0"/>	7 tot 13 jarigen

Aantal kinderen: 7

Aantal benodigde beroepskrachten: 1

Voor bovenstaande berekening is gebruikt gemaakt van de site:

<https://www.1ratio.nl/bkr>

9.4 Vier-ogen-principe

Het vier-ogen principe is ter voorkoming van grensoverschrijdend gedrag. Binnen een kinderopvanglocatie is het wettelijk verplicht om een sluitend vier-ogen / orenprincipe beleid toe te passen. Het is een belangrijk onderdeel van het verkleinen van het risico op grensoverschrijdend gedrag.

Vanuit de wet wordt geëist dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Doel van dit principe is dat het risico op misbruik / mishandeling van kinderen zo klein mogelijk wordt, dit door te voorkomen dat volwassenen zich ergens in de opvang langere tijd ongehoord of ongezien kunnen voelen, met alle mogelijke gevolgen van dien.

De dagopvang in Haarlem is zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Wij werken op de volgende manier aan het vier-ogen-principe:

- Op de locatie werkt de leidster in de ochtend met groepshulp en in de middag alleen. Om aan het vierogenprincipe te voldoen werken we met een audiosysteem, waarop de afwezige beroepskrachten en de houder kan inloggen om mee te luisteren. Deze extra paar 'oren' is op kleinschalige kinderopvang toegestaan.
- Ouders zijn hiervan op de hoogte gebracht en hebben toestemming gegeven.
- We streven erna om minimaal 2 maal per week onregelmatig inlog-momenten of onverwacht bezoek in te plannen. Dit wordt geregistreerd via de Foscam-app.
- Barbara Gerlach zal onaangekondigd, op wisselende tijdstippen langskomen.
- De locatie bestaat uit 1 lange ruimte met open keuken en aangrenzende toiletten voor de kinderen en volwassenen
- Tevens is de locatie voorzien van een voorraam en voordeur aan de straatzijde.

9. Pauzebeleid & Drie-uurs-regeling

Pauzebeleid

Omdat er bij het Bonte Huis op bijna alle dagen niet meer dan 7 kinderen in de leeftijd van 1,5 tot 4 jaar worden opgevangen, worden de kinderen op bijna alle dagen door 1 pedagogisch medewerker opgevangen. De pedagogisch medewerker die op deze dagen werkzaam is verlaat de groep tijdens de opvangtijden niet en neemt dus ook geen externe pauze.

Tussen 13:15 en 14:45 is het rusttijd in het Bonte Huis. Tijdens dit rustmoment slapen de meeste kinderen. De kinderen die wakker zijn voeren een rustige activiteit uit. Gedurende het rustmoment zal de pedagogisch medewerker ook even haar rustmoment pakken van 45 minuten, zij verlaat de groep echter niet. De groepshulp is op dat moment het aanspreekpunt voor kinderen die wakker zijn. De pedagogisch medewerker houdt een oogje in het zeil en begeleidt de kinderen waar nodig. De pedagogisch medewerker zal haar rustmoment eerder verbreken als het nodig is (bijvoorbeeld als de kinderen eerder wakker worden).

Voorbeeld lijst "werktijden" die dagelijks wordt afgevinkt, (locatie keuken)

november 2020		ma	di	wo	do	vr	za	
	2		3	4	5	6	7	
• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	• Renske ochtend • Merel • Jannetje middag	08:00 08:30 12:00	• Renske • Merel • Renske rust	08:00 08:30 14:00 15:00	• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	
	9		10	11	12	13	14	
• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	• Renske ochtend • Merel • Jannetje middag	08:00 08:30 12:00	• Renske • Merel • Renske rust	08:00 08:30 14:00 15:00	• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	
	16		17	18	19	20	21	
• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	• Renske ochtend • Merel • Jannetje middag	08:00 08:30 12:00	• Renske • Merel • Renske rust	08:00 08:30 14:00 15:00	• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	
	23		24	25	26	27	28	
• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	• Renske ochtend • Merel • Jannetje middag	08:00 08:30 12:00	• Renske • Merel • Renske rust	08:00 08:30 14:00 15:00	• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00	
	30							
• Jannetje • Merel • Jannetje rust • Jannetje	08:00 08:30 14:00 15:00							

10. Klachten en geschillencommissie

Hoewel we ons uiterste best doen een helder en zorgvuldig beleid te voeren ten aanzien van veiligheid en gezondheid, kan het altijd voorkomen dat een medewerker of ouder een klacht heeft. Een klacht kan betrekking hebben op een gedraging van de houder of medewerker of de klacht kan betrekking hebben op de overeenkomst. We staan open voor feedback, en bespreken een klacht het liefst direct met de medewerker en ouder om tot een oplossing te komen. Dit blijkt vaak de eenvoudigste manier en leidt tot de snelste oplossing. Via deze weg kan een medewerker ook haar kant van het verhaal doen en/of excuses aanbieden. Dit lost vaak al een heleboel op en zorgt voor wederzijds begrip.

Mocht dit niet baten of heeft de ouder hier geen baat bij dan is er de mogelijkheid om officieel een klacht indienen. Het Bonte Huis is aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen, waaraan tevens het klachtenloket kinderopvang verbonden is <https://www.degeschillencommissie.nl>. Ouders worden hierover geïnformeerd in de nieuwsbrieven en kunnen de informatie tevens altijd terugvinden in de beleidsstukken welke op de website staan geplaatst.

Wilt u een officiële klacht indienen dan gelden de volgende stappen:

1. Een formele klacht wordt schriftelijk ingediend via het bij u bekende email-adres. Wij stellen het op prijs als u de klacht binnen een termijn van 1 maand nadat de klacht is ontstaan indient. Wij vragen u de klacht te voorzien van een datum, uw (adres) gegevens), de naam van de medewerker waar u een probleem mee heeft en een objectieve beschrijving van uw klacht. De houder van Het Bonte Huis, zal de klacht zorgvuldig in behandeling nemen en is van goede wil om de klacht binnen 6 weken na ontvangst met u op te lossen.
2. Als het Bonte Huis uw klacht niet binnen 6 weken op lost, of bent u niet tevreden met de geboden oplossing, of heeft u geen belang bij het indienen van een klacht bij Het Bonte Huis, dan kunt u ervoor kiezen om uw klacht voor te leggen aan de Geschillencommissie Kinderopvang.
3. Mocht de klacht gaan over (een vermoeden van) kindermishandeling dan treedt automatisch het 'Protocol Kindermishandeling en Grensoverschrijdend gedrag' in werking.

Vertrouwenspersoon

Wilt u praten over zaken waarmee u bij de pedagogisch medewerker of houder van Het bonte Huis niet terecht kan? Hier heeft de organisatie een vertrouwenspersoon voor aangesteld. U kunt bij haar op vertrouwelijke basis uw verhaal doen.

De vertrouwenspersoon voor ouders en medewerkers van Het bonte Huis is Edith Hogeweg.

Telefoon : 06-47950733

U kunt haar mailen via: edith_hogeweg@hotmail.com

Bijlage 1: Protocol 'Kinder mishandeling en Grensoverschrijdend gedrag'

Protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang

De meldcode inclusief afwegingskader en de meldplicht van Het Bonte Huis

---

Eerste versie, 15 maart 2019.

De actuele versie 2021 Meldcode KM is als app te vinden op het mobiele telefoon op de groep

Auteur en contact: Suzanne Plaisier MSc, beleidsmedewerker BOinK (030-2331400)

Opgesteld in samenwerking met aandachtsfunctionarissen in de kinderopvang, Datum: juni 2018

Inleiding

Wanneer Het Bonte Huis geconfronteerd wordt met signalen van kindermishandeling in de thuissituatie, een geweld- of zedendelict door een medewerker van de kinderopvang of seksueel grensoverschrijdend gedrag door kinderen op de opvang is het van belang dat hier op een professionele manier mee wordt omgegaan. Dit protocol is, met inachtneming van geldende wetgeving, opgesteld om kinderopvangorganisaties handvatten te bieden in dit soort situaties.

Verantwoordelijkheden binnen kinderopvangorganisaties

Het is van belang dat verantwoordelijkheden van medewerkers van kinderopvangorganisaties, waar het gaat om vermoedens van kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag, goed zijn vastgelegd. De verantwoordelijkheden per functie¹ zijn:

- De beroepskracht/pedagogisch medewerker dient deskundig te zijn in het herkennen en bespreken van signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling. Onder signaleren wordt verstaan het waarnemen en interpreteren van aanwijzingen in gedrag en lichamelijk welzijn van het kind, in het gedrag van de ouders en in de gezinsomgeving die mogelijk wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling. Deze signalen dienen zo snel mogelijk te worden neergelegd bij de aandachtsfunctionaris. De beroepskracht dient ook alert te zijn op signalen die wijzen op een geweld- of zedendelict gepleegd door een collega of signalen die wijzen op seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Er wordt geadviseerd om de deskundigheidsbevordering van beroepskrachten op dit onderwerp een structurele plek te geven in het scholingsplan.
- De aandachtsfunctionaris heeft een centrale en adviserende rol in de stappen rond het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling in huiselijke kring. Het advies is daarom om een aandachtsfunctionaris aan te stellen. Deze beroepskracht is meestal een leidinggevende of ervaren senior en dient het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de instelling te borgen. Hiertoe dient de aandachtsfunctionaris deskundig te zijn in het signaleren, handelen en delen van zorg en op de hoogte te zijn van de werkwijze van de meldcode en de afspraken binnen de eigen organisatie. De aandachtsfunctionaris heeft tevens contact met externe partijen als bijvoorbeeld [Veilig Thuis](#). De scholing van de aandachtsfunctionaris zou een structurele plek moeten krijgen in het scholingsplan.
- De houder of directie draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit protocol. De houder/directie is verantwoordelijk voor het opnemen van de meldcode in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid en dat deze aansluit op werkprocessen binnen de organisatie. De houder/directie draagt er zorg voor dat beroepskrachten binnen de organisatie op de hoogte zijn van de meldcode en er naar kunnen handelen. De houder/directie stelt een aandachtsfunctionaris aan en geeft deze mandaat en de ruimte deze functie naar behoren uit te oefenen. De houder/directie is bij het vermoeden van een geweld- of zedendelict door een collega verplicht om in contact te treden met de

---

¹ De functies van medewerkers binnen dit protocol zijn zo generiek mogelijk beschreven. Er kan voor gekozen worden om functies te wijzigen. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de scheiding van (eind)verantwoordelijkheden en functieniveaus binnen de organisatie (zie ook bijlage 7).

vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs en ook tot het doen van aangifte als er sprake is van een reëel vermoeden.

De directie vervult daarnaast een centrale rol in de route bij signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en de route grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Indeling van dit protocol

Dit protocol bestaat uit de volgende drie delen:

1. Kinderopvangorganisaties zijn sinds 1 juli 2013 wettelijk verplicht een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben, net als in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie. Vanaf 1 januari 2019 is het daarnaast verplicht om binnen de meldcode te werken met een afwegingskader. Deze verandering in wetgeving is de aanleiding voor het opstellen van dit protocol. In deel 1 is de aangepaste meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opgenomen.
2. Sinds 1 juli 2013 geldt er ook een meldplicht specifiek voor de kinderopvang indien een medewerker wordt verdacht van een geweld- of zedendelict. Deze meldplicht houdt in dat ouders van kinderopvangorganisaties verplicht zijn om te overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict door een medewerker. Indien na dit overleg het vermoeden blijft bestaan heeft de houder ook een aangifteplicht. Ook medewerkers hebben een aangifteplicht indien het vermoeden de houder zelf betreft. Zij hebben ook de mogelijkheid om contact op te nemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Deel 2 van dit protocol gaat uitgebreid in op de te nemen stappen in het kader van de meldplicht.
3. Deel 3 gaat in op het stappenplan wanneer er een vermoeden bestaat van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Het is van belang op een zorgvuldige manier om te gaan met vermoedens hieromtrent. Kinderen ontwikkelen zich ook op seksueel gebied en bepaalde gedragingen horen bij deze ontwikkeling.

Dit protocol is speciaal toegeschreven op de kinderopvangbranche en is bedoeld voor iedereen die erin werkzaam is. Ieder deel in dit protocol is in beginsel van toepassing op verschillende situaties, hoewel niet altijd direct duidelijk hoeft te zijn welk deel van dit protocol moet worden ingezet. Het kan immers zijn dat er signalen bij een kind worden geconstateerd, maar niet duidelijk is of er thuis iets aan de hand is of dat er juist op de opvang iets is gebeurd. Daarom is stap 1 altijd: in kaart brengen van signalen. Door één protocol te hanteren wordt heel veel informatie op één plek verzameld.

NB. In dit protocol wordt meermaals gesproken over beroepskracht. Hier kan pedagogisch medewerker of gastouder gelezen worden tenzij expliciet anders vermeld staat.

Deel 1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie

1. Inleiding

Dit deel van het protocol kindermishandeling gaat in op de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (in de thuissituatie).

1.1. Wijzigingen in de meldcode

De wetgeving waarin de meldcode is vastgelegd wijzigt per 2019. Vanaf dat moment is het verplicht om met een afwegingskader te werken. Een afwegingskader beschrijft wanneer en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling als noodzakelijk wordt beschouwd. Het afwegingskader formuleert daarnaast wanneer hulpverlening bieden of organiseren (ook) tot de mogelijkheden behoort. Het afwegingskader is opgenomen in stap 4 van de meldcode. In stap 5 van de meldcode wordt vervolgens een beslissing genomen op basis van de afweging die gemaakt is in stap 4. De stappen 1 tot en met 3 van de meldcode wijzigen inhoudelijk niet.

1.2. Definitie Kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Kenmerken van kindermishandeling kunnen zijn: angst, onmacht, isolement, eenzaamheid en loyaliteit. Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

In bijlage 1 zijn de (definities van) verschillende vormen kindermishandeling opgenomen.

1.3. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk staat het stappenplan van de meldcode kindermishandeling mét afwegingskader centraal. De hoofdstukken hierna bieden meer achtergrondinformatie voor wat betreft het werken met de meldcode. Hoofdstuk drie gaat in op de wettelijke verplichtingen die samenhangen met de meldcode. In hoofdstuk vier wordt ingegaan op wat er moet gebeuren na een melding.

2. De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling met afwegingskader

Onderstaande stappen worden in de volgende paragraaf toegelicht.

STAP 1
In kaart brengen van signalen

De beroepskracht:

- Observeert het kind (kindcheck)
- Brengt signalen bij het kind in kaart, zie bijlage 3 en 4
- Bespreekt de zorg met de aandachtsfunctionaris
- Bespreekt de zorg met betrokkenen
- Documenteert

STAP 2
Collegiale consultatie
Bij twijfel: Veilig Thuis (anoniem)
Bij twijfel: letseldeskundige

De beroepskracht:

- Bespreekt signalen met collega's/ bemiddelingsmedewerker
- Heeft overleg met de aandachtsfunctionaris voor advies
- Heeft contact met Veilig Thuis voor advies
- Geeft (indien van toepassing) signaal in verwijsindex
- Documenteert

STAP 3
Gesprek met de ouder (en indien mogelijk het kind)

De beroepskracht:

- Heeft gesprek met betrokkenen
- Documenteert

STAP 4
Wegen van het geweld aan de hand van afwegingskader
Bij twijfel: altijd contact met Veilig Thuis

De beroepskracht:

- Beoordeelt de risicotaxatie
- Heeft bij twijfel contact met Veilig Thuis
- Weegt aan de hand van afwegingskader
- Documenteert

AFWEGING 1
Is melden noodzakelijk?

AFWEGING 2
Is hulpverlening (ook) mogelijk?

STAP 5

Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp

De beroepskracht:

- Beslist aan de hand van de uitkomsten (van het afwegingskader)
- Bespreekt een melding met de betrokkenen
- Documenteert

NB. Met [Veilig Thuis](#) kan op ieder moment contact opgenomen worden voor (anoniem) advies.

De meldcode in de praktijk: een voorbeeld van hoe een proces kan lopen

Stap 1

Je hebt als beroepskracht een onderbuikgevoel over een bepaald kind dat er iets niet pluis is. Signalen kunnen heel concreet zijn, maar dit hoeft niet. Het kan zijn dat je door allerlei (kleine) signalen bij elkaar opgeteld het idee hebt dat er iets mis is. Wanneer je met ouders spreekt over bepaalde zorgen hebben zij steeds excuses, bagatelliseren de zorgen en/of komen niet voldoende in actie in jouw optiek. Je blijft je zorgen maken. Je houdt de dingen die je constateert goed bij, net als de gespreksmomenten die je hebt (gehad) met ouders. Je bespreekt je zorg ook met de aandachtsfunctionaris.

Stap 2

Vervolgens ga je in gesprek met collega's. Hebben zij ook signalen geconstateerd? En wat vinden zij van de signalen die jij hebt gezien? Of in het geval van gastouderopvang neem je contact op met de bemiddelingsmedewerker. Je vraagt de aandachtsfunctionaris om advies en/of er wordt contact opgenomen met Veilig Thuis om de situatie (anoniem) voor te leggen. Over wie contact opneemt met Veilig Thuis zijn duidelijke afspraken gemaakt binnen de organisatie. Alle acties die ondernomen worden, worden goed bijgehouden in het kinddossier.

Stap 3

Op basis van de kennis die je nu hebt opgedaan, ga je in gesprek met de ouders en in sommige gevallen ook met het kind. Dit kan zo nodig met ondersteuning van de aandachtsfunctionaris, of bijvoorbeeld de bemiddelingsmedewerker of een leidinggevende. Ook hier zijn duidelijke afspraken over gemaakt binnen de organisatie. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt.

Stap 4

Je weegt de signalen op basis van het afwegingskader. Je beantwoordt de twee vragen: is melden noodzakelijk? En vervolgens: is hulp bieden en/of organiseren voor de ouders en het kind/de kinderen ook mogelijk? Deze hoofdvragen moeten worden beantwoord door een aantal vragen over de situatie te beantwoorden (het afwegingskader staat in onderstaande paragraaf).

Het kan zijn dat je zorgen na het gesprek met ouders zijn verminderd of zijn weggenomen. Bijvoorbeeld omdat ouders aangeven dat zij zelf hulp hebben gezocht vanwege problemen in de opvoeding waar zij tegenaan lopen en het moeilijk vinden hiermee om te gaan. In zo'n geval kan besloten worden de meldcode te stoppen. Houd goed vinger aan de pols en biedt ondersteuning aan ouders door er te zijn voor de kinderen én met ouders mee te denken

over de problemen in de opvoeding die zij tegenkomen. Hiervoor kunnen ook samenwerkingspartners worden benaderd (zie in bijlage 2 de sociale kaart. Deze dient te worden aangepast/ingevuld voor de eigen situatie).

Stap 5

Je maakt de beslissing of melden bij Veilig Thuis noodzakelijk is en/of dat hulpverlening kan worden georganiseerd. Deze beslissing leg je vast in het dossier van het kind/de kinderen.

2.1. De stappen van de meldcode en het afwegingskader

De stappen die worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde staat niet vast en kan in de praktijk anders verlopen. Waar het om gaat, is dat de beroepskracht op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij/zij besluit om al dan niet een melding te doen. Als er gedurende het doorlopen van de stappen in de meldcode geen zorgen meer bestaan dan kan de meldcode worden afgesloten. Dit wordt dan gedocumenteerd.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt deze vast. De beroepskracht legt ook alle contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom belangrijk om uit te gaan van de signalen die de beroepskracht bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik worden gemaakt van de signalenlijsten (bijlage 3 en 4) en de observatielijst (bijlage 5).

Het is gebruikelijk om in deze stap in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden alsook de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De beroepskracht vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de zorgen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Gastouders maken hierover duidelijke afspraken met hun gastouderbureau. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Deze kunnen in het kinddossier worden bewaard, dat in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan zo nodig in hetzelfde gesprek een melding worden gedaan zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet om de veiligheid van het kind zoveel mogelijk te waarborgen. In noodsituaties kan overigens ook contact

Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#).

Stap 2: Collegiale consultatie en bij twijfel Veilig Thuis en/of een letseldeskundige
De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris. Dit is de medewerker werkzaam binnen De kinderopvangorganisatie met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het wordt aanbevolen om bij twijfel advies te vragen aan Veilig Thuis of een letseldeskundige. Dit is doorgaans een taak voor de aandachtsfunctionaris (of dit wordt in overleg met de aandachtsfunctionaris opgepakt).

Overleg is - afhankelijk van de interne afspraken van kinderopvangorganisatie - mogelijk met de volgende interne collega's: de leidinggevende, de bemiddelingsmedewerker (van het gastouderbureau), de gedragswetenschapper, de aandachtsfunctionaris of een collega uit dezelfde groep. Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het consultatiebureau of de GGD. Indien de kinderopvangorganisatie deelneemt aan het zorgadviesteam (ZAT) is het ook mogelijk om het kind binnen dit team te bespreken. Tevens kan worden samengewerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin, het buurtteam, etc.

Consult bij Veilig Thuis of deskundige op het gebied van letselduiding
Indien de aandachtsfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Ook kan Veilig Thuis worden betrokken als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Een letseldeskundige kan worden ingezet ter duiding van letsels waarbij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt. Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtsfunctionaris bij elk vermoeden nagaat of advies moet worden gevraagd bij Veilig Thuis of een letseldeskundige.

Consult bij zorgadviesteam

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met de ouders en/of aandachtsfunctionaris gevoerd door het maatschappelijk werk of een ander lid van het zorgadviesteam. Door de ouder continu te betrekken en mee in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien de beroepskracht/aandachtsfunctionaris in het contact transparant en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kan de beroepskracht/aandachtsfunctionaris advies krijgen van Veilig Thuis of het zorgadviesteam over het in gesprek gaan met de ouder. Indien de ouder weigert, kan dit een zorgelijk signaal zijn en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4). Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Vanaf stap 2 is het raadzaam registratie in de Verwijsindex Risicjongeren te overwegen indien de kinderopvangorganisatie op dit systeem is aangesloten.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De aandachtsfunctionaris bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het kind. De kinderopvangorganisatie kan er echter ook voor kiezen dat het gesprek door de beroepskracht wordt gevoerd, eventueel samen met aandachtsfunctionaris, bemiddelingsmedewerker of leidinggevende. In die gevallen wordt het gesprek altijd voorbereid met de aandachtsfunctionaris. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis. In de voorbereiding is het van belang rekening te houden met emoties van de ouder(s) en het kind, zoals boosheid, verdriet en angst veroorzaakt door onmacht, loyaliteit, isolement en schaamte.

Voor het gesprek met de ouders (en eventueel het kind) kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders (en eventueel het kind) het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie;
3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven. Vraag hoe ouders dit ervaren. Ga respectvol om met de emoties;
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen. Leg uit waarom je het gedrag zorgelijk vindt: wat zijn de effecten voor het kind;
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders?

Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst worden gemotiveerd zodat de zorgen over hun kind kunnen worden gedeeld. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Vraag naar wat het met de ouders doet. Het benoemen van hun emoties kan de motivatie tot veranderen vergroten. Maak steeds duidelijk dat jullie beiden hetzelfde doel hebben: het beste voor het kind. Als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen. Ook kan Veilig Thuis betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn.

Indien wordt besloten om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren (bijlage 6). Maak hierbij de afweging of het in het belang van het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Hierover kan ook advies worden gevraagd aan Veilig Thuis. Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus zullen worden afgewogen. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen. Zie voor tips ook [de handreiking participatie van kinderen 2018](#).

Stap 4: Wegen van het geweld en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis en

Stap 5: Beslissen aan de hand van afwegingskader

De beroepskracht weegt in samenwerking met de aandachtsfunctionaris op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen aan de hand van het afwegingskader en al dan niet in overleg met Veilig Thuis.

Voor de weging is het van belang dat in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen worden beschreven en vastgelegd die al zijn gezet. Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen. Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie (inschatting van risicofactoren) uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te bieden of organiseren of een melding te doen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Leidt weging tot de conclusie dat er geen zorgen (meer) zijn, dan kan de Meldcode in stap 4 worden afgesloten.

Als de zorgen blijven bestaan dan wordt in stap 5 besloten, op basis van het afwegingskader, of melden noodzakelijk is én of het mogelijk is om passende hulp te organiseren.

Het afwegingskader

- Afweging 1: Is melden noodzakelijk?
- Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen. Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

NB. Beroepskrachten in de kinderopvang hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners van Het Bonte Huis. Beroepskrachten kunnen ouders daarnaast ondersteunen door bijvoorbeeld extra opvang te bieden aan de kinderen en uiteraard kunnen zij aan kinderen een veilige omgeving bieden. De kinderopvang kan van grote toegevoegde waarde zijn aangezien zij goed vinger aan de pols kunnen houden. Zij zien kinderen en ouders immers zeer regelmatig. Onderlinge samenwerking en afstemming tussen sectoren (bijvoorbeeld met het onderwijs) is hierbij erg belangrijk.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

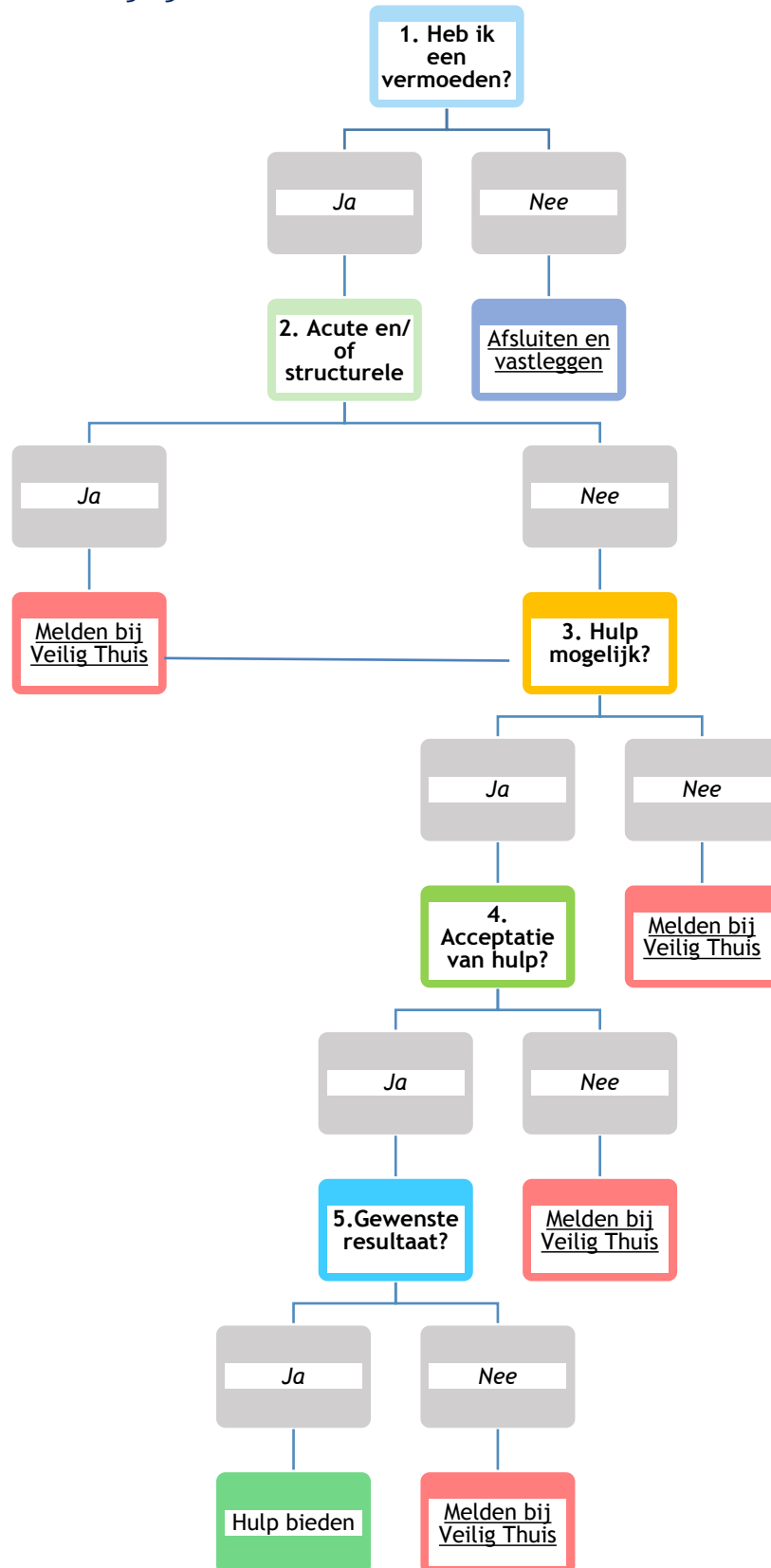
Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1: In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.

Meldnorm 2: In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3: Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Het afwegingskader in beeld

	<p>1. <u>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</u></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier Ja: Ga verder met afweging 2</p> <p><i>Als wordt ingeschat dat er géén zorgen zijn over (een dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling, sluit de beroepskracht het doorlopen van de meldcode af en vermeldt deze conclusie in het kinddossier. Een veelvoorkomende situatie is dat er wel zorgen zijn, maar dat deze zorgen geen (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling betreffen. Bijvoorbeeld omdat er kindproblematiek is waargenomen in combinatie met pedagogische onmacht van ouders, echter zonder dat dit de (emotionele) veiligheid van het kind bedreigt. Ook dan sluit de beroepskracht de meldcode af en noteert deze conclusie in hetzelfde dossier. Hulp kan vervolgens worden georganiseerd, geboden en geëvalueerd voor de gesignaleerde, niet tot onveiligheid leidende, problemen.</i></p> <p><i>Wanneer een beroepskracht op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden heeft van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling volgt de tweede afwegingsvraag.</i></p>
M e l d n o r m 1	<p>2. <u>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</u></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3 Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p><i>Ernstige onveilige en/of schadelijke situaties dienen áltijd gemeld te worden bij Veilig Thuis, ook wanneer een beroepskracht inschat dat hij en de organisatie mogelijkheden hebben om hulp te bieden of te organiseren. Met deze melding kan Veilig Thuis vroegere, maar ook eventuele toekomstige signalen van huiselijk geweld over de betrokkenen, combineren.</i></p>
M e l d n o r m e n 2 e n 3	<p>3. <u>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Ga verder met afweging 4</p> <p><i>Bij effectieve hulp rondom huiselijk geweld en/of kindermishandeling is veiligheid het hoofddoel. Goede hulp bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling is gericht op alle leden in een (gezins)systeem: minderjarigen en volwassenen, pleger(s) en slachtoffer(s). Er wordt met alle betrokkenen samengewerkt in het maken, evalueren en uitvoeren van veiligheids- en hulplannen.</i></p>
	<p>4. <u>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p> <p><i>In deze afwegingsvraag staan de mogelijkheden van de betrokkenen tot het aanvaarden van hulp bij (dreigend) huiselijk geweld en/of kindermishandeling centraal. Het gaat erom dat de betrokkenen, alle leden van het (gezins)systeem, maar ook het (bredere) netwerk van (informele) steunfiguren bereid en in staat zijn de voorgestelde hulp direct aan te gaan.</i></p> <p><i>In het afwegingskader leidt de vierde afwegingsvraag tot een melding indien hulp wordt afgehouden. Vaak is bij aanvang niet helemaal helder hoezeer de betrokkenen bereid en in staat zijn zich in te zetten. De redenen om de hulp te aanvaarden kunnen divers zijn. Hun motivatie kan vooral intrinsiek of extrinsiek van aard zijn. Ook de mogelijkheden van de betrokkenen en hun netwerk verschillen. Door direct en in samenwerking met de betrokkenen en ketenpartners veiligheidsafspraken en hulpverleningsafspraken te maken wordt vaak helder wat de bereidheid en de mogelijkheden van de betrokkenen zijn.</i></p>

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

De beantwoording van deze afwegingsvraag leidt tot een melding bij Veilig Thuis indien wordt vastgesteld dat hulp onvoldoende resultaat oplevert:

(het risico op) onveiligheid duurt voort, onveiligheid herhaalt zich of hulp stagneert.

- *Het gaat dus om situaties waarin hulpverleners hulp bieden bij zorgen over onveiligheid én de hulp binnen de gewenste termijn niet leidt tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en het welzijn van de betrokkenen (en/of de ontwikkeling van minderjarigen)*
- *De problematiek ernstiger of groter blijkt dan verwacht*
- *De uitvoering van het veiligheid- en/of hulpverleningsplan is vastgelopen.*

Om deze laatste afwegingsvraag zorgvuldig te beantwoorden is het nodig dat binnen de hulp die beroepskrachten bieden, duidelijk is afgesproken met betrokkenen uit het (gezins)systeem en met andere hulpverleners met wie wordt samengewerkt, aan welke doelen en resultaten wordt gewerkt.

Hoe en door wie wordt vastgesteld of de veiligheid voldoende is bereikt? Hoe wordt de veiligheid gemonitord en gedurende welke periode? Wanneer sprake is van een acuut onveilige situatie of structureel onveilige situatie is het van belang dat, na het doen van een melding bij Veilig Thuis, in de eerste plaats met Veilig Thuis duidelijk is besproken en afgesproken wat de termijn is (in dagen, weken of maanden) waarbinnen specifiek genoemde resultaten ten aanzien van de veiligheid behaald moeten zijn.

Uitwerking meldnormen in vijf afwegingsvragen in stap 4 van de meldcode

Het is van belang dat goed wordt gekeken wanneer de vragen samen met Veilig Thuis moeten worden doorlopen. Als er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid of disclosure, moet je melden bij Veilig Thuis en moeten de vragen drie tot en met vijf altijd met Veilig Thuis worden doorlopen.

Indien er sprake is van 'weet het niet', ga je uit van 'Nee'.

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn de volgende definities en voorbeelden opgesteld. Onder iedere definitie staan een aantal praktijkvoorbeelden uit de kinderopvangsector.

Acute onveiligheid

Definitie Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

- Voorbeelden Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe
- Poging tot verwurging
- Wapengebruik
- Geweld tijdens de zwangerschap
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking)
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt
- Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn
- Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Voorbeelden uit de praktijk van acute onveiligheid:

- Van een kind op de buitenschoolse opvang is bekend dat de ouders in scheiding liggen en dat deze scheiding moeizaam verloopt. Aan het kind is dit merkbaar in gedrag: stil, terughoudend soms angstig. Dit gedrag is duidelijk veranderd. Op een dag zijn beide ouders aanwezig op de opvang tijdens het brengen en de situatie escaleert. Vader en moeder krijgen een woordenwisseling die leidt tot een fysieke confrontatie. Dit gebeurt voor de ogen van hun eigen kind, maar ook van andere kinderen.
- 's Morgens wordt een kind gebracht en je merkt dat hij erg stil is. Vader heeft geen tijd en komt niet binnen maar loopt meteen terug naar zijn auto en vertrekt naar zijn werk. Het kind begint te huilen en je merkt dat hij niet wil dat je hem optilt. Normaal wil hij altijd opgetild worden dus dit valt je direct op. Als je vraagt waarom je hem niet op mag tillen zegt hij 'au'.
Je tilt zijn truitje op en ziet een gesp van een riem op zijn ruggetje staan.
- De ouders van een kind zijn uit elkaar. Op de dag dat moeder en hun kind zullen verhuizen, sluit vader moeder op terwijl haar baby op de opvang is. Moeder weet zich te bevrijden en haalt haar baby op, maar wil toch gewoon terug naar huis omdat ze zich vreselijk schaamt. We weten haar over te halen om eerst familie en vervolgens de politie te bellen zodat ze veilig kan verhuizen.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld/onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> ■ Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. ■ Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. ■ Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.

Voorbeelden uit de praktijk van structurele onveiligheid:

- Een ouder komt regelmatig haar kinderen halen van de opvang met een alcoholvlucht om haar heen. Aan de kinderen is qua gedrag niets merkbaar, maar het is wel al opgevallen dat ze er onverzorgd uitzien, te kleine schoenen dragen en ongezond eten en drinken. Bij navraag blijkt dat er soms voor de kinderen helemaal geen eten in huis is.
- Je merkt al langere tijd van een kind dat hij liever bij jou wil blijven en echt niet naar huis toe wil. Als je vraagt waarom het hij niet naar huis wil geeft hij aan dat mama nooit tijd voor hem heeft en altijd alleen moet eten. Moeder is alleenstaand en heeft het financieel niet breed. Er zijn verschillende schulden en moeder moet alle dagen

werken om rond te kunnen komen. Het komt dan ook wel eens voor dat moeder op het laatste moment in moet springen voor een collega en het opvangkind alleen moet eten en soms ook alleen naar bed moet gaan. Het kind is echter nog niet op een leeftijd dat het goed voor zichzelf kan zorgen en alleen thuis kan blijven. Moeder geeft aan dat het echt niet anders kan. Hoe kan zij immers anders nieuwe kleren of speelgoed kopen. Je hebt het al regelmatig met moeder besproken, maar ze neemt het in jouw ogen niet serieus.

- Een kind in de peutergroep is met drie jaar en tien maanden nog niet zindelijk. Moeder heeft op aandringen van de pedagogische medewerkers hierover al eerder contact opgenomen met de ouder-kind adviseur, maar komt afspraken niet na omdat ze "druk is met een verhuizing". Het gezin staat op school bekend als problematisch, maar de school heeft hier verder geen grip op, volgens de ib-er. Moeder maakt een chaotische indruk. De ib-er geeft aan dat ze er bij moeder "niet doorheen komt". De basisschool wil de peuter niet toelaten als het kind met vier jaar niet zindelijk is. Het kind dreigt hierdoor tussen wal en schip te vallen, wat gezien de thuissituatie niet wenselijk is. Er komt opnieuw een gesprek met moeder en de ontwikkelingsconsulent van de kinderopvangorganisatie om te bespreken dat moeder de zindelijkheidstraining met hulp van de ouder-kind adviseur moet gaan oppakken. Als zij dit niet doet, wordt contact opgenomen met Veilig Thuis.
- Op de voorschool is een kind met zeer lastig te hanteren en onveilig gedrag vertoont: volwassenen en andere kinderen pijn doen zonder aanwijsbare reden, op banken klimmen en er vanaf vallen, recht voor een kind in de zandbak gaan staan en zand in de ogen van het andere kind strooien, etc. Als dit met moeder wordt besproken, zegt zij dat er niets aan de hand is en dat het komt omdat de pedagogisch medewerkers niet streng genoeg zijn. Na veel moeizame gesprekken gaat zij akkoord met externe ondersteuning op de groep, maar ze wil beslist niet dat dit in het dossier wordt opgenomen, dan wel overgedragen aan de basisschool als het kind vier jaar wordt. Ook wil zij geen hulpverlening inschakelen of het kind verder laten onderzoeken.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Voorbeelden uit de praktijk van disclosure:

- Je vangt als gastouder in het huis van de ouder op en speelt verstoppertje met de kinderen. Op het moment dat jij je wil gaan verstoppen zegt een kind dat je niet in de voorraadbak mag komen. Dit is namelijk voor stoute kindjes. Als je hem vraagt waarom het voor stoute kindjes is zegt hij dat hij altijd in de kast moet als hij niet luistert. Zijn grote zus komt eraan en zegt tegen het kind dat hij dat niet van papa en mama mocht zeggen en dat als hij het weer zegt hij vanavond weer in de kast wordt opgesloten. Dan moet je maar luisteren zegt zijn grote zus. Als je aan zijn zus vraagt of zij ook wel eens in de kast moet zegt ze dat ze nu altijd luistert maar haar broertje er wel in moet zitten in het donker.
- Een peuter vertelt een verhaal over een boos familielid en dat hij pijn had. Na doorvragen blijkt dat hij aan zijn piemel had gezeten en volgens het familielid was dit heel erg stout. Het familielid heeft er daarom als straf sambal op gesmeerd.
- Moeder komt naar het kinderdagverblijf met een blauw oog. Ze heeft een vage verklaring dat haar man haar per ongeluk geraakt heeft, omdat hij geschrokken was: moeder was per ongeluk op de hond gaan staan. Hun peuter vertelt later die dag dat hij gezien heeft dat vader een borstel naar moeder gegooid heeft. Dit wordt met moeder besproken. Moeder gaat ermee akkoord dat er een gesprek komt met haar, met vader en met een pedagogisch medewerker van de voorschool.

Wanneer is hulpverlening (ook) mogelijk?

Nadat is besloten of een melding noodzakelijk is zal ook worden besloten, bij voorkeur door de aandachtsfunctionaris, of de beroepskracht hulp kan bieden/organiseren (zie ook de opmerking hierover op pagina 13). Daarvoor gelden de volgende vereisten:

Vereisten voor het organiseren of bieden van goede hulp bij geweld:

- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid. Er wordt gewerkt aan het herstel van directe veiligheid en het wegnemen van de oorzaken van geweld
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n)
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin of huishouden, waarbij de doelen van begeleiding en/of hulpverlening helder zijn gesteld
- Indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

Hulp bieden/organiseren is onvoldoende mogelijk indien de beroepskracht binnen de (samenwerkings)mogelijkheden van diens organisatie:

- Onvoldoende zicht heeft op (on)veiligheid in het heden
- Onvoldoende zicht kan krijgen op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- Onvoldoende mogelijkheden heeft om passende en samenhangende hulp te bieden met veiligheid als resultaat
- Constateert dat onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

3. Wettelijke verplichtingen

3.1. Beroepsgeheim en wettelijk meldrecht

Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele cliënten² (jeugd)hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. Dit geldt ook voor beroepskrachten in de kinderopvang. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over kinderen en ouders aan derden te verstrekken, tenzij daarvoor toestemming bestaat. Voor de kinderopvang geldt dat hiervoor dus toestemming van ouders noodzakelijk is. Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken. Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Wettelijk meldrecht

Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van (de ouders van) hun cliënt, vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld, bij Veilig Thuis te melden. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om, zonder toestemming van de cliënt, op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken. De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt.

Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

3.2. Verantwoordelijkheid

In de meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. In bijlage 7 is opgenomen wie welke verantwoordelijkheden heeft binnen Het Bonte Huis. Deze verantwoordelijkheden kunnen worden vertaald naar de eigen organisatie. Daarnaast moet de organisatie in de meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

Jaarlijks overleg

In de meldcode dient de organisatie vast te leggen dat een van de aandachtsfunctionarissen minimaal eenmaal per jaar overleg voert met de directie of de bestuurder van de organisatie om, op basis van een kort schriftelijk jaarverslag van de aandachtsfunctionaris, te bezien op welke wijze de implementatie en de werking van de meldcode in het komend jaar kan worden bevorderd en welk aandeel de directie/bestuurder en de aandachtsfunctionaris hierin zullen hebben.

---

²In dit hoofdstuk wordt gesproken over 'cliënt(en)' omdat het algemene wetgeving betreft voor de verschillende sectoren die werken met de meldcode. Voor de kinderopvang gaat het uiteraard om kinderen en hun ouders.

Overleg over scholing van de medewerkers

In het jaarlijks overleg, zoals hierboven bedoeld, adviseert de aandachtsfunctionaris in ieder geval ook over de wijze waarop de directie/bestuurder in het komend jaar vorm zou kunnen geven aan zijn in de wet vastgelegde verantwoordelijkheid voor scholing van de medewerkers die met de meldcode moeten werken.

3.3. Documentatie en vertrouwelijkheid binnen de meldcode

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen schriftelijk vastgelegd. Binnen kinderopvangorganisaties dienen er afspraken te worden gemaakt wie hiervoor verantwoordelijk is. Dit geldt voor iedere stap bij het doorlopen van de meldcode. Tevens is het van belang dat er met de gegevens vertrouwelijk wordt omgegaan.

In het geval van signalen die kunnen duiden op kindermishandeling wordt geadviseerd dit in het kinddossier op te nemen (zie bijlage 8). Het kinddossier wordt bewaard in een gesloten kast of digitaal achter een wachtwoord. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend.

3.4. Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis. Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigt plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

3.5. Verwijsindex risicjongeren

De verwijsindex heeft tot doel om beroepskrachten uit verschillende organisaties die met hetzelfde kind te maken hebben met elkaar in contact te brengen als zij beiden risico's signaleren met betrekking tot, kort gezegd, een veilige ontwikkeling naar volwassenheid van het kind. Doel daarvan is te komen tot een gezamenlijke aanpak van de problematiek van het kind en zijn gezin. De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex Risicjongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

4. Na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als de kinderopvangorganisatie een melding doet bespreekt de beroepskracht/aandachtsfunctionaris in zijn contact met Veilig Thuis ook wat hij/zij zelf, na de melding (binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening) kan doen om het kind of de gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. De betrokkenheid van de beroepskracht bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden houdt niet op na de melding. Er wordt verwacht dat de beroepskracht, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling in de thuissituatie van één van de kinderen van de kinderopvangorganisatie kan dit ook impact hebben op de (andere) beroepskrachten en andere kinderen. Het is belangrijk dat de betreffende

kinderopvangorganisatie hier aandacht aan besteedt, bijvoorbeeld in teamoverleggen of tijdens intervisie.

4.1. Interne evaluatie

Het is belangrijk dat de toepassing van de meldcode systematisch wordt geëvalueerd. Dit kan de aandachtsfunctionaris, leidinggevende en/of directie op zich nemen. Aangeraden wordt dat de uitvoering van de evaluatie door een ander wordt gedaan dan degene die zelf actief binnen het proces is geweest. Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard. De gegevens worden geregistreerd en bewaard om bijvoorbeeld in kaart te kunnen brengen hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen de gehele kinderopvangorganisatie voorkomen en op welke wijze daarmee wordt omgegaan.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Deel 2. Meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

1. Inleiding

Sinds juli 2013 geldt er een meldplicht in de kinderopvang wanneer er aanwijzingen bestaan van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een medewerker. Deze meldplicht houdt in dat de houder dit moet melden bij [de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs](#). De vertrouwensinspecteur overlegt met de houder of er aangifte moet worden gedaan bij de politie. Zo ja, dan onderzoekt de politie of de werknemer het misdrijf heeft gepleegd.

Medewerkers moeten bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een collega contact opnemen met hun werkgever. Vermoedt de medewerker dat de houder zich hier schuldig aan maakt, dan moet de medewerker aangifte doen bij de politie (zie 1.1.). Ouders kunnen met aanwijzingen van geweld tegen een kind ook contact opnemen met de vertrouwensinspecteur.

Het is aan de houder (= het bevoegd gezag binnen de kinderopvangorganisatie) om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende (bijvoorbeeld een locatiemanager of directeur) dat namens hem/haar doet. Daar waar 'houder' in het stappenplan staat, kan daarom ook de gedelegeerde persoon worden gelezen.

1.1. Melding door een medewerker over de houder zelf

Indien de medewerker aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie.

Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

1.2. Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of leidinggevende een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. Daarnaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie.

De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met een leidinggevende van de kinderopvanginstelling. Betreft het de leidinggevende dan is het advies om contact op te nemen met de houder. Zodra de kinderopvangorganisatie door de ouder is geïnformeerd, ontstaat voor hem/haar de meldplicht.

1.3. Melding door een ouder over een gastouder/volwassen huisgenoot

De situatie binnen de gastouderopvang wijkt af van de situatie in een kindercentrum. De gastouder werkt alleen, er is in de meeste gevallen geen arbeidsrelatie met het gastouderbureau en vaak is er regelmatig een volwassen huisgenoot aanwezig in de woning waar de kinderen worden opgevangen. Hoewel de bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau de gastouder begeleidt, is de kans op signalering door de bemiddelingsmedewerker zelf gering vanwege haar/zijn beperkte aanwezigheid tijdens opvanguren. De melding van een vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrif zal daarom in de praktijk vooral worden gedaan door de ouder. Zie hiervoor paragraaf 1.2.

1.4. Leeswijzer

Dit deel gaat eerst in op het stappenplan wanneer er een vermoeden bestaat dat een medewerker een geweld- of zedendelict heeft gepleegd tegen een kind. Daarnaast komen er preventieve maatregelen aan bod. ``

2. Stappenplan bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker
Onderstaande stappen worden in de volgende paragraaf toegelicht.

STAP 1A **In kaart brengen van signalen**

De beroepskracht:

- Observeert
- Brengt signalen in kaart (zie bijlage 3, 4 en 9)
- Documenteert

STAP 1B **Direct melding doen van vermoeden bij de houder**

De beroepskracht:

- Is verplicht het vermoeden van een geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind direct bij de houder te melden (tenzij het vermoeden de houder betreft)

STAP 2 **In overleg treden met vertrouwensinspecteur**

De houder:

- Moet direct contact leggen met een vertrouwensinspecteur (overlegplicht) indien hij/zij aanwijzingen heeft dat een collega een geweld- of zedendelict begaat of heeft begaan jegens een kind
- Krijgt advies van de vertrouwensinspecteur over al dan niet doen van aangifte
- Documenteert

STAP 3
Aangifte doen

De houder:

- Is verplicht bij redelijk vermoeden aangifte te doen bij de politie (aangifteplicht)
- Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
- Legt een draaiboek aan
- Raadpleegt de GGD
- Regelt ondersteuning voor kind en ouders
- Volgt het ingestelde onderzoek van de politie
- Documenteert

STAP 4
Handelen naar aanleiding van onderzoek politie

De houder:

- Rehabiliteert en/of
- Geeft waarschuwing af en/of
- Neemt arbeidsrechtelijke maatregelen
- Documenteert

STAP 5
Nazorg bieden en evalueren

De houder:

- Biedt nazorg aan ouders en kinderen
- Biedt nazorg aan beroepskrachten
- Organiseert ouderavonden
- Verwijst door naar externe hulp
- Evalueert de procedures
- Documenteert

2.1. Toelichting op het stappenplan

Stap 1A: Signaleren

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of iemand laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie.

De signalerende beroepskracht zal eerder ongewenste omgangsvormen van een collega naar een kind signaleren dan direct misbruik constateren. Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd.

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dient altijd direct de houder op de hoogte te stellen van zijn/haar twijfels en niet zelf een afweging te maken.

Vermoedens zijn er in uiteenlopende gradaties. Als de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker zich met een vermoeden over een collega geconfronteerd ziet, moeten de volgende acties ondernomen worden:

- Raadpleeg de signalenlijsten in bijlage 3, 4 en 9
- Documenteer wat is waargenomen

- Leg het signaal direct bij de houder neer

Stap 1B: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij houder

Wanneer een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dit direct melden bij de houder. Deze stap wordt zorgvuldig gedocumenteerd.

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat een beroepskracht of een bemiddelingsmedewerker een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij de houder. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een medewerker doen:

a. Melding door het kind

Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij de houder. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is het uitgangspunt van dit handelen.

b. Melding door de ouder

Als de melding van de ouders komt, moet deze melding altijd serieus worden genomen. Feiten en constatering zullen bij ouders worden nagevraagd. De beroepskracht geeft de melding direct door aan de houder. De ouder kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

c. Melding door derden

Als de melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon/personen precies beschikt/beschikken en waarop deze informatie is gebaseerd. De beroepskracht geeft de melding door aan de houder.

Melding over leidinggevende

Wanneer de melding van toepassing is op de leidinggevende dient door de constaterende beroepskracht direct de houder te worden ingeschakeld.

Melding over de houder/directie

Een bijzondere situatie betreft het geval dat het vermoeden het gedrag van de houder/directie zelf betreft. Het gaat hierbij immers om de situatie waarin het niet meer mogelijk is om intern hogerop melding te doen. In dat geval is de constaterende beroepskracht verplicht om aangifte te doen bij de politie. De beroepskracht kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur kan de beroepskracht begeleiden bij het doen van aangifte.

Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De houder is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

De vertrouwensinspecteur gaat samen met de houder na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de houder over aangifte. Wanneer er geen sprake is van een redelijk

vermoeden, is nader onderzoek redelijkerwijs niet aan de orde. De houder zal in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkhouding te herstellen. Indien de uitkomst is dat er een redelijk vermoeden bestaat van een gewelds- of zedendelict dan heeft de houder een aangifteplicht.

De houder is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Aangifteplicht voor houder

Indien de houder aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug. Indien de houder weigert om aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende escalatieladder:

1. Coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden
2. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden
3. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester (het college van B&W) van de betreffende gemeente
4. De burgemeester zal de (zeden)politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

NB. Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf meteen in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende of locatiemanager dat namens de houder doet.

Stap 3: Aangifte doen

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat van een geweld- of zedendelict, dan heeft de houder een meldplicht.

Als deze stap wordt gezet, is er vanzelfsprekend nog steeds geen sprake van 'schuld' van de beroepskracht over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan 'schuldig'.

In geval van een reëel vermoeden neemt de houder, naast het doen van aangifte, de volgende maatregelen:

- a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
- b. Legt een draaiboek aan
- c. Raadpleegt Veilig Thuis en/of lokale GGD
- d. Regelt opvang van en/of ondersteuning voor kind(eren) en ouders

a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
In geval van een reëel vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrijf, wordt de betreffende betrokken persoon in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief gesteld.

Als het een gastouder betreft, is er meestal geen sprake van een arbeidsrelatie tussen gastouder en gastouderbureau. De houder dient, omdat het een vermoeden betreft, maatregelen te treffen die er voor zorgen dat de betreffende gastouder gedurende het onderzoek geen kinderen opvangt. Daarnaast dienen de maatregelen zodanig te zijn dat een gastouder eveneens gerehabiliteerd kan worden indien uit het onderzoek van de politie blijkt dat de vermoedens niet juist zijn. Ook is het van belang mee te nemen dat een gastouder bij meerdere gastouderbureaus kan zijn ingeschreven. Bovenstaand geldt ook voor een vrijwilliger binnen de kinderopvangvoorziening.

b. Draaiboek aanleggen

De houder, of degene die in opdracht van de houder met deze taak belast is, draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en legt een draaiboek aan (zie bijlage 10).

c. Raadplegen Veilig Thuis en/of GGD

Veilig Thuis kan de kinderopvangorganisatie adviseren en ondersteuning bieden. Ook de GGD kan worden geraadpleegd. Voor adressen van de lokale GGD zie de sociale kaart in bijlage 2.

d. Het regelen van opvang voor kind(eren) en ouders

- Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of Veilig Thuis. (Het calamiteitenteam van) GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisaties bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/of Veilig Thuis, wordt bezien of de opvang in de kinderopvangorganisatie kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden
- De kinderopvangorganisatie informeert de ouders van het betreffende kind over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie
- De houder of directie houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn
- De ouders van de overige kinderen moeten worden geïnformeerd. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de beroepskracht.

Na het doen van aangifte stelt de politie in de regel een onderzoek in. De politie voert gesprekken met alle betrokkenen. Het initiatief voor het instellen van een onderzoek ligt bij de politie. De houder en directie dienen het onderzoek van de politie te volgen en zelf geen stappen te ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder, directie of leidinggevende verschillende mogelijkheden om te handelen.

Rehabilitatie van de medewerker

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat er sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken beroepskracht, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de houder of directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie over te plaatsen.

Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

Waarschuwing afgeven

De houder of directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de houder of directie constateert dat er op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de houder/directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

In het geval dat het een gastouder betreft, dient de overeenkomst tussen het gastouderbureau en de gastouder per direct te worden beëindigd, evenals de overeenkomst tussen de gastouder en ouder. In geval er een arbeidsovereenkomst bestaat tussen de gastouder en ouder, dan geldt ontslag zoals boven beschreven.

In het geval dat het een vrijwilliger betreft, wordt de samenwerking per direct opgezegd.

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de houder of directie.

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan worden geboden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. De kinderopvangorganisatie kan zich hierin laten adviseren door de GGD. Voor de kinderen kan, als dit nodig is of als de ouders van de kinderen dit nodig achten, extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk om bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige beroepskrachten naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder de beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het gebeurde te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van boosheid, onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in de teamoverleggen en daar waar nodig ook individueel.

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hier van op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers (zie bijlage 11).

Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van houder of directie.

- De houder of directie evalueert met medewerkers dat wat er gebeurd is en de procedures die zijn gevolgd
- Zo nodig wordt de zaak doorgesproken met andere betrokkenen
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden gedocumenteerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard
- Blijf alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

3. Preventieve maatregelen

Vanuit de Wet kinderopvang is het een vereiste voor dagopvang en bso dat het risico op grensoverschrijdend gedrag door beroepskrachten, beroepskrachten in opleiding, stagiairs, vrijwilligers en overige aanwezige volwassenen zoveel mogelijk wordt beperkt. De organisatie kan verschillende preventieve maatregelen nemen die het risico op grensoverschrijdend gedrag van een beroepskracht kunnen verminderen:

Scholing: ongewenste omgangsvormen en signalen van seksueel misbruik moeten worden opgemerkt. Beroepskrachten kunnen hierop geschoold worden.

Screening personeel: de wervings- en selectieprocedure van beroepskrachten moet strikt worden uitgevoerd. Screening van personeel door de werkgever moet beginnen bij de sollicitatieprocedure. Heeft de werknemer gaten in zijn/haar cv? Heeft hij goede referenties? Waarom is hij/zij weggegaan bij zijn vorige werkgever? Dit zijn allemaal vragen die beantwoord en beoordeeld moeten worden wil een kandidaat verder gaan in een procedure.

Transparant werken: informeer ouders tijdens het intakegesprek dat er wordt gewerkt met de meldcode. Benoem duidelijk dat er een meldplicht is voor wanneer er vermoedens zijn van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en dat er een stappenplan wordt gehanteerd wanneer er een vermoeden is van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Informeer ouders bij wie zij binnen de organisatie terecht kunnen. Dit zou bijvoorbeeld de aandachtsfunctionaris kunnen zijn.

Open cultuur: het moet gewoon zijn elkaar aan te spreken of te bevragen en te overleggen met de leidinggevenden over vermoedens. De kinderopvangorganisatie dient tijd in te plannen voor regelmatig overleg, werkbegeleiding en intervisie.

Geraadpleegde bronnen

- Basisdocument het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, 2017
- Basismodel Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, versie 2016
- Geldende wetgeving
- Het Vlaggensysteem, Movisie en Sensoa 2010
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor de branche kinderopvang inclusief bijbehorende handleiding, 2013
- Voorbeeldprotocol van de [Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen](#) (LVAK), 2018

Bijlagen bij deel 1 en 2

Bijlage 1. De verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling komt voor in alle lagen van de bevolking en in alle leeftijdscategorieën. Vaak komen verschillende vormen tegelijkertijd voor. Bij iedere vorm van mishandeling is er ook sprake van psychische mishandeling. Het kind niet beschermen tegen de mishandeling door de andere ouder is ook mishandelen.

Zo veel mogelijk vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling worden in deze bijlage nader toegelicht, inclusief vormen van seksueel geweld, genitale verminking en eengerelateerd geweld. Specifieke vormen van geweld vragen specifieke kennis en vaardigheden van beroepskrachten. Ontbreekt deze specifieke deskundigheid, dan is het verstandig dat de aandachtsfunctionaris bij signalen die mogelijkwijs kunnen duiden op zo'n specifieke vorm van geweld, meteen een beroep doet op Veilig Thuis. Hieronder staat een opsomming van vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Lichamelijke mishandeling

Ouders verwonden het kind of staan toe dat het kind wordt verwond. (Anders dan ten gevolge van een ongeluk.)

Voorbeelden van lichamelijke mishandeling:

- slaan, stompen, schoppen, opzettelijk laten vallen, verbranden, vergiften, verstikken
- meisjesbesnijdenis: een ingreep aan de uitwendige geslachtsdelen van een meisje (zie onder een uitgebreide beschrijving)
- Shaken Baby Syndroom: verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby

Lichamelijke verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft. Ouders zijn niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg ten aanzien van de lichamelijke behoeften.

Voorbeelden van lichamelijke verwaarlozing:

- niet zorgen voor voldoende of geschikt eten
- niet zorgen voor schone, aan de weersomstandigheden aangepaste, passende kleding
- niet zorgen voor geschikt onderdak
- niet zorgen voor geschikte medische, tandheekundige en geestelijke gezondheidszorg
- niet zorgen voor voldoende hygiëne
- niet zorgen voor voldoende toezicht.

Psychische mishandeling

Het toebrengen van schade aan de emotionele en/of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind. Voorbeelden van psychische mishandeling zijn:

- het bedreigen of uitschelden van een kind als een systematisch patroon van kleineren en denigreren
- het kind tot zondebok maken
- het belasten van een kind met een te grote verantwoordelijkheid
- eisen stellen waaraan een kind niet kan voldoen
- het blootstellen van een kind aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag
- het opsluiten of vastbinden van het kind als middel van straf of controle.

Psychische verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.

Voorbeelden van psychische verwaarlozing zijn:

- niet zorgen voor voldoende aandacht, respect, genegenheid, liefde en contact

- niet zorgen voor voldoende ruimte voor toenemende autonomie
- niet zorgen voor regelmatige schoolgang, onthouden van onderwijs
- blootstellen aan huiselijk geweld.

Seksueel misbruik

Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger of anderen en/of uit geldelijk gewin.

Voorbeelden van seksueel misbruik zijn:

- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij geen genitaal contact plaatsvindt (bijvoorbeeld ongepast kussen, strelen van borsten)
- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij genitaal contact plaatsvindt
- penetratie door vingers, voorwerpen of penis
- pornografisch materiaal laten zien of opnemen.

Vrouwelijke genitale verminking (VGV)

Vrouwelijke genitale verminking, ook wel meisjesbesnijdenis genoemd, is een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen. De lichtste vorm is een sneetje in de voorhuid van de clitoris. De meest verminkende vorm is de infibulatie of faraonische besnijdenis, waarbij de hele clitoris, de kleine schaamlippen en een deel van de grote schaamlippen worden verwijderd. Na hechting van wat over is van de grote schaamlippen, blijft alleen een kleine opening over voor menstruatiebloed en urine.

Vrouwelijke genitale verminking is een traditioneel gebruik dat vooral voorkomt in een aantal Afrikaanse landen. De traditie is daar soms verweven geraakt met het geloof, zowel islamitisch als christelijk. De ingreep vindt meestal plaats bij jonge meisjes, de exacte leeftijd verschilt per land.

Alle vormen van vrouwelijke genitale verminking zijn in Nederland strafbaar. Ook inwoners van Nederland die hun dochter in het buitenland laten besnijden plegen een strafbaar feit en kunnen in Nederland worden vervolgd.

Belangrijk: bij een vermoeden van VGV dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis.

Eergerelateerd geweld

Eergerelateerd geweld is geestelijk of lichamelijk geweld dat wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een schending van de eer van een man, vrouw of familie. Onder eergerelateerd geweld vallen bijvoorbeeld bedreiging met eermoord, aanzetten tot zelfmoord, mishandeling of verminking, verstoting of bedreiging daarmee en uithuwelijking. Eerwraak is de meest extreme vorm omdat het slachtoffer hierbij wordt vermoord.

Belangrijk: bij een vermoeden van eergerelateerd geweld dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis.

bijlage 2. **Sociale kaart Het Bonte Huis Haarlem versie 11 / 2020**

Het is belangrijk om de sociale kaart zo volledig mogelijk aan te passen en in te vullen met de organisaties en instanties van de regio waar uw kinderopvangorganisatie gevestigd is en dit op een zichtbare plaats voor alle beroepskrachten beschikbaar te stellen.

Instantie	Tel	Email	Adres
Politie Kennemerland	112	Bezoeksters Koudenhorn 2 aandachtsfunctionaris kindermishandeling Hans Prins	
Spoedpost voor advies of afspraak	023-224 2526		Ziekenhuis zuid
Achterwacht 1	023 - 544 52 59	Ronald Draaier / Suburban Records	Donkere Spaarne 14 zw
Achterwacht 2	06 105 934 70	Barbara Gerlach	v.d.Vinnestraat 16 zw
Huisartsenpraktijk te Slaa	023 531 2207	Korte Spaarne 31	Zandvoorterweg 71A
Veilig Thuis	0800-2000	www.vooreenveiligthuis.nl	
Veilig Thuis Kennemerland	088-800620 0		
Raad van de Kinderbescherming	023- 888 25 00	haarlem@rvdk.minvenj.nl	Jansweg 15, 2011 KL Haarlem
Crisisdienst jeugd (in noodsituaties) JCK	088- 7778887		
Blijf (van mijn lijf) Huis	088- 234 24 50		Postbus 470 2000 AL Haarlem
Vertrouwenspersoon Edith Hogeweg	06-47950733	edith_hogeweg@hotmail.co m	
Vertrouwensinspecteur van onderwijs	: 0900- 1113111		
Consultatiebureau	088- 9559595	jjgz@jjgzkennemerland.nl	Amsterdamstraat 71 Haarlem

Antroposofisch consultatiebureau Contact persoon: Rineke Boerwinkel	023-5517848		Lieven de Keylaan 7 Heemstede ----- Van Dam Huis Prinsen Bolwerk 3b 2011 MA, Haarlem
Centrum voor Jeugd en Gezin Haarlem	023- 529 19 14	cjg@haarlem.nl	Inloopspreekuur in het Raadhuis
GGD Haarlem Algemeen	023- 515 9500	info@ggdkennemerland.nl	
GGD Haarlem Afd: Infectieziekten ----- GGD Haarlem Afd: Jeugdgezondheidszorg:	023- 789 1612 023 789 1777		
Schoolbegeleidingsdienst	0229. 259380		
Bureau jeugdzorg	023 517 33 50	Kenaupark 30	
Opvoedpoli Haarlem	023- 3030571	haarlem@opvoedpoli.nl	Spaarne 11
Integrale Vroeghulp	088 - 995 84 84 06 - 11 38 19 99	E: info@cjghaarlem.nl	Leidseplein 36 2013 PZ Haarlem
Slachtofferhulp	023-5129105		Bureau Haarlem Koudehorn 2 2011 JC Haarlem
Algemeen Maatschappelijk werk regio Dock Haarlem	023-54360 00		
De Jeugd- en gezinsbeschermers	088 – 777 80 00	info@dejeugdenggezinsbesche rmers.nl	Diakenhuisweg 19 2033 AP Haarlem
Speel O Theek Heemstede	023 - 58 33 365	spot@hartekampgroep.nl	Herenweg 5 2105 MB Heemstede
BOINK (belangenver. voor ouders)	030-2317914	boink@boink.info	Herenstraat 39 3512 KB Utrecht
Kinder- & Jeugdtraumacentrum	088- 243 40 44		Zuiderhoutlaan 12 2012 PJ Haarlem

Het Lorentzhuis Centrum voor Kinder- en jeugdpsychotherapie.	023- 53 10 346	info@lorentzhuis.nl	Van Eedenstraat 16 2012 EM Haarlem
GGZ in geest	088- 788 5015	aanmelding@ggzingeest.nl	
Basic Trust hechtingsproblematiek	088- 227 40 00	info@basictrust.com	
Landelijk informatiepunt Hoog Sensitieve Kinderen		info@lihsk.nl	Kallenkoterallee 173, 8331 AD Steenwijk
Moms and more		https:// www.momsandmore.nl/	
Antroposofie voor beginners Rozemarijn de Kruijf	06 – 24 96 42 14	E: info@dezonnwende.com	
De Vereniging Antroposofische Kinderopvang (VAK)		https://antroposofische- kinderopvang.nl info@antroposofische- kinderopvang.nl	
Lievegoed Borgstichting	023-5310788		Vuurtonstraat 1a 2034 KL Haarlem
Rozemarijn Antroposofische dagbesteding	T: 023 - 527 63 66	info@rozemarijn.net	Laan van Angers 1 2034 CA Haarlem
Vereniging Kritisch Prikken (NVKP)	088 – 0350200	info@nvkp.nl	
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	030-274 91 11	info@rivm.nl	
Nederlands Jeugdinstituut	030- 230 63 44	info@nji.nl	Catharijnesingel 47 3511 GC Utrecht
Juridisch Loket Haarlem	0900-8020		Stationsplein 70 2011 LM Haarlem
Belastingdienst	0800 - 0543		
Sensor Haarlem	023-5471471	haarlem@sensor.nl www.sensor.nl/haarlem	
Opvoedtelefoon	0900-82122 05		
Hulplijn seksueel misbruik	0900-9999 001		

Kindertelefoon	0800-0432		
Medische Milieukunde	023 789 1600		

Bijlage 3. Signalen-lijst kindermishandeling 0- tot 4-jarigen

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen er signalen zijn. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (echtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake kan zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst worden geconstateerd. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan. Ook kunnen signalen in deze lijst overlappen met signalen in de lijst van kinderen van 4 tot en met 12 jaar (bijlage 4).

De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van de gezinssituatie erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd. In overleg met aandachtsfunctionaris kan er over zorgelijke signalen altijd worden overlegd met Veilig Thuis.

1. Psychosociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling
- Schijnbare achterstand in verstandelijk ontwikkeling
- Regressief gedrag (terugval in ontwikkeling)
- Niet zindelijk op leeftijd waarvan men het mag verwachten

Relationele problemen

Ten opzichte van de ouders:

- Totale onderwerping aan de wensen van de ouders
- Sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders
- Onverschilligheid ten opzichte van de ouders
- Kind is bang voor ouders
- Kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn

Ten opzichte van andere volwassenen:

- Bij oppakken houdt het kind zich opvallend stijf
- Bevriezing bij lichamelijk contact
- Allemansvriend
- Lege blik in ogen en vermijden van oogcontact
- Waakzaam, wantrouwend

Ten opzichte van andere kinderen:

- Speelt niet met andere kinderen
- Is niet geliefd bij andere kinderen
- Wantrouwend
- Terugtrekken in eigen fantasiewereld

Gedragsproblemen

- Plotselinge gedragsverandering
- Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel
- Labiel, nerveus
- Depressief
- Angstig
- Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos
- Agressief
- Hyperactief
- Niet lachen, niet huilen
- Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- Eetproblemen
- Slaapstoornissen
- Vermoeidheid, lusteloosheid

2. Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- Blauwe plekken/striemen
- Krab-, bijt- of brandwonden
- Botbreuken
- Littekens

Voedingsproblemen

- Ondervoeding
- Voedingsproblemen bij baby's
- Steeds wisselen van voeding
- Veel spugen
- Matig groeien, ondanks voldoende hoeveelheid voeding
- Weigeren van voeding
- Achterblijven in lengtegroei

Verzorgingsproblemen

- Slechte hygiëne
- Ernstige luierslag
- Onvoldoende kleding
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- Herhaalde ziekenhuisopnamen
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- Traag herstel door onvoldoende zorg

3. Kenmerken ouders/gezin

Ouder/kind relatiestoornis

- Ouder draagt kind als een 'postpakketje'
- Ouder troost kind niet bij huilen
- Ouder klaagt overmatig over het kind
- Ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- Ouder toont weinig belangstelling voor het kind

Signalen ouder

- Geweld in eigen verleden
- Apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- Onzeker, nerveus en gespannen
- Onderkoeld brengen van eigen emoties
- Negatief zelfbeeld
- Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping')
- Afspraken niet nakomen
- Kind opeens van kinderopvangorganisatie afhaken
- Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- Psychiatrische problemen
- Verslaafd

Gezinskenmerken

- 'Multi-probleem' gezin
- Ouder die er alleen voorstaat
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- Isolement
- Vaak verhuizen
- Sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera
- Veel ziekte in het gezin
- Draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijke kenmerken

- Verwondingen aan genitaliën
- Vaginale infecties en afscheiding
- Jeuk bij vagina en/of anus
- Problemen bij het plassen
- Recidiverende urineweginfecties
- Pijn in de bovenbenen
- Pijn bij lopen en/of zitten
- Seksueel overdraagbare ziekten

Relationele problemen

- Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder

Gedragsproblemen

Afwijkend seksueel gedrag:

- Excessief en/of dwangmatig masturberen
- Angst voor lichamelijk contact of juist zoeken van seksueel getint lichamelijk contact
- Niet leeftijdsadequaat seksueel spel
- Niet leeftijdsadequate kennis van seksualiteit
- Angst om zich uit te kleden
- Angst om op de rug te liggen
- Negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam
- Schrikken bij aangeraakt worden
- Houderige motoriek (onderlichaam 'op slot')
- Geen plezier in bewegingsspel

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader of moeder (sommige kinderen, met name jongens, kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan)
- Opstandigheid
- Angst
- Negatief zelfbeeld
- Passiviteit en teruggetrokkenheid
- Zichzelf beschuldigen
- Verlegenheid

Problemen in sociaal gedrag en competentie:

- Wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- Gebrek aan sociale vaardigheden

6. Signalen die specifiek zijn voor Pediatric Condition Falsification (PCF) en Factitious Disorder by Proxy (FDP)

Factitious Disorder by Proxy PCF (oude term: syndroom Münchhausen by Proxy (MBPS)) is een ernstige vorm van kindermishandeling. Degene met dit syndroom (vaak moeder), komt liefdevol en bezorgd over, zoekt zeer regelmatig intensieve medische hulp voor een kind, maar is zelf degene die het kind bewust ziek maakt. Dit door toediening van middelen of het toebrengen van verwondingen of infecties. PCF kan zeer ingrijpende vormen aannemen: ca. 10% van de kinderen die aan PCF worden blootgesteld overlijdt aan de gevolgen van PCF.

Pediatric Condition Falsification (PCF) is het hoofddeel van de diagnose bij het kind.

Factitious Disorder by Proxy (FDP) is het andere deel dat betrekking heeft op het mishandelende gedrag en de intenties van ouders. In principe is dit een bewust proces dat na verloop van tijd overgaat in minder bewuste patronen. Het hoofdmotief is om aandacht en erkenning af te dwingen van artsen en andere professionals. De ouder doet dit voor zichzelf, in de rol van zeer goede ouder.

Hoe is PCF te herkennen:

- Onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld
- Medische gegevens over eerdere behandelingen zijn moeilijk te verkrijgen

- Symptomen verdwijnen wanneer ouder en kind worden gescheiden
- Een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek
- De moeder schrikt niet terug voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aandringt
- Voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen
- De volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulten, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie
- Het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten
- De moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis
- Het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden
- Vaak van arts wisselen

Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien veroorzaakt door iets anders dan PCF, is dat in deze gevallen de moeders vaak dankbaar zijn als ze worden ontlast van de zorg voor hun kind, terwijl PCF-moeders die zorg niet willen uitbesteden.

7. Signalen van kinderen die geconfronteerd zijn met seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ander kind

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4 van deze bijlage) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind heeft angst voor een bepaald kind
- Het kind is consequent boos op een ander kind
- Het kind komt geschrokken, bang of verward terug nadat het met een ander kind of kinderen alleen is geweest
- Het kind wil consequent niet spelen met een bepaald kind

8. Signalen van kinderen die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen naar andere kinderen

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4 van deze bijlage) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind creëert een soort isolement rond het kind (apart nemen, zich afzonderen van de groep)
- Het kind domineert of vertoont macht over een ander kind
- Veelvuldige seksistische uitingen

9. Kinderpornografie

Onder 'productie van kinderpornografie' wordt verstaan: het vervaardigen van een afbeelding en/of het vastleggen op film, foto of iedere andere soort van informatiedrager, van kinderen beneden de leeftijd van 18 jaar, die seksuele gedragingen moeten ondergaan, plegen en/of dulden.

Kinderen die gebruikt zijn voor het maken van kinderpornografie kunnen signalen afgeven die duiden op seksueel misbruik. Daarnaast kan het kind de volgende signalen laten zien:

- Extreme angst voor het maken van foto's
- Angst voor opnamen met videoapparatuur

Bijlage 4. Observatielijst

Deze observatielijst kan een instrument zijn om de signalen beter in kaart te brengen. De lijst is niet uitputtend en dient als hulpmiddel te worden gebruikt.

Vragen over 'opvallend gedrag van een kind'

Naam kind (evt. initialen): _____

Jongen/meisje

Leeftijd: _____

1. Sinds wanneer vertoont het kind opvallend gedrag?

laatste weken

laatste maanden

sinds _____

2. Het opvallende gedrag bestaat uit (meer dan één antwoord mogelijk):

(zeer) meegaand gedrag

gebrek aan vertrouwen in anderen

ouwelijk, zorgend gedrag

verzet, passief

verzet, actief

agressief

angstig

druk

negatief zelfbeeld

angst voor lichamelijk contact

seksueel uitdagend gedrag

gespannen

faalangstig

signalen uit de signalenlijsten (zie bijlage 3 en 4) _____

3. Hoe is de verhouding tot broertjes en zusjes? (meer dan één antwoord mogelijk):

prettig

geen aansluiting

bang

plagerig

agressief naar jongere kinderen

bezig

wordt gepest

pest broertje/zusje

anders, namelijk _____

4. Hoe is de verhouding tot andere kinderen? (meer dan één antwoord mogelijk):

- prettig
- geen aansluiting
- bang
- plagerig
- agressief naar jongere kinderen
- bezig
- wordt gepest
- pest andere kinderen
- anders, namelijk _____

5. Hoe is de uiterlijke verzorging van het kind, zoals kleding en dergelijke?

- over het algemeen verzorgd
- over het algemeen onverzorgd
- sterk wisselend
- anders, namelijk _____

6. Hoe is de verhouding tot moeder?

---

7. Hoe is de verhouding tot vader?

---

8. Hoe is de verhouding tot de beroepskrachten?

---

9. Hoe is het contact tussen de ouders en de beroepskrachten?

---

10. Zijn er bijzonderheden over het gezin te melden? Indien mogelijk ook de bron vermelden.

---

11. Is er de laatste tijd iets in het gedrag of in de situatie van het kind veranderd?

---

12. Wat is er bij u bekend over eventuele broertjes en zusjes?

---

13. Wat zijn volgens u de problemen?

Bijlage 5. In gesprek met ouders en kinderen

Openheid is een belangrijke grondhouding in het contact met de ouders. Zoek daarom in de drie routes zo snel mogelijk contact met de betreffende ouders om de signalen te bespreken. Soms zal, als sprake is van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, door het gesprek met de ouders het vermoeden worden weggenomen. In dat geval zijn de volgende stappen in de route niet nodig. Het is belangrijk hiervan wel een verslag te maken voor in het kinddossier. Worden de zorgen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

Heeft een beroepskracht behoefte aan ondersteuning bij een gesprek, dan kan hij daarover ook advies vragen aan een collega, de leidinggevende of aan de aandachtsfunctionaris. Ook kan er advies worden gevraagd aan Veilig Thuis.

Gesprek met kinderen

Ook als een kind nog jong is, is het van belang dat de beroepskracht het gesprek met het kind aangaat, tenzij dat niet mogelijk is omdat het kind te jong is of het te belastend is. De beroepskracht beoordeelt in overleg met de leidinggevende of een gesprek zinvol en mogelijk is. Al dan niet in overleg met de aandachtsfunctionaris. Ook hierin kan Veilig Thuis om advies worden gevraagd.

In bepaalde situaties kan het van belang zijn om een kind even alleen te spreken over de signalen, zonder dat de ouders daarbij aanwezig zijn. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf worden geïnformeerd. In verband met de veiligheid van het kind, van de beroepskracht, of die van anderen, kan worden besloten om toch een eerste gesprek met het kind te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd. De leidinggevende dient op de hoogte te zijn dat een dergelijk gesprek plaatsvindt. Dit kan schriftelijk worden vastgelegd in het kinddossier.

Tips voor het gesprek

- bepaal van tevoren het doel van het gesprek
- voer het gesprek met een open houding
- sluit aan bij waar het kind op dat moment mee bezig is, bijvoorbeeld spel, een tekening of knutselen
- ga op dezelfde ooghoogte zitten als het kind en kies een rustig moment uit
- steun het kind en stel het op zijn gemak
- gebruik korte zinnen
- vraag belangstellend en betrokken, maar vul het verhaal niet in voor het kind
- begin met open vragen (Wat is er/is er iets gebeurd? Wanneer is dat gebeurd? Hoe komt dat?) en wissel deze af met gesloten vragen (Ben je gevallen? Heb je pijn? Ging je huilen? Vond je dat leuk of niet leuk?)
- vraag niet verder wanneer het kind niets wil of kan vertellen
- houd het tempo van het kind aan, niet alles hoeft in één gesprek
- laat het kind niet merken dat je van het verhaal schrikt
- Val de ouders (of andere belangrijke personen voor het kind) niet af, in verband met loyaliteitsgevoelens
- geef aan dat je niet geheim kunt houden wat het kind vertelt. Leg uit dat je met anderen gaat kijken hoe je het beste kunt helpen. Leg het kind uit dat je het op de hoogte houdt van elke stap die je neemt. Het kind moet nooit zelf de verantwoordelijkheid krijgen in de keuze van de te nemen stappen
- vertel het kind dat het heel knap is dat hij/zij het allemaal zo goed kan vertellen
- let tijdens het gesprek goed op de non-verbale signalen van het kind
- stel geen "waarom"-vragen
- stop het gesprek wanneer de aandacht bij het kind weg is.

Kindermishandeling aanpakken is een zaak van volwassenen

Het doel van een gesprek met een kind is het ondersteunen en het laten uiten van gevoelens en gedachten van het kind. Het doel van een gesprek is niet om via het kind de situatie te onderzoeken. Het kind is het slachtoffer en kan hierdoor in een onveilige situatie terecht komen of gaan worstelen met loyaliteit ten opzichte van de ouder. Het is belangrijk dat de beroepskracht zich bewust is van de sterke loyaliteitsgevoelens van een kind ten opzichte van zijn/haar ouders.

De beroepskracht moet in het gesprek met het kind nooit de ouders afvallen, al hebben ze nog zulke afschuwelijke dingen gedaan. Het kind zal over het algemeen geen vertrouwen meer hebben in iemand die zijn ouders veroordeelt. Wel kan het gevoel van het kind worden verwoord of bevestigd.

Wees bij een vermoeden van seksueel misbruik terughoudend in het gesprek met het kind in verband met mogelijke toekomstige bewijslast. Wees met name voorzichtig met het stellen van gesloten vragen. Hierdoor kan het namelijk gebeuren dat het kind woorden in de mond gelegd wordt. Het gesprek heeft niet tot doel het bewijs van seksueel misbruik te leveren. Laat dat over aan een deskundige op het gebied van letselduiding en vraag advies bij Veilig Thuis.

Indien er vermoedens zijn van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega is het belangrijk dat een bevoegde deskundige het kind hoort. De kinderopvangorganisatie dient conform de stappen uit route 2 'Route bij signalen mogelijk geweld- of zedendelict door een collega' te handelen.

Beloof nooit geheimhouding

Het is belangrijk nooit op voorhand geheimhouding aan een kind te beloven. Veel kinderen willen in eerste instantie alleen iets vertellen als wordt beloofd om het tegen niemand anders te zeggen. Als deze belofte wordt gegeven, komt de beroepskracht voor een groot dilemma te staan als het kind vertelt dat het mishandeld wordt: hij moet dan of het vertrouwen van het kind schaden of medeplichtig worden aan het in stand houden van een schadelijke situatie. De beroepskracht die een kind geheimhouding belooft uit angst dat het kind anders blijft zwijgen, moet zich bewust zijn van de consequenties van deze belofte. Als een beroepskracht geen geheimhouding wil toezeggen kan hij/zij het kind wel beloven dat hij/zij geen stappen zal ondernemen zonder dit van tevoren aan het kind te vertellen.

Gesprek met de ouder(s) en/of verzorger(s)

Normaal gesproken zal een gesprek over de signalen worden gevoerd met de ouders. Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijkerwijs betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is. De ouders behoren te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt.

In het gesprek met de ouder gaat het er om dat de beroepskracht of de aandachtsfunctionaris:

- het doel van het gesprek uitlegt
- de signalen, dit wil zeggen de feiten die hij/zij heeft vastgesteld en de waarnemingen die hij/zij heeft gedaan, bespreekt
- de ouder uitnodigt om daarop te reageren
- de reactie van de ouder interpreteert en dit checkt bij de ouder.

Voorkomen moet worden dat de beroepskracht of aandachtsfunctionaris eigen meningen of interpretaties van feiten ter sprake brengt. Een gesprek met (een van) de ouders kan achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen. Bijvoorbeeld als de beroepskracht redenen heeft om aan te nemen dat hij/zij het kind dan uit het oog zal verliezen omdat de ouders het kind bij de kinderopvangorganisatie weg zullen halen of niet meer zullen brengen of dat het geweld zal escaleren. Overleg dit altijd met de aandachtsfunctionaris en leidinggevende. Het is belangrijk ook dit vast te leggen in het kinddossier.

Bijlage 6. Verantwoordelijkheden binnen de organisatie met betrekking tot de meldcode

Om het voor beroepskrachten / gastouders mogelijk te maken in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en de stappen van de meldcode te kunnen zetten, draagt Het Bonte Huis er zorg voor dat:

De houder of directie:

- neemt de meldcode op in het veiligheids- of gezondheidsbeleid van de kinderopvangorganisatie
- stelt een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling (mogelijk de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker) aan
- neemt de deskundigheidsbevordering op in het scholingsplan
- biedt regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aan aan beroepskrachten, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de meldcode
- laat de meldcode en bijbehorende routes aansluiten op de werkprocessen binnen de kinderopvangorganisatie
- zorgt ervoor dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de beroepskrachten te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode
- evalueert de werking van de meldcode regelmatig en zet zo nodig acties in gang om de toepassing van de meldcode te optimaliseren
- geeft binnen de kinderopvangorganisatie en onder ouders bekendheid aan het doel en de inhoud van de meldcode
- maakt afspraken over de wijze waarop Het Bonte Huis haar beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen
- maakt afspraken over de wijze waarop Het Bonte Huis de verantwoordelijkheid opschaaft indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert;
- draagt eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de meldcode en het eventueel doen van een melding
- investeert in de opleidingen voor aankomend beroepsbeoefenaren: zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt
- investeert in nascholing van zittend personeel in de kinderopvangorganisatie (staf/ management en beroepskrachten): zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt
- investeert in een open aanspreekcultuur binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor een open cultuur waarbinnen op professionele wijze reflectie op normen en waarden, werkwijze en handelen plaatsvindt

- investeert in een goede 'zorgstructuur' binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor voldoende lucht in teams, vertrouwenspersonen, vertrouwenscommissie (als van toepassing), structurele agendering, bij- en nascholing, etc.

De direct leidinggevende / bemiddelingswerker / senior pedagogisch medewerker die als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld:

- functioneert als vraagbaak binnen de kinderopvangorganisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag
- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- heeft kennis van de stappen volgens de meldcode
- stelt taken vast van een ieder (wie doet wat wanneer) en legt deze in de meldcode vast
- vult de sociale kaart in de meldcode in
- neemt deel aan het zorgadviesteam (indien dit beschikbaar is)
- voert de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uit
- voert de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uit
- legt samenwerkingsafspraken vast met ketenpartners
- coördineert de uitvoering van de meldcode bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen
- neemt zo nodig contact op met Veilig Thuis voor advies of melding
- evalueert de genomen stappen met betrokkenen
- ziet toe op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin
- ziet toe op dossiervorming en verslaglegging.

De beroepskracht / gastouder:

- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- overlegt met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- voert afspraken uit die zijn voortgekomen uit het overleg met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker, zoals observeren of een gesprek met de ouder
- bespreekt de resultaten van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker.

De houder, directie, de leidinggevende, de beroepskrachten en gastouders zijn niet verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld
- het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

Bijlage 7. Het kinddossier

In een kinddossier kunnen de volgende gegevens worden vastgelegd:

- datum, plaats, situatie en overige aanwezigen
- observaties van het kind
- signalen die duidelijk maken welke zorgen gezien en gehoord worden
- eventuele signalen die een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag bevestigen of ontkrachten
- contacten over de signalen
- gegevens die verstrekt zullen worden, aan wie en wat de reden daarvoor is
- stappen die worden gezet
- wat er ondernomen is om toestemming te krijgen, indien de ouder geen toestemming geeft voor uitwisselen van gegevens
- besluiten die worden genomen
- vervolg aantekeningen over het verloop.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk:

- worden ook veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een veronderstelling. Maak een vervolg aantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht
- vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd
- leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een beroepskracht die hierin geschoold is.

Bijlage 8. Signalen die kunnen duiden op mogelijk geweld- of zedendelict door een collega

Wanneer een beroepskracht vermoedens heeft van een geweld- of zedendelict door een collega, is de beroepskracht verplicht dit te melden bij de houder.

Deze bijlage bestaat uit 2 delen:

1. Ongewenste omgangsvormen
2. Signalen die kunnen duiden op kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht.

Ongewenste omgangsvormen en deze signalen kunnen ook duiden op ander gedrag. Het is daarom belangrijk om ook de signalenlijsten (bijlage 3 en 4) te raadplegen om tot heldere onderbouwing te komen.

1. Ongewenste omgangsvormen

Een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker kan een niet-pluis-gevoel hebben over het gedrag van een andere collega of gastouder. Deze zullen vaak te maken hebben met ongewenste omgangsvormen. Ongewenste omgangsvormen komen tot uiting in verbaal, fysiek of ander non-verbaal gedrag. Dit gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die hiermee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Onder ongewenste omgangsvormen worden handelingen verstaan van alle vormen van discriminatie, agressie, seksuele intimidatie, pesten en treiteren (hieronder beschreven). Ook gaat het om combinaties van dit gedrag en andere vormen van ongewenst gedrag die in het verlengde liggen of overeenkomen met het hieronder beschreven gedrag.

Seksuele intimidatie

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan: ongewenste seksuele toenadering, verzoeken om seksuele gunsten of ander verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag.

Voorbeelden van verbale seksuele intimidatie:

- aanspreekvormen: bijvoorbeeld Alexia verbasteren tot Asexia
- kinderen aanspreken met "Hé lekker ding!"
- seksuele dubbelzinnigheden
- uitnodigen tot seksueel contact
- seksueel getinte grappen maken
- stoere verhalen over seksuele prestaties vertellen
- seksueel getinte opmerkingen maken over iemands uiterlijk

Voorbeelden van fysieke seksuele intimidatie:

- handtastelijkheden
- dwingen tot zoenen, knuffelen, strelen, geslachtsgemeenschap
- geslachtsdelen (laten) strelen of betasten boven of onder de kleding
- uitkleden

Voorbeelden van non-verbale seksuele intimidatie:

- staren, gluren, lonken
- iemand met de ogen uitkleden
- seksueel getinte cadeautjes geven
- confrontatie met kinderporno
- het kind (deels) ontbloot filmen of fotograferen
- het maken van obscene gebaren
- iemand seksueel geladen afbeeldingen/brieven/berichtjes sturen of geven.

Agressie en geweld

Er wordt gesproken van agressie en geweld als het kind psychisch en/of fysiek, verbaal of non-verbaal wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen. Er zijn vier vormen van agressie en geweld:

1. Verbaal: schelden, schreeuwen, treiteren en beledigen
2. Non-verbaal: tegen iemand aan drukken, vasthouden, expres naar je toetrekken
3. Psychisch: lastig vallen, onder druk zetten, bedreigen met fysiek geweld en irriteren
4. Fysiek: schoppen, slaan, bijten, vastgrijpen en klemzetten

Discriminatie

Onder discriminatie wordt verstaan: elke vorm van ongerechtvaardigd onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur die ten doel heeft of tot gevolg kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens in de werk- of studie-gerelateerde situatie teniet wordt gedaan of aangetast alsmede iedere uiting in woord, gebaar of geschrift. Hierbij is sprake van ontoelaatbare opvattingen over achterstelling van mensen, doelbewuste belediging of van grievend handelen jegens anderen op grond van diens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele geaardheid of op enige andere grond.

Pesten en treiteren

Onder pesten en treiteren wordt verstaan: gedragingen waarbij sprake is van stelselmatig, gedurende een langere periode, psychisch of fysiek vernederen, kwetsen of anderszins lastig vallen van een persoon.

2. Signalen met betrekking tot seksueel misbruik door een beroepskracht of gastouder
  - sterke afhankelijkheid van een kind ten opzichte van een beroepskracht of gastouder
  - beroepskracht of gastouder creëert een soort isolement rond het kind (bijvoorbeeld apart nemen zonder dat daar een duidelijke aanleiding voor is of dat daar verslag van volgt)
  - veelvuldige seksistische uitingen
  - gespannen sfeer in de opvang
  - kind is bang, gespannen, wanneer specifieke beroepskracht dienst heeft of telkens wanneer het met de specifieke beroepskracht of gastouder te maken heeft
  - extreem concurreren met kinderen/collega's om de aandacht van de verdachte beroepskracht of gastouder.

Bijlage 9. Een draaiboek aanleggen

Er wordt geadviseerd dat de kinderopvangorganisatie een draaiboek opstelt als zich in de organisatie incidenten voordoen waarbij er vermoedens bestaan van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega. Dit geldt ook voor wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. In dit draaiboek wordt vanaf het eerste moment van melding geregistreerd hoe men heeft gehandeld en wie men op welk tijdstip heeft geïnformeerd en waarover.

Een draaiboek bestaat uit een registratie van een aantal actiepunten:

- omschrijving incident
- omschrijving van de maatregelen richting betrokken beroepskracht (non-actiefstelling)
- contact met politie
- consultatie van deskundigen
- de 'andere' ouders informeren
- activiteiten met kinderen
- omgaan met de pers
- nieuwe meldingen
- afronding
- nazorg
- opheffen crisissituatie

Bijlage 10. Omgaan met de media

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe omgegaan zal worden met de pers. Naast onderstaande aandachtspunten kan ook de GGD hierbij ondersteuning bieden.

Enkele aandachtspunten bij het omgaan met de pers:

- denk na over de keuze van een passieve of actieve opstelling. Door zelf de pers te informeren wordt wellicht erger voorkomen en wordt de regie min of meer in eigen handen gehouden
- wijs een vaste, liefst geoefende persoon aan die de contacten met de pers onderhoudt. Overweeg daarbij of een persoon van buiten het team (bijv. een externe adviseur of een bestuurslid) te verkiezen is omdat deze toch wat verder van de zaak afstaat
- denk goed na over de boodschap: wat willen we wel/niet vertellen en hoe formuleren we dat kort en concreet?
- selecteer: wie staan we wel te woord en wie niet?
- noteer voorwaarden: bijv. vragen vooraf op papier, afspraken over inzien en mogen corrigeren van tekst voor publicatie
- wanneer wordt de pers ingelicht? In ieder geval niet voordat personeel, ouders en kinderen goed zijn ingelicht
- wat is ons belang en van (direct) betrokkenen om in te gaan op vragen van de pers? Wat is wenselijk, wat is nodig?
- Betrach openheid binnen grenzen: vertel de waarheid, tot de feitelijke kern beperkt. Noem geen namen, bewandel geen zijpaden
- zorg voor een adempauze: niet direct reageren in bijvoorbeeld een live uitzending, vragen vooraf inzien, terug (laten) bellen, afspraak later op de dag
- doe de contacten met de pers nooit alleen: bereid de boodschap samen met anderen voor, neem iemand mee of laat iemand mee luisteren, evalueren samen.

Bijlage 2: Aanvullende protocollen

2. Protocol Huisdieren Haarlem

1. Protocol Huisdieren Haarlem

HUISDIEREN BELEID HET BONTE HUIS 2020, versie 2 11 / 2020

Aanwezige dieren: Drie kippen / twee konijnen

Door contact met de dieren, bijvoorbeeld bij het aaien of knuffelen, via de mest of door inademing kunnen ziektekiemen overgedragen worden.

Kinderen kunnen door direct contact met dieren een zoönose oplopen, een diërgerelateerde infectie. (bv diërgerelateerde MRSA, tetanus of ringworm)

Salmonella en Campylobacter vormen op dit moment het grootste risico voor kinderen.

Ze kunnen infecties oplopen door contact met besmette dieren (aaien) en de besmette omgeving (hekwerk /grond)

Ziektepreventiebeleid / hygiëne /veiligheid:

Jonge kinderen, oudere mensen, zwangere vrouwen en mensen met een verminderde weerstand hebben een verhoogde kans iets op te lopen door ziektekiemen, ook kunnen de gevolgen groter zijn.

Daarom moeten we zorgvuldig zijn op Het Bonte Huis mbt omgang dieren, hou je aan de volgende regels:

- Kinderen mogen alleen voeren/verzorgen in het bijzijn van een volwassene, was daarna de handen (zie protocol)
- Maak de kinderen duidelijk wat wel en niet mag, wat dieren leuk vinden en minder leuk. Hou een kind onder toezicht tijdens aaien of voeren van de dieren.
- Dieren niet opjagen, achter na rennen, pijn doen of tegen schreeuwen.
- Kinderen mogen de dieren alleen het eten voeren dat wij ze hebben gegeven, met begeleiding ook blaadjes of meegenomen groeten. Ook de fruitafval gaat naar de dieren
- Eten en drinken mag niet in bijzijn van de dieren, dus niet (bijv) een ijsje eten met de kinderen wanneer ze bij de dieren zitten.
- Drinkbakken worden dagelijks gereinigd en het drinkwater wordt dagelijks verversd.
- Drink- en voederbakken staan buiten bereik van de kinderen.
- Hou de dieren zo schoon mogelijk. Dieren die in aanraking komen met de kinderen zijn schoon (geen mest in de vacht).
- Ieder dier heeft een gezondheidskalender (zie map) met vaccinatie data, ontwormingdata, bezoeken aan dierenarts, contactgegevens dierenarts en wie verantwoordelijk is tot het opnemen van contact hiermee .

Dagelijks controleren op afwijkende gezondheid. Indien afwijkingen worden geconstateerd krijgt het dier passende (medische) hulp of wordt de dierenarts geraadpleegd

- Dieren moeten de mogelijkheid krijgen om soorteigen gedrag te vertonen. Hierbij houden we qua huisvesting zoveel mogelijk rekening mee, zoals schuilplekken in de verblijven van de dieren.
- Om te voorkomen dat dieren onnodige opwindning, pijn of lijden ervaren wanneer zij worden gehuisvest, is het van belang dat het hok voldoet aan huisvestingseisen: Dit moet schoon, heel en veilig zijn, goed en makkelijk schoon te houden en de dieren

- mogen zich niet kunnen verwonden/beknellen aan de huisvesting.
ook moet het hok veilig zijn, goed afsluitbaar, rustgelegenheid en veiligheid bieden.
- Ieder dier moet een toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en leeftijd geschikt voeder krijgen, zodat aan de voedernormen wordt voldaan en het dier in goede gezondheid blijft.
  - De voedertijden zijn verdeeld over de dag, zodat de dieren genoeg tijd hebben om voedsel op te nemen en te verteren. In praktijk krijgen dieren vaak tweemaal per dag voer verstrekt ('s morgens en eind van de middag, zie lijst in map).
  - Bij mogelijke besmettelijke dierziektes of aandoeningen, zoals diarree of andere ziekteverschijnselen (bv. hoesten, pus uit wonden, neus of ogen) moet het dier in afzondering van andere dieren en kinderen.
  - Hok wekelijks schoonmaken, tussendoor wel urine / ontlasting wegscheppen en in de daarvoor bedoelde emmer doen die afgesloten in de schuur staat.
  - het hok wordt regelmatig schoongemaakt om stofvorming enz te voorkomen.
  - De zandbak, speelplaats of tuin zijn niet toegankelijk voor loslopende dieren, hou ze in de ren.

Handen wassen !

Persoonlijke hygiëne is belangrijk, zeker bij aanwezigheid van dieren bij jonge kinderen. Na het spelen buiten en contact met de dieren, handen wassen met water en vloeibare zeep. De handenwasgelegenheid moet op kinderhoogte zijn, voorzien zijn van stromend water, zeep/ desinfectiemiddel, wegwerpdoekjes (voorkeur)
-Kraan en handvat goed schoonhouden, ook tussen door met desinfectiemiddel.

Preventieplan ongedierte (bv Muizen):

voederresten worden opgeruimd;

- Let op dat tijdens het voeren geen resten van het voer op de grond buiten het hok komen, dat trekt ongedierte aan
- voer wordt opgeslagen in afsluitbare tonnen of bakken;
- hokken goed en regelmatig schoonhouden
- hokken vrij houden van kieren en gaten.
- In dien er toch muizen of ratten zijn: bespreek met een expert welke maatregelen kunnen worden genomen. Liever geen bestrijdingsmiddelen, maar wanneer het echt niet anders kan: Bestrijdingsmiddelen voldoende afschermen (bij gebruik en opslag) om te voorkomen dat kinderen hiermee in aanraking kunnen komen.
Zet bestrijdingsmiddelen ook nooit in de buurt of binnen bereik van dieren.

Protocol bij beten, vergiftigingen, krab- of steekincidenten:

A. Bij een onbeschadigde huid:

Huid direct en grondig spoelen met fysiologisch zout of eventueel water en ontsmet met een huiddesinfectiemiddel. Geen verdere actie nodig.

B. Bij een beschadigde huid: blootgesteld aan bloed:

Laat de wond goed doorbloeden en spoel de wond of slijmvliezen grondig met water of fysiologisch zout.

Wondverzorging vindt plaats. Het stappenplan wordt vervolgd.

**Een beet met huidbeschadiging moet altijd onderzocht en beoordeeld worden door een huisarts of Spoedeisende Hulp.
Bel huisarts kind, zie kindkaart ivm tetanus**

Voor het inschatten van risico op ziektes na de beet is de volgende informatie van belang:

Over het kind:

- vaccinatie tetanus, rabiës enz?
- bekend met hivgerelateerde afweerstoornis?
- bekend met bv chronische ziekte?
- medicijngebruik?
- de verschijnselen in de acute situatie?

Over het dier:

- met welke diersoort en welk dier had het incident plaats?
- verblijfplaatsdier: Het Bonte Huis / vrije natuur / overig?
- Datum aankomst huidige verblijfplaats?
- gezondheidsstatus dier (testresultaten periodiek, gezondheidsonderzoeken, vaccinatiestatus, actuele gezondheidstatus)?

Over het incident:

- soort incident: bijtwond / krabwond / snee / bloedspatten / spugen / overig;
- aard van het contactmateriaal: speeksel / bloed / ontlasting / overig;
- plaats van contact: handen / ogen / slijmvliezen / overige;
- intensiteit blootstelling dus: onbeschadigde huid ?
oppervlakkig beschadigde huid ?
diepere wond / slecht doorbloed weefsel / bloed-bloedcontact ?
- wonddesinfectie en wondverzorging uitgevoerd?

Vul het incident in op een hiervoor bedoelde registratie formulier!

Beleidscyclus:

Wanneer er iets misgaat is dit meestal geen onwil, maar onkunde waardoor er niet veilig en gezond wordt gewerkt, of onveilige situaties ontstaan.

Medewerkers ontvangen daarom tijdens de intake periode van de manager instructie over het (veilig) uitvoeren van hun werk ook rondom de dieren in Het Bonte Huis.

De werkwijze, incidenten of andere belangrijke zaken rondom de dieren komen zo nodig bij iedere vergadering aan bod.

VERZORGING: KONIJNEN, KIPPEN

Konijnen:	Peter	beige
	Lotte	zwart
Kippen :	(Evelien)	(grijs)
	Abricoos	(bruin)

- **Verzorging** dagelijks, (bij vorst vaker i.v.m. het invriezen van het water, thermohoes gebruiken)
  - Om de dieren **tam** te houden is het van belang ze dagelijks aan te halen.
  - De dieren hebben in hun hok en buitenhok voldoende **uitloop**.
  - Ik laat wel in de middag de kippen even door het poortje bij de burens rondlopen, naar een half uurtje komen ze meestal van zelf weer terug en vliegen in hun hok. Let wel als er poep in het speelgedeelte komt en ruim het onmiddellijk op.
  - de konijnen kunnen ook even onder toezicht een rondje lopen. Lok ze met eten weer terug in hun hok en check uitwerpselen
  - Tijdens de opvang kunnen de kippen even opgepakt worden of op schoot geaaid worden door de kinderen. (waarna de handen gedesinfecteerd moeten worden, doekjes in de der van de schuur) Je kan ook de klep open laten en de kinderen kunnen de konijnen in het hok aaien.
  - We kunnen voortaan de konijnen meer uitloop geven met het metalen hekje. De kinderen mogen twee per keer bij de konijnen, op de grond of op een krukje zitten en de dieren aaien en wat te eten geven. zo blijven de uitwerpselen beperkt.
  - De kippen zijn de kleinste ras ter wereld, ze komen uit Malaysia en zijn dus ook gewent aan een tropisch klimaat. In de winter moeten ze meer **beschutting** vinden in hun hok. (perspex of houten plaat)
- alle natuurlijk materialen die je opveegt van de grond kunnen in de open ren**

ONDERHOUD HOKKEN

- **Konijnen**
  - altijd voldoende hooi in het bakje in het buitenhok, en in hun hok **Konijnen moeten 24 uur hooi kunnen eten** anders krijgen ze maag en darmproblemen
  - Binnenhok. In de linker hoek achter is hun plek waar ze plassen. Hier stante een bak die je kan legen en weer vullen met zaagsel
  - konijnenkorrels elke ochtend het roze bakje gestreken vol voor beide konijnen, s'avonds weer en wat te knagen (stokjes, blaadjes, groenten
  - water (buiten en binnen in hun hok) controleren / vullen (via gieter)
  - voeder- en drinkbakken eens per week reinigen
  - **Kippen** : dagelijks poep verwijderen, boven op het hok waar ze over dag verblijven opvullen met aarde.
  - handvol graan erop strooien morgens en avonds
  - Water (buiten) controleren / vullen (gieter)
  - eieren rapen
  - voeder- en drinkbakken eens per week reinigen
- Let erop hoe de dieren zich gedragen, lijkt er een dier ziek, melden aan Barbara. Gaat een kip langer dan een dag op het nest zitten (broeden) verwijderen en als het niets helpt opsluiten.

VOER

- de dieren krijgen elke ochtend een stukje droog brood, de konijnen in hun ren en de kippen boven op hun hok (wat verkruid)
- door overlast aan muizen het voer beperken en op de grond gevallen voer oprapen. Als de kippen nog graan hebben, niet bij strooien.
- Gras knippen en aan de dieren aanbieden
- verder ook elke dag vers voer zoals : appel, gras, sla, kool, wortel. En voor het konijn een tak om aan te knagen. Alles in hun buitenren.

REGELS

- kinderen leren hoe ze de dieren moeten aaien, niet te dicht met hun hoofd bij de kippen komen (pikken) de dieren niet jagen
- voer liever niet door de tralies aanbieden. (verhoogd de kans dat ze in vingertjes bijten)
- is een kind gebeten, wond verzorgen desinfecteren met ouder communiceren ivm Tetanus.

Dierenkliniek Bloemendaal 525 15 55 Dieren arts (ex-buurvrouw Suzan) 06 24 55 85 31

3. Protocol Handen wassen

Zie protocol Covid-18 digital bestand GGD

Bijlage 3: Algehele schoonmaaklijst RIVM

Algemeen									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Afvalbakken	•	•	•	allesreiniger	•				
Deuren		•		allesreiniger	•				
Deurknoppen	•			allesreiniger	•				
Gordijnen			•	wasmiddel	•				2 x per jaar machinaal
Lamellen/ jaloezieën			•	allesreiniger	•				4 x per jaar
Losse aircosystemen			•		•				volgens gebruiksaanwijzing leverancier
Plafond			•		•				zo nodig stofdraden verwijderen
Ramen			•	allesreiniger	•				4 x per jaar
Radiatoren			•		•				4 x per jaar stofzuigen
Telefoon		•		allesreiniger	•				
Vensterbanken		•		allesreiniger	•				
Ventilatioorosters			•		•				2 x per jaar stofzuigen of klam vochtige doek
Vloeren (glad)	•			vloerreiniger	•				
Vloeren (tapijt)	•				•				stofzuigen
Wanden tot 1.20 m			•	allesreiniger	•				zo nodig tastvlekken verwijderen
Wanden boven 1.20 m			•		•				zo nodig stofdraden verwijderen

Groepsruimten									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Binnenkant kasten			•	allesreiniger	•				1 x per jaar
Binnenkant open kasten			•	allesreiniger	•				4 x per jaar
Box			•	allesreiniger	•				maandelijks
Boxkleed (plastic)	•			allesreiniger	•				
Boxkleed (textiel)		•		wasmiddel	•				wekelijks machinaal op 60°C of langste programma op 40°C
Deurmat	•				•				stofzuigen
Hoezen om matrassen en banken			•	wasmiddel	•				maandelijks machinaal op 60°C of langste programma op 40°C
Knuffelbeesten			•	wasmiddel	•		•		maandelijks machinaal op 60°C of langste programma op 40°C
Speelgoed baby's (in de mond)	•			allesreiniger	•				
Speelgoed (niet in de mond)			•	allesreiniger	•				maandelijks
Speel-, werkvlakken en meubilair	•			allesreiniger	•				
Thermometer			•	Allesreiniger, toegelaten middel ctqb	•			•	na gebruik
Thee-, hand- en vaatdoeken	•			wasmiddel	•				ieder dagdeel vervangen
Verkleedkleden			•	wasmiddel	•				maandelijks machinaal op 60 °C of langste programma op 40 °C
Verschoonhoek	•			allesreiniger	•				zie ook paragraaf 3.4
Watertafel			•		•		•		na gebruik
Zand/watertafel			•		•				4 x per jaar

									verversen
--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------

Keuken									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinen	naspoele	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Aanrecht / spoelbak / kranen	•			allesreiniger	•		•		
Afvalbak (buitenzijde)	•			allesreiniger	•				dagelijks afvalzak vervangen
Afvalbak (binnenzijde)			•	allesreiniger	•				4 x per jaar
Afzuigkap			•	afwasmiddel	•				volgens gebruiksaanwijzing leverancier
Broodtrommel			•		•		•		maandelijks
Filter vaatwasser			•						2 x per jaar vervangen
Fornuis	•			allesreiniger	•				
Keukenmaterialen	•			afwasmiddel	•				na gebruik
Koelkast			•	allesreiniger	•		•		1 x per 2 weken
Magnetron / oven	•			allesreiniger	•				na gebruik
Snijplank	•			afwasmiddel	•				afwasmachine of handmatig met water van 60 °C
Thee-, hand- en vaatdoeken	•			wasmiddel	•				ieder dagdeel vervangen

Slaapkamer									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Bedjes			•	allesreiniger	•				maandelijks
Beddengoed persoonsgebonden!		•		wasmiddel	•				machinaal, bij zichtbaar vuil direct
Beddengoed niet persoonsgebonden	•			wasmiddel	•				machinaal na iedere wisseling bed
Dekbedden/dekens			•	wasmiddel	•		•		maandelijks machinaal op 60 °C of langste programma op 40 °C

Sanitair									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Deurklinken/ handgrepen/ lichtschakelaars	•			allesreiniger	•				
Douche/bad	•			allesreiniger	•				na gebruik
Houder toiletpapier	•			allesreiniger	•				
Potjes	•			allesreiniger	•				na gebruik
Toiletwanden	•			allesreiniger	•				
Toiletvloeren	•			vloerreiniger	•				
Toiletten	•			sanitair reiniger	•				na ieder dagdeel
Wastafels/ kranen	•			allesreiniger	•				

Buitenruimte									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Afvalbakken	•	•	•	allesreiniger	•	•	•	•	zo nodig
Buitenspeelgoed	•	•	•	allesreiniger	•	•	•	•	zo nodig
Zand in de zandbak	•	•	•		•	•	•	•	zie ook paragraaf 8.1

Schoonmaakmaterialen									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Doekjes / mop	•	•	•	wasmiddel	•	•	•	•	
Emmers	•	•	•	allesreiniger	•	•	•	•	
Stofzuiger	•	•	•		•	•	•	•	
Werkkast	•	•	•	allesreiniger	•	•	•	•	na ieder dagdeel

Bijlage 4: Risico inventarisatie

Kans :	Omschrijving :	Actie :	Zie ook	Verantwoordelijk:	Datum gereed:
	Gezondheidsrisico's door overdracht van ziektekiemen				
klein	Kind komt via ongewassen handen van groepsleiding in contact met ziektekiemen	Draag zorg voor een goede handhygiëne; was handen met zeep op cruciale momenten.	H	G,M	
klein	Kind komt via onzorgvuldig gewassen handen van groepsleiding in contact met ziektekiemen	Draag zorg voor een goede handhygiëne; was de handen met zeep op cruciale momenten.	H	G,M	
klein	Kind komt in contact met ziektekiemen van zieke groepsleiding	Draag zorg voor hygiëne; hand voor mond tijdens hoesten/niezen, was de handen met zeep of hoest /nies in binnenkant elleboog	H	G,M	
klein	Kind komt in contact met pus of vocht uit blaasjes/wondjes van ander kind	Draag zorg voor goede hygiëne, dek wonden af	H	G,M	
klein	Kind komt in contact met ziektekiemen door aanhoesten of niezen door groepsleiding	Draag zorg voor goede hoesthygiëne; hand voor mond tijdens hoesten/niezen, was de handen met zeep of hoest /nies in binnenkant elleboog	H	G,M	8 '2022 installatie airco met Nano technologie zie pagina 18
groot	Kind komt in contact met ziektekiemen door aanhoesten of niezen door ander kind	Leer kinderen een goede hoesthygiëne aan, laat kinderen hun handen wassen als blijkt dat deze na hoesten/niezen zichtbaar vuil zijn	H	G,O, M	

groot	Kind komt via snot van ander kind in contact met ziektekiemen	Laat kinderen regelmatig hun neus snuiten , tissue weggoien in afgesloten bak en handen wassen. Zorg dat er geen snot aan speelgoed komt, zo ja, reinig dit meteen.	H	G,M	
uitgesloten	Kind komt door gezamenlijk gebruik van zakdoek in contact met ziektekiemen	We gebruiken voor ieder kind een nieuwe tissue en gooi deze direct weg	H	G	
klein	Kind komt via spuugdoekje of slab van ander kind in contact met ziektekiemen	Slab na gebruik in de wasmand / reinigen indien (kunststof slabben)	H	G,M	
Uitgesloten	Kind komt via washandje waarmee handen of monden van meerdere kinderen 'gewassen' worden in contact met ziektekiemen	We maken geen gebruik van washandjes maar gebruiken tissues en gooien die na elk kind weg	H	G,M	
klein	Kind raakt besmet met ziektekiemen via ander kind dat met ongewassen handen van toilet komt	Leer kinderen na toiletbezoek meteen hun handen te wassen en zie er op toe dat dit gebeurt	H	G,M	
klein	Kind raakt besmet met ziektekiemen via ander kind dat met onzorgvuldig gewassen handen van het toilet komt	Leer kinderen na toiletbezoek meteen hun handen te wassen en zie erop toe dat dit gebeurt	H	G,M	
klein	Kind komt door gebruik van closetpot in contact met ontlasting/urine	PM'er ziet er op toe dat toilet gedurende de dag schoon is / blijft	H	G,S,M	
uitgesloten	Kind komt door aanraken vuil potje in contact met ontlasting/urine	Er zijn bij ons geen potjes aanwezig			

klein	Kind komt door aanraken vuile luier in contact met ontlasting/urine	Vuile luiers doen we meteen in zakje en dan in gesloten afvalbak in de schuur	H	G,M	
klein	Kind komt door verontreinigde verschoontafel/ aankleedkussen in contact met ontlasting/urine	We reinigen de verschoonplek en plaatsen een schone hoes	H	G,M	
klein	Kind komt door on(zorgvuldig)gewassen handen groepsleiding in contact met ontlasting/urine	We dragen zorg voor goede handhygiëne; was de handen op cruciale momenten met zeep en daarna desinfectiemiddel	H	G,M	
Uitgesloten	Kind komt via het afdrogen van handen aan een vuile handdoek of gebruik vuile kraan in contact ziektekiemen	Ivm Corona gebruiken we wegwerphanddoeken	H	G,M	
klein	Kind komt via speelgoed dat wordt meegenomen naar het toilet in contact met ziektekiemen	Kinderen mogen geen speelgoed meenemen naar het toilet	H	G,M	
Uitgesloten	Kind komt door poetsen met zichtbaar vuile tandenborstel in contact met ziektekiemen	Er worden bij ons geen tanden gepoetst			
Uitgesloten	Kind komt door gebruik andermans tandenborstel in contact met ziektekiemen / bloed	Zie boven			
Uitgesloten	Kind komt via onhygiënisch opgeborgen tandenborstel in contact met ziektekiemen/ bloed	Zie boven			

Klein	Kind krijgt door het eten van onhygiënisch bereid voedsel ziektekiemen binnen	We checken altijd datum van levensmiddelen, schrijven er openingsdatum op. Handen wassen voor voedselbereiding. Check datum van maaltijden voor lunch	H	G,M	
Klein	Kind krijgt gifstoffen of ziektekiemen binnen door het eten van bedorven voeding	Zie hier boven en koelkast temp niet te warm, regelmatig checken	H	G,M	
Uitgesloten	Baby krijgt door ongekoeld borstvoeding ziektekiemen binnen	Geen babies aanwezig			
Uitgesloten	Baby krijgt ziektekiemen binnen door meegebrachte (thuis) bereide poedermelk	Geen babies aanwezig			
Uitgesloten	Baby krijgt ziektekiemen binnen via onhygiënisch bereide flesvoeding	Geen babies aanwezig			
klein	Kind krijgt ziektekiemen binnen via onzorgvuldig gereinigde fles/speen	Fles wordt niet gebruikt; iedereen drinkt uit glaasje of beker	H	G,O,M	
klein	Kind krijgt door gebruik andermans drinkbeker, fles of bestek ziektekiemen binnen	Elk kind krijgt een schone beker / bestek,	H	G,M	
klein	Kind komt door aanraken afval in contact met ziektekiemen	Gebruik van een afsluitbare afvalbak in de keuken, PM er houdt toezicht	H	G,M	
klein	Kind komt via vuile vaatdoek in contact met ziektekiemen	Het vaatdoekje dagelijks verwisselen, en na zichtbare verontreiniging, was deze op hoge temp.	H	G,M	

klein	Kind krijgt door gebruik vuile of andermans fopspeen ziektekiemen binnen	Elk kind heeft zijn eigen speen, Niet gebruikte spenen meteen opbergen	H	G,M	
Uitgesloten	Kind komt door gezamenlijk gebruik van beddengoed in contact met ziektekiemen	Ieder kind heeft zijn eigen gemarkeerd beddengoed	H	G,M	
groot	Kind komt via vuil speelgoed in contact met ziektekiemen	Zorg voor een goede hygiëne van speelgoed, volg de instructies uit de huisregels	H	G,M	
klein	Kind komt via vuile verkleedkleden in contact met ziektekiemen	Zorg voor een goede hygiëne van speelgoed, regelmatig wassen bv	H	G,M	
klein	Kind komt via onzorgvuldig of niet gewassen stoffen speelgoed / knuffels in contact met ziektekiemen	Speelgoed wordt regelmatig gereinigd / gewassen	H	G,M	
klein	Kind komt via met ontlasting vervuild zwembadwater in contact met ziektekiemen	In het peuterbadje gaan ze met luier broekje in	H	G,M	
klein	Kind komt met zichtbaar vervuild zwembadwater in contact met ziektekiemen	Peuterbadje dagelijks verversen /reinigen	H	G,M	
Klein	Kind krijgt ziektekiemen binnen doordat waterspeelgoed aanzet tot het drinken van zwembadwater	Goed op toezien , kinderen, evt drinkwater aanbieden, waterspeelgoed dagelijks legen	H	G,M	

Klein	Kind komt door eten/ drinken in het zwembadje in contact met ziektekiemen	In peuterbadje wordt niet gegeten / gedronken	H	G,M	
Klein	Kind komt via (uitwerpselen van) ongedierte in contact met ziektekiemen	Ruim uitwerpselen van ongedierte zsm op, ook van eventueel loslopende cavia's	H	G,M	
klein	Kind komt door bijten of krabben dier in contact met ziekttekiemen	Op toezien dat kind onder toezicht is wanneer dier wordt geaaid, daarna handen wassen	H	G,M	
	Gezondheidsrisico's als gevolg binnenmilieu				
klein	Kind verblijft in een ruimte die bedompt ruikt	Bovenste gedeelte van buitendeur achter liefst hele dag open, bij hogere temperaturen deuren en ramen open of op een kier zetten	H	G,M	
klein	Kind verblijft in een te koude ruimte	Temperatuur in speelruimte mag niet lager zijn dan 17° C en in de slaapruijnte niet lager dan 15 ° C	H	G,M	
klein	Kind verblijft in een te warme ruimte	Temp in de speelruimte is standaard 20°, boven de 22°: zon weten, boven 25°: ramen en deuren open zetten of Airco aan	H	G,M	2020 airco gekocht
klein	Kind verblijft in een muf ruikende, vochtige ruimte	Raampjes achter dienen de hele dag open te staan. Natte jassen altijd aan kapstok, daar hangen ze nl dicht bij CV.	H	G,M	

klein	Kind verblijft in een te droge ruimte	In de winter loopt de luchtbevochtiger	H	G,M	
klein	Kind komt in aanraking met allergenen via stoffering van verblijfsruimtes	Textiel minstens op minimaal 60° wassen. Vloerbedekking dient goed te reinigen zijn, beperk het gebruik van losse vloerkleden	H	M	
Uitgesloten	Kind verblijft in een ruimte met rook	Rookverbod in en om het dagverblijf	H	G,M	
klein	Kind verblijft in een stoffige ruimte	Dagelijks stofzuigen en schoongemaken	H	G,S,M	
Uitgesloten	Kind wordt blootgesteld aan vluchtige stoffen door het gebruik van spuitbussen, lijm of terpentine	Dit wordt niet gebruikt in het dagverblijf, alleen kindvriendelijke lijm (plaksel)	H	G,M	
klein	Kind wordt blootgesteld aan gassen uit (open) verbrandingstoestellen	Jaarlijkse controle van CV ketels, radiatoren en koolmonoxide / brandmelders. Geen gas. Jaarlijks Onderhoud, zie logboek CEBUFA		M	Maart 2021
Uitgesloten	Kind verblijft in een ruimte met asbest	Niet aanwezig			
Uitgesloten	Kind krijgt schadelijke stoffen binnen via ventilatievoorziening	ventilatieroosters circuleren alleen intern			
klein	Kind wordt blootgesteld aan lawaai	Bij aanwijzingen voor geluidsoverlast een deskundige inschakelen		M	
Uitgesloten	Kind drinkt water uit loden leiding	Geen loden leidingen aanwezig			
Uitgesloten	Kind verblijft in een ruimte met huisdieren die een allergie kunnen oproepen	Binnen geen huisdieren aanwezig	H	G,M	

Klein	Kind verblijft in een ruimte met planten die een allergie kunnen oproepen	Geen planten aanwezig. Wel bloemen, hier steeds goede check		G,M	
klein	Kind verblijft in een vervuilde ruimte doordat schoonmaak ontoereikend is	Dagelijkse schoonmaak via strak schema	H	G, S, M	
Uitgesloten	Kind verblijft in een ruimte tijdens schoonmaakwerkzaamheden	Schoonmaak is altijd na sluitingstijd	H	G,M	
	Kind komt in contact met allergenen via het beddengoed	kinderen slapen in eigen beddengoed, zo kunnen ze geenlast hebben van allergie		G,M	
klein	Kind komt in contact met allergenen of huisstofmijt via verkleedkleden	Verkleedkleden maandelijks wassen	H	G,M	
klein	Kind komt in contact met allergenen of huisstofmijten via knuffels	Knuffels wekelijks uitkloppen en maandelijks wassen	H	G,M	
	Gezondheidsrisico's als gevolg buitenmilieu				
groot	Kind wordt blootgesteld aan stuifmeel van gras, onkruid of bomen die allergie kunnen oproepen	Via omgeving is dit wel mogelijk		G,M	
Uitgesloten	Kind komt via in de zandbak aanwezige ontlasting (hond/kat) in contact met ziektekiemen	Zandbak is afgedekt indien niet in gebruik	H	G,M	

klein	Kind wordt gebeten door een teek	Kinderen controleren op teken na buiten spelen. Tekenpen in EHBO doos, verwijderen via protocol, ouders informeren	H	G,O,M	
klein	Kind wordt door dier gebeten	Vraag ouder of kind tetanus inenting heeft gehad, handel volgens norm en bel arts voor overleg, zie bijtprotocol	H	G,M	
klein	Kind wordt gestoken door een bij of wesp	In wespenseizoen zeer alert zijn, zeker bij buiten eten / drinken.	H	G,M	
klein	Kind krijgt zonnesteek	Bied voldoende schaduw dmv parasol, pet, schaduwdoek	H	G,O,M	
klein	Kind droogt uit	Kinderen drinken extra bij hoge temperatuur	H	G,M	
klein	Kind verbrandt door zon	Creëren voldoende schaduw, smeer kinderen in met hoge factor	H	G,M	
klein	Kind raakt onderkoeld	Zorgen v warme kleding en voldoende beweging bij buiten spelen koud weer	H	G,M	
klein	Kind komt in contact met bestrijdingsmiddelen	Er worden geen bestrijdingsmiddelen gebruikt	H	M	
uitgesloten	Kind wordt blootgesteld aan chemisch vervuilde grond	Geen vervuiling. Is via de gemeente getest		M	
klein	Kind wordt blootgesteld aan verontreinigde buitenlucht	Schakel als er aanwijzingen zijn een deskundige in.		G, M	

klein	Gezondheidsrisico's ten gevolge van (het uitblijven van) medisch handelen	Iedere werknemer heeft EHBO voor het kleine kind, jaarlijks herhalen	H	G,M	
klein	Kind krijgt medicatie verkeerd toegediend	Ouders geven schriftelijk aan hoe medicatie moet worden toegediend	H	G,O,M	
klein	Kind krijgt bedorven medicament toegediend	Bewaar medicijnen in de koelkast en controleer houdbaarheidsdatum	H	G,O,M	
uitgesloten	Kind krijgt paracetamol zonder diagnose	Altijd eerst contact met ouder			
klein	Kind wordt niet of onjuist medisch behandeld door onvolledige / onjuiste medische dossiers	Informatie inwinnen en direct medisch dossier bijwerken	H	G,O,M	
klein	Kind wordt ondeskundig medisch behandeld door personeel	Direct evaluatie om herhaling te voorkomen, aanpassen in medisch dossier kind	H	G,M	
klein	Kind komt via koortsthermometer in contact met ziektekiemen	Na ieder gebruik desinfecteren met alcohol 70% Liever gebruik oorthermometer dan anaal	H	G,M	
klein	Kind komt in contact met ziektekiemen via zalf of crème	We gebruiken vingercondoom of tissue voor het opsmeren met crème of zalf	H	G,M	
klein	Kind komt door onhygiënische wondverzorging in contact met andermans bloed of wondvocht	Was handen voor- en na wondverzorging. Sluit wonden af. Bel arts indien er bloed-bloed contact is geweest	H	G,M	

CODE	SOORT ONGEVAL	MAATREGEL	ZIE OO K	Verantwoor delijke:	Datum gereed	V
	ENTREE / LEEFRUIMTE					
-	Kind valt doordat het niet bij de trapeuning kan	Geen trap aanwezig				
-	Kind valt doordat de trapeuning niet goed vastzit	Geen trap aanwezig				
-	Kind struikelt over kapotte trede	Geen trap aanwezig				
-	Kind glijdt uit over gladde trede	Geen trap aanwezig				
-	Kind raakt bekneld tussen trede van open trap	Geen trap aanwezig				
-	Kind valt van de trap af	Geen trap aanwezig				
-	Kind valt van de zijkant van de trap	Geen trap aanwezig				
-	Kind raakt bekneld tussen de spijlen van de balustrade	Geen trap aanwezig				
B2	Kind struikelt over een oneffenheid	Geen oneffenheden aanwezig		G,M		
B2	Kind glijdt uit over natte vloer	Droogloopzone bij de voordeur, matje bij kinderfonteinje	H	G,M		
B2	Kind glijdt uit	Huisregel; anti slip sloffen worden aangeraden. Niet rennen binnen	H	G,M		

B2	Kind bezeert zich aan oneffenheid	Geen uitstekende delen op kindhoogte		G,M		
B2	Kind botst tegen kapstokhaak	Kapstokhaken zijn niet erg uitstekend of scherp		M	Knoppen vervangen augustus 2021	
A1	Kind krijgt zijn vingers tussen de deur	Er zijn stroken geplaatst		M		
A1	Kind valt door glas in de deur	Achterste raam is veiligheidsglas		M		
A1	Kind valt door een ruit	Achterste raam is veiligheidsglas		M		
A1	Kind valt uit open raam	Geen open ramen op kindhoogte				
A1	Kind raakt verstrikt in de koordjes van de raamdecoratie	Geen koorden aan gordijnen			Nieuwe rolgordijnen zonder touwtje bij voordeur 2/20	√
A1	Baby verbrandt zich aan hete radiator/buizen	Er zijn geen babies				
B2	Kind valt of botst tegen radiator	Kachel heeft omheining		G,M	Kachel vervangen door airco 8/22	
B2	Kind komt met hand klem te zitten tussen de radiator	Is afgesloten		M	"	
B2	Kind struikelt door onvoldoende licht	Er is altijd voldoende daglicht		M		
B2	Lamp wordt stukgegooid en glas valt naar beneden	Verlichting veilig weggewerkt, geen glas		M		
A1	Kind komt in contact met elektriciteit	Stopcontacten veilig afgesloten, geen loshangende draden		G,M		

A1	Kind drinkt van schoonmaakmiddel	Schoonmaakmiddel en staan hoog in de schuur		G,S,M		
	Kind eet van giftige plant bloemen	Er staan geen planten.Lijst aanwezig van giftige planten,		G,M		
A1	Kind eet sigaretten of medicijnen uit de tas van een ouder/leidster	Tassen mogen niet op de grond geplaatst worden of rondslingeren, PM' er zet deze in afgesloten kast	H	G,O,M		
	Kind eet muizengif op	Geen muizengif aanwezig				
A1	Kind stopt kleine voorwerpen in zijn mond	Controleer speelgoed en verwijder speelgoed dat stuk is. Speelgoed met kleine voorwerpen opbergen in een afgesloten doos en kast. Spelen met kleine voorwerpen alleen v grote kinderen wanneer de kleintjes slapen / niet aanwezig zijn. Seisoenstafel is niet om te spelen	H	G,O,M		
B2	Kind struikelt over kindervagen	Buggy's / kindervagens stallen in daarvoor bestemde ruimte, nl de keuken of portiek buiten	H	G.O,M		
A1	Kind rent ongezien naar buiten	Ronde deur binnen is altijd dicht mag alleen geopend door ouder en leidster, voordeur elektronisch. Tuinder van twee kanten gesloten	H	G,O,M		

	SLAPEN					
B2	Kind klimt uit bed en valt	We hebben alleen lage stretchers, dus geen hoge / stapel bedden		G,M		
-	Kind klimt vanuit het bed uit het raam en valt of kan uit bed en via een stoel uit het raam klimmen	Geen lage open ramen aanwezig				
-	Kind raakt verstrikt in de koordjes van de raamdecoratie of in het hemeltje	Koortjes achter hoog en gezekerd		8		
-	Kind komt klem te zitten tussen de spijlen	Geen spijlenbed aanwezig of box				
-	Kind komt klem te zitten tussen de opening van het bed en het dakje	Geen dakjes op de bedden aanwezig				
B2	Kind komt klem te zitten tussen het matras en de bedombouw of tussen het spijlenhek en de bedombouw	Er komen stretchers zonder bedombouw, allen goedgekeurd		G,M		
B2	Door warmte stuwning raakt het kind oververhit	Thermometer in slaapkamer : checken tussen 15 en 17 graden, goede ventilatie door twee open deuren	H	G,M		

A2	Medewerker struikelt over speelgoed dat op de grond is gevallen	We houden vloeroppervlak zoveel mogelijk vrij van speelgoed.	H	G,M		
B2	Medewerker stoot zich tegen bed omdat het (te) donker is in de slaapkamer	Groepsruimte wordt nooit zeer donker		G,M		
B2	Het bed valt om en het kind komt beklemd te zitten	Bedjes zijn stabiel en laag		G,M		
B2	Kind zakt door bedbodem heen	Bedjes zijn sterk, en afstand naar grond is zeer laag		G,M		
B2	Kind komt onder de dekens of in de dekbedhoes of tegen de zijkant terecht	Kinderen slapen niet zonder toezicht, we controleren tijdens het slapen en gebruiken geen losse doeken.	H	G,M		
-	Kind verstikt zich in een tuigje in bed	Geen tuigjes aanwezig				
-	Baby overlijdt aan wiegendood	Geen baby's aanwezig				
-	Kind blijft met kleding aan knop van het bed hangen	Geen knoppen aanwezig				
-	Kind bezeert zich aan oneffenheid of scherpe rand van het bed	Geen scherpe randen aanwezig				

-	Kind in onderste stapelbed stoot hoofd tegen het bovenste bed of tegen het dakje van het bovenste bed	Geen stapelbed aanwezig				
	Kind valt uit bed doordat het spijlen / zijwand / dakje zelf kan verwijderen	Geen spijlen /dakje aanwezig				
A2	Kind verwondt zich doordat het niet in een bed slaapt	Kinderen slapen altijd in een bedje, we controleren tijdens het slapen	H	G,M		
B2	Kind struikelt over een oneffenheid	We houden vloeroppervlak zoveel mogelijk vrij van speelgoed, kinderen om leren gaan met bedjes die er staan	H	G,M		
B2	Kind glijdt uit over een gladde vloer	Kinderen moeten sloffen met anti slip aan, als vloer nat is direct drogen	H	G,M		
	Kind krijgt zijn vingers tussen de deur	Kinderen slapen in de groepsruimte		M		
	Kind botst tegen de deur omdat iemand anders de deur onverwacht opendoet	"		M		
	Kind valt door glas in de deur	Geen deur met glas		M		

	Kind verbrandt zich aan hete radiator/ buizen	Geen radiator aanwezig				
	Kind valt of botst tegen radiator	" "				
	Kind komt met hand klem te zitten tussen radiator of omkasting	" "				
	Kind struikelt door onvoldoende licht	Groepsruimte is nooit donker		G,M		
	Lamp wordt stukgegooid en glas valt naar beneden	In groepsruimte is geen lamp van glas	H	G,M		
	Kind komt in contact met elektriciteit	Geen losse elektradraden / stopcontacten verwijderd of afgedicht	H	G,M		
	Kind stopt kleine voorwerpen in de mond	Kleine voorwerpen worden afgesloten / hoog opgeborgen.	H	G,M		
	Kind wordt aan de handen opgetild en elleboog uit de kom	Niet aan handen optillen, als dit gebeurt tijdens spel: arts bellen	H	G,M		

COD E	SOORT ONGEVAL	MAATREGEL	ZIE OOK	Verantw oordelijk	Datu m gereed	v
	SANITAIR					
B1	Kind draait zich van aankleedtafel af	Een kind mag alleen onder toezicht op verschoontafel	H	G,M		
-	Kind rolt aan de achterkant van de aankleedtafel af	Niet mogelijk, commode staat met achter kant tegen de muur		M		
-	Kind stoot zich aan scherpe hoek van de aankleedtafel	Hoeken zijn afgerond		M		
-	De aankleedtafel is niet stabiel en valt om	Aankleedtafel is zeer stabiel, omvallen niet mogelijk		M		
-	De aankleedtafel is niet stevig en	Zie hierboven		M		
-	Een opklapbare aankleedtafel stort tijdens gebruik in	Niet aanwezig				
-	Een kind komt in hoogte verstelbare aankleedtafel beknelt te zitten	Niet aanwezig				
-	Kind valt van het trapje van de aankleedtafel	Tijdens trapje klimmen (2 tredes) begeleiden wij het kind	H	G,M		

B1	Kind klautert zonder toezicht op de aankleedtafel	Kinderen nooit zonder begeleiding bij / op de aankleedtafel.	H	G,M		
-	Kind glijdt uit over een gladde vloer	Zie leefruimte	H	G,M		
-	Kind brandt zich aan heet water	Geen heet water binnen bereik van kinderen aanwezig	H	G,M		
-	Kind stopt kleine voorwerpen in de mond	Zie leefruimte	H	G,M		
-	Kind heeft toegang tot lotion, alcohol of schoonmaakartikelen	Deze zitten in afgesloten doos en/of staan hoofweggezet	H	G,M		
A1	Kind eet van toiletblokjes	Geen toiletblokjes aanwezig				
C2	Kind snuffelt in afvalbakje	Afvalbak is afgesloten	H	G,M		
COD E	SOORT ONGEVAL	MAATREGEL	Zie ook	Verantw oordelijk	Datum gereed	V

	SANITAIR VOLWASSENE N				
A1	Kind drinkt van schoonmaakmid delen	Schoonmaakmiddele n staan hoog in de schuur	H G		
	Kind eet van toiletblokje	Geen toiletblokjes aanwezig			
B2	Kind snuffelt in afvalbakje	Afvalbakjes staan hoog en zijn afgesloten	H G		

COD E	SOORT ONGEVAL	MAATREGEL	zie ook	Verantwoord elijk	Datum gereed	V
	KEUKEN					
B1	Kind brandt zich aan de kookplaat	Kinderen mogen niet (alleen) in de keuken. Tijdens kookactiviteiten (evt met kinderen) moet er altijd iemand inde keuken zijn. Kookplaat staat hoog	H	G,M		
A1	Kind trekt een pan van het fornuis	Zie hierboven	H	G,M		
B1	Kind brandt zich aan ovenruit	Oven staat heel hoog				
A1	Kind loopt brandwonden op door de waterkoker, die hij over zich heentrekt	Waterkoker staat hoog, kinderen mogen sws niet zonder toezicht in keuken.	H	G,M		

B1	Kind heeft toegang tot lucifers/ aansteker	Elektrische gasaansteker met veiligheidspal. Hoog opbergen.	H	G,M		
B1	Kind brandt zich aan heet water	Kinderen mogen niet alleen in de keuken. Kinderfonteinje heeft alleen koud water	H	G,M		
A1	Kind krijgt hete thee over zich heen	Theepot in keuken laten staan. Geen thee / koffie mee de groepsruimte in nemen	H	G,O,M		
B1	Kind snijdt zich aan een mes	Keukenactiviteiten doen we alleen onder begeleiding. Scherpe messen worden hoog opgeborgen	H	G,M		
A1	Het kind drinkt van schoonmaakmid delen	Schoonmaakmiddelen zijn buiten bereik van kinderen in buitenshuur hoog opgeborgen	H	G,M		
B2	Kind glijdt uit over gladde vloer	Er wordt niet schoongemaakt in aanwezigheid van de kinderen. Inloopmat bij deur. Als vloer toch nat is; drogen, is ook voor volwassenen veiliger.	H	G,M		
B2	Kind opent vuilnisemmer	Vuilnisemmer staat in kastje en is afgesloten	H	G,M		
A1	Kind trekt plastic zak over zijn hoofd	Plastic zakken opbergen in een afgesloten kast / lade.	H	G,M		

code	SOORT ONGEVAL	MAATREGEL	zie ook	Verantwoordelijk	Datum gereed	V
	OMGEVING					
A1	Kind moet oversteken tussen geparkeerde auto's	Kinderen nooit zonder begeleiding op straat! Ouder is verantwoordelijk voor kind, vóór het brengen en zodra het is opgehaald. Bovenstaande benadrukken bij intake. Oversteken doen wij bij zebepad.	H	G,O,M		
A1	Kind rent de weg op als het wordt opgehaald	Zie boven	H	G,O,M		
B1	Het kind raakt betrokken bij een ongeval bij een uitstapje buiten de deur	Protocol veilig vervoer handhaven; kinderen bij elkaar houden met Walkodile oid. Juiste verzekering hebben.	H	G,M		
A1	Kind rent al spelend de straat op	Houd hekje dicht dubbele beveiliging ivm elektronische deur.	H	G,M		
A1	Kind doet poortje van het hek open en rent de straat op	Niet mogelijk zie boven	H	G,M		
B1	Deur blijft open staan en het kind rent de straat op	Altijd goed opletten, ouders instrueren dat ze deur altijd sluiten.	H	G,M		
	Kind bezeert zich aan de omheining	Geen omheining aanwezig				
	Kind kruipt onder de omheining en komt klem te zitten	Geen omheining aanwezig				
	Kind kruipt tussen de spijlen door en komt klem te zitten	Geen omheining aanwezig				

	Kind klimt op omheining en valt	Geen omheining aanwezig				
	Kind struikelt over een boomwortel of een oneffenheid	Achtertuintuin is geëgaliseerd, bij uitstapjes kinderen attent op maken		G,M		
	Kind glijdt uit op een natte plek	Natte plek droog zsm maken		G,M		
	Kind bezeert zich aan zwerfvuil	Contact zwerfvuil tot minimum beperken. Als toch gebeurt en kind bloedt: ehbo protocol handhaven.		G,M		